Franz Parthe

DER GRIECHISCHE ALEXANDERROMAN Γ

BUCH III

FRANZ PARTHE DER GRIECHISCHE ALEXANDERROMAN

BEITRÄGE ZUR KLASSISCHEN PHILOLOGIE

Herausgegeben von Reinhold Merkelbach

Heft 33

DER GRIECHISCHE ALEXANDERROMAN

REZENSION Γ

Buch III

herausgegeben

von

FRANZ PARTHE

1969

VERLAG ANTON HAIN · MEISENHEIM AM GLAN

Die Deutsche Forschungsgemeinschaft hat im Jahr 1956/7 die Erforschung der Überlieferung des griechischen Alexanderromans durch ein Stipendium für Dr. Jürgen Trumpf gefördert. Auch die hier vorliegende Ausgabe hat Nutzen von den Untersuchungen gehabt, die Trumpf damals angestellt hat; dafür sei geziemend gedankt.

D 29

Herstellung: Verlag Anton Hain KG - Meisenheim am Glan
Printed in Germany

EINLEITUNG

Vorliegendes Buch schließt die Edition der Rezension γ des griechischen Alexanderromans des Pseudo-Kallisthenes ab, die von Ursula v. Lauenstein mit Buch I begonnen [1] und von Helmut Engelmann mit Buch II weitergeführt [2] wurde. Es enthält einen kritischen Text von Buch III; die Paginierung setzt die der Bücher I und II fort.

DIE HANDSCHRIFTEN

Die Rezension γ ist in drei Handschriften überliefert; eine ausführliche Beschreibung gibt Ursula v. Lauenstein im Vorwort zum I. Buch [3]. Nach der Kapiteleinteilung von Carl Müller [4] fehlen in der Rez. γ die Kapitel 1 und 5 - 16. Die Inhalte der Kapitel 24 und 29 bei Müller werden in γ in den Kapiteln 21 und 26 vorweggenommen.

R cod. Bodleianus Baroccianus 20

In R beginnt Buch III mit den letzten drei Zeilen von fol. 119 v. und endet in der vierten Zeile von fol. 157 r.; von fol. 146 v. Mitte an ist der Text von zweiter Hand geschrieben; fol. 153 ist aus dem Kodex herausgerissen. Marginalien oder kalligraphische Ausschmückungen fehlen, wenn man von gelegentlich hervorgehobenen großen Anfangsbuchstaben absieht.

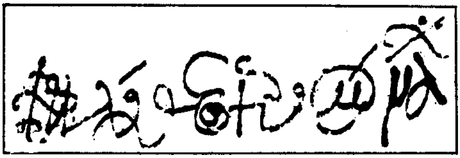
1) Ursula v. Lauenstein, Der Griechische Alexanderroman, Rezension γ, Buch I, Meisenheim am Glan 1962.

2) Helmut Engelmann, Der Griechische Alexanderroman, Rezension γ, Buch II, Meisenheim am Glan 1963.

3) a.a.O. S. IX f.

4) Carl Müller, Pseudo-Callisthenes, Paris 1846.

Nach dem 'Αμῆν auf fol. 157 r. folgen fünf unlesbare Zeilen, darunter in Schnörkeln φιλόθεος ὁ μοναχός (?):

Auf fol. 157 v. schließt sich noch eine Seite unlesbaren Textes an, der im ersten Drittel von der breiten und runden Feder des ersten Schreibers stammt, dann noch von einer fremden Feder fortgesetzt wird.

D cod. Venetus des Istituto Ellenico

In D umfaßt Buch III 113 Seiten, von denen 21 Seiten ganzseitig beschrieben sind, 51 Seiten Text und Miniaturen enthalten, und 41 Seiten ganzseitigen Miniaturen vorbehalten sind. André Xyngopoulos hat in seinem reich ausgestatteten Buch die kostbaren Illustrationen des Kodex publiziert [1]. Buch III beginnt nach einer größeren Lücke mit fol. 135 v. [2] (in unserem Text S. 332, 14 und endet mit fol. 192 v. [2] (in unserem Text S. 446, 11). Durch Blattausfall fehlen in D folgende Partien: Anfang von Buch III - S. 332, 14; S. 416, 20 - 422, 24; S. 446, 11 - Ende von Buch III. Xyngopoulos nimmt für den Schluß einen Verlust von drei bis vier Blättern an. An den übrigen Stellen, an denen D zum Vergleich mit R ausfällt, ist der Kodex gekürzt. Der Vermutung von Xyngopoulos, daß der Text von fol. 152 v. (in unserem Text ab S. 364, 8) an von zweiter Hand stammt, kann ich mich nicht anschließen. Die Vergröberung der Schrift, die die gleichen

1) André Xyngopoulos, Les miniatures du roman d'Alexandre le Grand dans le Codex de l' Institut Hellénique de Venise, Athènes - Venise 1966.

2) Nach Xyngopoulos' genauer Beschreibung (a.a.O. S. 105 ff.) ist der Kodex mehrmals numeriert und gebunden worden; es findet sich eine Numerierung mit griechischen Kleinbuchstaben, eine mit griechischen Großbuchstaben und zwei mit arabischen Ziffern. Da die Numerierungen leicht voneinander abweichen, sei vermerkt, daß wir uns an die im Mikrofilm leichter erkennbare Numerierung mit griechischen Kleinbuchstaben gehalten haben.

charakteristischen Merkmale wie die vorherige aufweist, mag durch eine dickere Feder entstanden sein.
Die den Bildern beigefügten Begleittexte wurden nicht ediert.

C cod. Paris. gr. suppl. 113

In C umfaßt Buch III fol. 152 - 205. Da R nach der Müllerschen Einteilung mit dem 2. Kapitel das Buch III beginnt, wird auch C erst von fol. 153 r. Mitte zum Vergleich herangezogen. Jedem Kapitel ist in C eine Inhaltsangabe vorausgeschickt, die durch die stereotype Einleitungsformel ἔνθα und durch andere Tinte hervorgehoben ist. Diese Inhaltsangaben wurden nicht ediert. Weggelassen wurden auch die zahlreichen Marginalien von zweiter Hand. Nach der Subscriptio wurde der Kodex im Jahre 1567 (?) n.Chr. [1] von dem Hierodiakonos Gabriel Eustathios geschrieben. M. Vogel und V. Gardthausen [2] schreiben ihm fälschlich nur Zusätze und Korrekturen zu, die Schriftzüge lassen ihn aber mit Sicherheit als den Schreiber des Romantextes erkennen. Er ist nur noch einmal unter dem ebenfalls ungesicherten Datum 1568 faßbar [3]

TEXTKONSTITUTION

Auch im III. Buch ist die Rezension γ des Alexanderromans aus den Rezensionen ε und β kontaminiert. Als deutlicher Beleg dafür bietet sich einmal im Kap. 26 der Bericht von der Einschließung der unreinen Völker an, bei dem sich R und Q (= ε) bis in Fehler hinein nahestehen. Den Einfluß der Rezension β hingegen zeigen u.a. die Kap. 27 und 28, in denen die berichtende Erzählform der Rezension γ allmählich von der Briefform mit der Verwendung der ersten Person aus der Rezen-

---

1) Die Jahreszahl ist nicht völlig gesichert. Vgl. S. 463, Anm. 21

2) Marie Vogel u. Victor Gardthausen, Die griech. Schreiber des Mittelalters und der Renaissance, Leipzig 1909, S. 123.

3) Vogel u. Gardthausen a.a.O. 1568, 6/9 (?): Zusätze zu Adrianopel, Πύλης Μυριανδρίου (Edrinè Kapousi) (ein Evangelienkodex, spätestens s. XII geschr., auf Kosten κυροῦ Πέτρου τοῦ ἐπονομαζομένου Περβάνου.

sion β verdrängt wird, was am Ende der Kapitel 27 und 28 im Apparat durch Tabellen der Verben und Pronomina veranschaulicht wird [1]. – Es war wohl kaum die Absicht der Schreiber dieser byzantinischen Rezension und ihrer Auftraggeber, mit dem Alexanderroman eine reine Unterhaltungslektüre zu überliefern. Die Freude an einer διήγησις ὄντως θαυμασία, wie es in der Überschrift heißt, an wundersamen und abenteuerlichen Begebenheiten, die sich mit den Märchen aus 1001 Nacht durchaus messen können, umschließt die Absicht, mit der Herrschergestalt Alexanders d.Gr. ein Vorbild, ja vielleicht ein politisches Leitbild, aber auch ein Warnbild dem Leser vor Augen zu stellen, in das antike und byzantinisch-christliche Züge hineingeschmolzen sind. Alexander ist einerseits der κοσμοκράτωρ, der durch den Willen der Vorsehung regiert [2], als Stellvertreter Gottes durch die Einschließung der unreinen Völker [3] die Welt vor Unordnung und Schaden bewahrt, der ganz folgerichtig im Kodex D als byzantinischer Kaiser dargestellt wird [4], aber andererseits auch der König, der von Hybris versucht wird und dem daher die Bestrafung des übermütigen Perserkönigs Ochos in einer Vision gezeigt werden muß [5], den die dunkelhäutige Königin Kandake mit dem Hinweis auf die reineren Seelen ihrer Leute vor der Verachtung der dunklen Hautfarbe warnt [6], den die Freunde zurückhalten, sich an heiligen Dingen zu vergreifen [7], und der als König der Könige doch dem unberechenbaren Tod unterworfen ist [8]. Trotz dieser lehrhaften Tendenzen haben die Schreiber - anders als bei der Überlieferung philosophischer, theologischer oder metrisch gebundener Texte - die Freiheit,

---

1) S. 413 und 421
2) S. 446, 24
3) In Kap. 26 a, S. 402, 5 ff.
4) Xyngopoulos, a.a.O., vgl. Titelbild.
5) S. 370
6) S. 350
7) S. 432, 9 f.
8) S. 456, 11 f.

die Überlieferung umzugestalten und sprachlich nach eigenem Geschmack und Können neu zu formen. Die Folge dieser Freiheit sind Umstellungen des Stoffes, Kürzungen, Erweiterungen und die unzähligen Varianten in den Texten der Handschriften, die eine Herstellung des originalen Textes der Rezension γ unmöglich machen.

Als E d i t i o n s p r i n z i p bot sich daher wie schon bei Buch I und II an, den Text der konservativen Handschrift R zugrundezulegen, der wegen seiner offensichtlichen Überlieferungstreue auch gegenüber Fehlern, Lücken, unklar oder verderbt überkommenen Stellen dem Kontaminator der Rezension γ am nächsten zu stehen scheint. Die Edition bewahrt gleichsam als Edelpatina einer langen gewachsenen Tradition den fortentwickelten Bestand der Umgangssprache [1], auch Härten, die durch deplazierte " Rückübersetzungen " der Umgangssprache in die an dem klassischen Griechisch orientierte Schulsprache entstanden sind [2]. An unverständlichen oder sichtlich falschen Stellen wird die Lesart aus D in den Text übernommen, seltener aus C; doch am Schluß des Buches, wo von S. 446, 11 an D ausfällt, wird C etwas häufiger für die Erstellung des Textes herangezogen. Diese Übernahmen sind im Apparat gekennzeichnet.

---

1) Vgl. die Vermischung der Deklinationsschemata in τὴν μητέραν S. 376, 14, τὴν γυναίκαν S. 380, 9, τὴν μήναν S. 392, 6, τὸν δεῖπνον S. 436, 12; den Gebrauch der neugriechischen Form εἶναι für ἐστίν ; die Verdrängung des Dativs durch den Akkusativ: ὑμεῖς δὲ συναντήσατε ἡμᾶς S. 388, 8, ἐγγίσας τὰς προφυλακάς S. 398, 2; die Verwendung des Partizips anstelle des Verbum finitum S. 456, 7; und die vom klassischen Griechisch abweichenden Partizipialkonstruktionen S. 364, 5 und 432, 24. Diese Neogräzismen werden keineswegs konsequent angewandt.

2) Vgl. die unangebrachte Verwendung des sonst aussterbenden Futurs συμβησόμενα S. 358, 3, ἔσεσθαι S. 360, 9; die deplazierte Wiedereinführung des sonst aussterbenden Dativs anstelle der richtigen Konstruktion von εἰς + Akk. : φθάσαντες δὲ τοῖς....ὁρίοις S. 358, 17, ἀπελθεῖν τῇ βασιλείᾳ S. 452, 3; den Ersatz von εἰς + Akk. durch ἐν + Dat. : τὸν Ἀλ. ἐν Περσίδι τῇ χώρᾳ αὐτῶν μετακομίσασθαι S. 454, 17, ἤγαγον ἐν τῇ κατ' Αἴγ. Ἀλεξανδρείᾳ S. 456, 3 App.

Die Varianten der um Glättung, Konjekturen und Verdeutlichung bemühten gelehrten Schreiber von D und C wurden genau im Apparat festgehalten. In vielen Fällen läßt sich bei ihnen oder ihrem Vorgänger ein Nachvergleich der Rezension γ mit der Rezension β feststellen.

Obwohl Carl Müller in seiner Edition den Kodex C schon kollationiert und ediert hat, erschien es doch notwendig, die Handschrift noch einmal genau zu erfassen, da Müller im Text von C ohne Vermerk konjizierte und mehrere Abschnitte, vor allem die schwer lesbaren am Schluß, überging. So fehlen bei ihm einige Partien im 2. Kap., im 3. Kap. der Text auf S. 339, Anm. 27; im 27. Kap. der Text S. 411, Anm. 5, Zeile 25 - 30 ὁ δὲ βασιλεὺς....ἤλθοσαν , im 30. Kap. der Text S. 426,1 - 432,23; im 34. Kap. der Text S. 457, Anm. (1 - 5).

Lesarten aus den veröffentlichten Handschriften A, B, L wurden nur bei Stellen, die in der Rezension γ unklar sind, und dort, wo sie die Abhängigkeit der Lesart einer Handschrift der Rezension γ von ihnen verdeutlichen, in den Apparat aufgenommen.

Auch Q, das durch die bevorstehende Edition der Rezension ε durch Jürgen Trumpf bald allgemein zugänglich sein wird, wurde nur subsidiär im Apparat herangezogen. Nur im Kap. 26 und Kap. 26 a [1], vor allem bei dem aus der Rezension ε übernommenen Bericht von der Einschließung der unreinen Völker [2], wurde der Text von Q wegen der im ganzen Buch einmaligen, bis in die Fehler hinein erkennbaren Verwandtschaft mit R im Apparat sorgfältig erfaßt.

Für die Kap. 17 - 24 und 26 wurde auch die Rezension λ verglichen [3] und in wenigen Fällen im Apparat vermerkt.

Die Interpunktion stammt vom Herausgeber, da die Interpunktion der

---

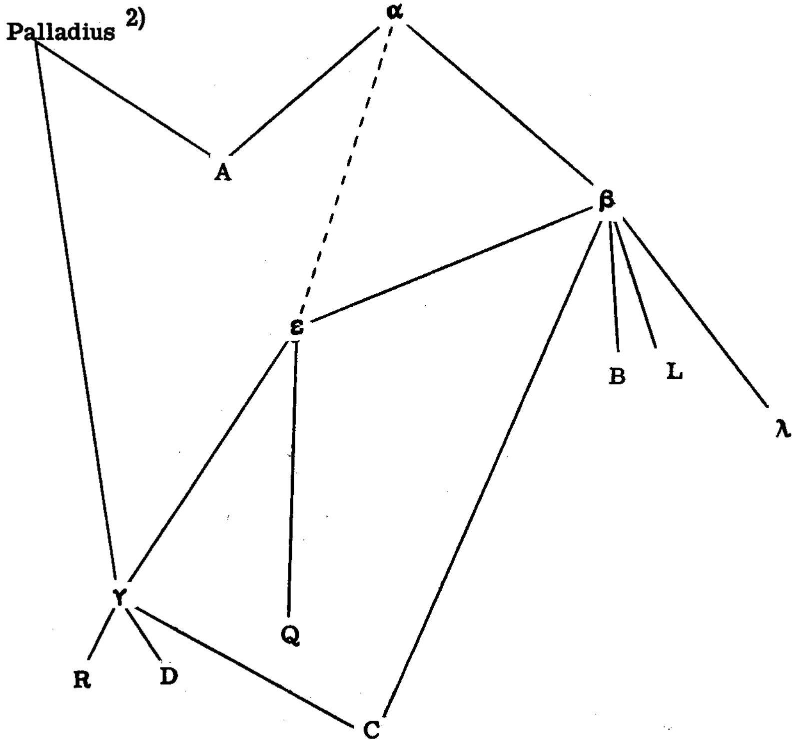
1) von S. 392,14 an.

2) von S. 396,11 an.

3) Helmut van Thiel, Die Rezension λ des Pseudo - Kallisthenes, Bonn 1959.

Handschriften meist ohne Rücksicht auf den logischen Zusammenhang lediglich die Sprech- oder Schreibtakte markiert.

Der Vergleich der Handschriften im III. Buch bestätigt die Abhängigkeitsverhältnisse, die Helmut Engelmann in seinem Stemma für Buch II veranschaulicht hat [1]. Es sei hier noch einmal dargestellt:

1) a. a. O. im Vorwort. Ich habe Kleinigkeiten anders gezeichnet.

2) Palladius, De gentibus Indiae et Bragmanibus, ist in der Rezension γ für Buch II benützt. Der Text ist inzwischen herausgegeben von Wilhelm Berghoff, Beitr. zur klass. Philol. 24, Meisenheim / Glan 1967.

Die A n g a b e n über die H a n d s c h r i f t e n wurden entnommen:

1. für R (Bodleianus Barocc. 20) Fotokopien des Kodex,
2. für D (Venetus) einem Mikrofilm,
3. für C (Parisinus gr. suppl. 113) einem Mikrofilm,
4. für B (Parisinus gr. 1685) Fotokopien des Kodex, die Leif Bergson zur Verfügung gestellt hat,
5. für L (Leidensis Vulc. 93) den Ausgaben von Meusel (1871) und Bergson,
6. für A (Parisinus gr. 1711) der Ausgabe von Kroll (1926),
7. für Q Fotokopien des Kodex, die Jürgen Trumpf zur Verfügung gestellt hat.

K r i t i s c h e Z e i c h e n

[ ] Ergänzung von Lücken, die durch mechanische Beschädigung der Handschriften entstanden sind

⌞ ⌟ Lücke durch mechanische Beschädigung einer Handschrift, die aus den anderen Handschriften ergänzt werden kann

.... unsicher gelesene Buchstaben

{ } Athetese

< > Ergänzung an Stellen, wo die Handschriften keine Lücke erkennen lassen

A u s g a b e n

A Wilhelm Kroll, Historia Alexandri Magni, recensio vetusta, Berl. 1926

B Carl Müller, Pseudo - Callisthenes, Paris 1846
Leif Bergson, Der griechische Alexanderroman - Rezension β , Uppsala 1965

L Heinrich Meusel, Pseudo - Callisthenes L, Jahrbuch für Class. Phil. und Pädag., Suppl. V, Leipzig 1871

λ Helmut van Thiel, die Rezension λ des Pseudo - Kallisthenes, Bonn 1959

Byz. Siegfried Reichmann, Das byzantinische Alexandergedicht, nach dem codex Marcianus 408 herausgegeben, Meisenheim/Glan 1963

Arm. Richard Raabe, Ἱστορία Ἀλεξάνδρου, die armenische Übersetzung der sagenhaften Alexander-Biographie (Pseudo-Callisthenes) auf ihre mutmaßlichen Grundlagen zurückgeführt, Leipzig 1896

Val. Bernhard Kuebler, Iuli Valeri Alexandri Polemi res gestae Alexandri Macedonis translatae ex Aesopo Graeco, Leipzig 1888

Literaturverzeichnis

Ausfeld A., Der griechische Alexanderroman, Leipzig 1907

Blass F./Debrunner A., Grammatik des neutestamentlichen Griechisch, Göttingen 1961 [11]

Kroll W., Artikel Kallisthenes RE I 10, 1707 - 1726

Merkelbach R., Die Quellen des griechischen Alexanderromans (Zetemata 9), München 1954

Pfister F., Studien zum Alexanderroman, Würzb. Jb. 1, 1946, 26 ff.

Pfister F., Von den Wundern des Morgenlandes, Deutsches Jahrbuch für Volkskunde 1, 1955, 127 ff.

Pfister F., Alexander der Große in den Offenbarungen der Griechen, Juden, Mohammedaner und Christen, Dt. Akad. der Wiss. Sekt. Alt.-wiss. 3, Berlin 1956

Wyss K., Untersuchungen zur Sprache des Alexanderromans, Diss. Bern 1942

Zacher J., Pseudo-Callisthenes, Halle 1867

SIGLEN

γ	:	R cod. Bodleianus Barocc. 20
		D cod. Venetus
		C cod. Paris. gr. suppl. 113
β	:	B cod. Paris. gr. 1685
		L cod. Leidensis Vulc. 93
ε	:	Q cod. Bodleianus Barocc. 17
α	:	A cod. Paris. gr. 1711

2

τῶν ἐκεῖσε οὖν διελθόντων ἡμῶν ἄγγελοι ἦλθοσαν Πώρου τῶν Ἰνδῶν βασιλέως πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴν κομισάμενοι περιέχουσαν οὕτως·

ἐπειδήπερ, Ἀλέξανδρε, ἡ κατὰ Δαρείου νίκη εἰς ὑπεροψίαν μείζονά σε ἐθράσυνε, καὶ κατὰ θεὸν ἦρας τὸ δόρυ σου, ἀπείρως ἔχων ὅση παρ' ἐμοὶ δύναμις καὶ ὅτι τῷ θυμῷ τῷ ἐμῷ οὐχ ὑποστήσεται ἡ ὑπὸ οὐρανόν· σὺ γὰρ ἄνθρωπος ὢν τί δύνασαι πρὸς θεόν; τί δὲ τοῖς συνοῦσίν σοι χειμασίαν παρέχεις ἀσθενέστερος ὢν πρὸς μάχην, δοκῶν σθεναρώτερός μου εἶναι; ἐγὼ οὖν ἀήττητός εἰμι· οὐ μόνον ἀνθρώπων τυγχάνω βασιλεύς, ἀλλὰ καὶ Διόνυσον ἔχων ἀπειλοῦντά σοι ἐνταῦθα, ὃν λέγουσιν θεόν· ὥστε οὖν οὐ μόνον συμβουλεύω, ἀλλὰ καὶ προστάσσω σοι· {ἵνα} κατὰ συγχώρησιν ἐμὴν τοὺς ὑπὲρ τῆς γῆς ἁπάσης, ἣν διωδεύσας, φόρους τῷ κράτει ἡμῶν ἐξαπόστειλον καὶ πρὸς Μακεδονίαν φυγὼν διασώθητι. οὐ γὰρ φοβήσει με ἡ πρὸς Δαρεῖόν σου μάχη οὐδὲ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσα κατὰ τὴν ἐκείνων †ἀνδρείαν ἐγένετο στυγηρά· ὥστε οὖν ἐν τάχει ἄπαραι εἰς τὴν Ἑλλάδα. εἰ γὰρ χρείαν εἴχομεν τῆς Ἑλλάδος, πάλαι <ἂν> πρὶν Ξέρξου κατεδουλωσάμεθα αὐτὴν οἱ Ἰνδοί. νῦν δὲ ὡς ἄχρηστον ἔθνος τυγχάνουσαν καὶ παρὰ αὐτοῖς μηδὲν ἄξιον βασιλικῆς θεωρίας ὑπάρχον οὐκ ἐπεστράφημεν· πᾶς γὰρ ἄνθρωπος τοῦ κρείττονος ἐπιθυμεῖ. τούτοις δὲ τοῖς προστάγμασι τοῖς κελευσθεῖσί σοι ὑπ' ἐμοῦ <εἰ> πεισθῆναι μὴ θελήσειας, οὐ μόνον ἐν Μακεδονίᾳ φυγὼν οὐ σωθήσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν σύμπαντα κόσμον διερευνήσω σε καὶ οὐκ ἐκφεύξει τοῦ θυμοῦ μου· οὐ γάρ

cap. I deest in γ, ε.

p.330,I -p. 332,I4 om. D / Πόρου γ constanter / (I-4) καὶ δὴ παραγενόμενος ᾿Αλέξανδρος εἰς τὸ ὄρος (num ὅρος ?) τῆς ᾿Ινδίας ὑπήντησεν (malim : -σαν) αὐτῷ γραμματοφόροι .... τῶν ᾿Ινδῶν ἀνασταλέντες Πώρου ἐπιστολὴν κομισάμενοι· καὶ λαβὼν αὐτὴν ᾿Αλέξανδρος ἀνέγνω ἐνώπιον πάντων περιέχουσαν οὕτως· ἐπιστολὴ Πώρου πρὸς ᾿Αλέξανδρον· Πῶρος βασιλεὺς ᾿Ινδῶν ᾿Αλεξάνδρῳ τῷ τὰς πόλεις λεηλατοῦντι· προστάσσω ἀναχωρεῖν· καὶ μὴ ἡ κατὰ Δαρείου νίκη κτλ. C (5) θάρσυνε C / καὶ introducit apodosin (7) πᾶσα ἡ ὑπ᾿οὐρανόν C (8) τοῖς σύν σοι συμμαχίαν παρέχεις C (IO) καὶ οὐ μόνον C / τυγχάνω R : ὑπάρχω C (I3) ἵνα ut e conflatione duarum recensionum ortum delevi : ἵνα τῷ κράτει ἡμῶν φόρους ἐξαποστάλῃς καὶ πρὸς Μακεδονίαν φυγὼν διασωθήσῃ C (I7) ἀνδρείαν R male : possis ἀνανδρίαν : ἀδράνειαν CBA / ἐγένοντο C / στυγηρά RC : τυχηρῶς BA (I8) ἐν τάχει scripsi : ἐν ταχύ R : om. C (I9) ἂν C (A) : om. R (20) ἔθνος R : γένος C (2I) αὐτοῖς CBA : τοῖς R / μηδὲν CB : μηδενὸς RA (qui tamen pergit ὄντος ἀξίου) (22) ἐπεστράφησαν ἐπ᾿ αὐτούς C (23) τοῖς C : οἷς R (24) εἰ addidi: om. RCQ / θελήσας Q (25) διασωθήσῃ CQ / καὶ εἰς C : om. R : καὶ Q (26)-332,I οὐ .... ἀποκρυβῆς R : similia Q : om. C / ἀποκρυβῆς R : possis <ἵνα> ἀποκρυβῆς : καταφυγῆς Q

ἐστίν σοι τόπος ἀποκρυβῆς.

ταύτης οὖν τῆς ἐπιστολῆς δημοσίᾳ τῶν στρατοπέδων ὁ 'Αλέξανδρος ἀναγνοὺς εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες συνστρατιῶται, μὴ πάλιν ὑμᾶς ταρασσέτω τὰ ἀναγνωσθέντα τὰ Πώρου γράμματα. μέμνησθε δὲ καὶ ὧν ἔγραφε Δαρεῖος· ἀληθῶς γὰρ μία φρόνησίς ἐστιν τοῖς βαρβάροις ἡ ἀναισθησία. ὥσπερ γὰρ τὰ ὑπ' αὐτῶν ζῶα, τίγριδες, λέοντες, ἐλέφαντες, γαυρούμενοι τῇ περὶ αὐτοὺς γενναιότητι, ῥᾳδίως ὑπ' ἀνθρωπίνης φύσεως κυνηγετοῦνται, οὕτω καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν βαρβάρων, γαυρούμενοι τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς, ῥᾳδίως ὑπὸ τῆς φρονήσεως τῶν 'Ελλήνων χειροῦνται.

καὶ οὕτως ἀποφηνάμενος ὁ 'Αλέξανδρος πρὸς τὸ θρασῦναι τὴν στρατιὰν αὐτοῦ ἀντιγράφει Πώρῳ·

Βασιλεὺς 'Αλέξανδρος βασιλεῖ Πώρῳ χαίρειν. ἃ εἶπας ἡμῖν, ὡς τὴν κατὰ Δαρείου νίκην θρασυνθέντες καὶ ἐν ὑπεροψίᾳ τὸ δόρυ ἡμῶν ἤραμεν, τοῦτο μετ' ἀληθείας ἔλεξας· ἀλλ' ἐπειδὴ οἶσθα, ὅτι καὶ κατὰ θεὸν ἐγκρατὴς γέγονα, σὺ ἐν τίνι ἰσχύεις; μήτε θεοῦ σὺ ἀλκιμώτερος εἶ. εἰ δὲ καὶ ἀλκῆς μετέχεις θεοῦ, {εἴπερ} ἱνατί Δαρεῖον οὐκ ἔσωσας; καίπερ βουληθεὶς οὐκ ἠδυνήθης. ἐγὼ δέ σοι οὐχ ὡς θεῷ ἐπελεύσομαι, ἀλλ' ὡς ἑνὶ ἀνθρωπίσκῳ ἀδρανεῖ καὶ πολέμου ἀμυήτῳ. σὺ δὲ μὴ τῇ ἴσῃ δυνάμει θεὸν ἀντιπαρατάξασθαι σπουδάσῃς, {ἀλλ' ὅσῃ σοι ἰσχύς,} μήποτε καὶ σὺ τὰ ἴσα θεοῖς ἐξουθενωθήσῃ ὑπὸ στρατοῦ Μακεδονικοῦ, ὡς δὲ καὶ

(2) οὖν om.C (4) τὰ Πόρου R : Πώρου CBA (6) ἐστιν om.C/ ἡ ἀναισθησία RBA : νίκην ποιῇ (possis ποιεῖ) C (7) αὐτῶν R : αὐτοῖς C (I3) τῷ Πώρῳ C (I4) incipit D / ἃ εἶπας ... νίκην RC : ἀληθῶς ἡμῖν γέγραφας, ὅτι τῇ κατὰ Δαρείου νίκῃ D elegantius (I5) ἐν ὑπεροψίᾳ γενόμενοι D (I6) τοῦτο μετ' ἀληθείας RC : καὶ τοῦτο μὲν ἀλήθειαν Q : om.D / ἐλέγξας RQ : ἔλεξας C / ἀλλ' ἐπειδὴ οἶσθα RC : ἐπείπερ οὖν οἶδας D (I7) κατὰ θεὸν RC : θεῶν D / (I8) μήτε RD mirum: μὴ καὶ C / θεοῦ RD : θεῶν C / σὺ DC : om.R /ἀλκιμώτατος C (I9) θεοῦ R : θεῶν DC / εἴπερ om.DC (20) οὐκ ἠδυνήθης RC : καὶ μὴ δυνηθεὶς D post ἠδυνήθης haec addit C ἀλλ' ἔτι μᾶλλον περισσοτέρως ἡμᾶς προθύμους ἐποίησας πρὸς μάχην σοι ὀτρυνθῆναι λέγων τὴν Ἑλλάδα μὴ ἄξιον ἔχειν βασιλικῆς θεωρίας, ἀλλ' ὑμᾶς τοὺς Ἰνδοὺς πάντα κεκτῆσαι (debuit κεκτῆσθαι) χώρας τε καὶ πόλεις; οἶδα γάρ, πᾶς ἄνθρωπος τὸ κρεῖττον ἐπιθυμεῖ καὶ οὐ τὸ ἔλαττον· ἐπεὶ οὖν οἱ Ἕλληνες ταῦτα οὐκ ἔχομεν, ὑμεῖς δὲ οἱ βάρβαροι κέκτησθε αὐτά, διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν λαβεῖν αὐτὰ παρ' ὑμῶν. γράφεις δέ μοι καὶ θεὸν σεαυτὸν εἶναι καὶ ἁπάντων ἀνθρώπων βασιλέα, ὅτι καὶ ὡς θεὸν (ὅτι ... θεὸν C : ὥστε καὶ τοῦ θεοῦ σε B) μείζονα δύνασθαι. ἐγὼ δέ σοι κτλ. (2I) ἀδρανεῖ D : ἀνδρανεῖ RC (22) malim τῇ ἴσῃ δυνάμει θεὸν 〈νικησάσῃ〉 : σὺ δ' ὅση σοι δύναμις, ἀντιπαρατάξασθαι ἡμῖν σπούδαξον (sic) ὡς θεοῖς, μήποτε κτλ.D (23) ἀλλ' ὅση σοι ἰσχύς RC : om.D : est varia lectio (24) θεοῖς RC : πάθῃς D / ἐξουδενωθήσῃ DC / ὡς δὲ καὶ ἄκων RC : ὅτι δ' ἄκ[ων] D

ἄκων μεμάντευσαι. ἐπίσταμαι γὰρ κἀγώ, ὅτι νικηθέντα σοι φεύγειν οὐ χωρήσειεν ἡ σύμπασα γῆ· ἀλλὰ παρ' ἐμοῦ κατασχεθεὶς καὶ ἅμα τοῖς σὺν σοι ἐξουθενωθήσῃ. παραπεμφθήσῃ θεοῖς οὐκ ἐν μακάρων νήσοις †παρεβάνθα, ἀλλ' ἐν Ἅιδου συνεῖναι Πλούτωνι. ἐκεῖ γὰρ εἶναί σε χρεών. θεοῦ γὰρ μίαν πανοπλίαν οὐ δύναται ὑπενεγκεῖν ἅπασα ἡ οἰκουμένη, βροντῆς ἠχησμὸν ἢ ἀστραπῆς φωτισμὸν ἢ κεραυνοῦ ὀργήν. ἐμοὶ οὖν οὐ θαμβοῦσιν οὔτε δειλὸν ποιοῦσιν οἱ ὑπό σου κομπώδεις λόγοι. γιγνώσκω γοῦν, ὅτι σὲ τὸν μεγάλα καυχώμενον [......] ἐπαιρόμενον καὶ βασιλέα μέγιστον μὴ μόνον ἀν[θρώπων], ἀλλὰ καὶ [θ]ε[ῶν] φρυαττόμενον δυνάμει καὶ ἰσχύϊ ἄνω προνοίας νικήσω ὡς ἀλαζόνα καὶ ὑπερήφανον· καὶ ἀφανιῶ τὸ κενὸν ὄνομά σου ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ὥσπερ δὴ πεποίηκα καὶ ἑτέρῳ τῶν ὑπερφρονούντων καὶ ἴσα θεοῖς τὸ ὄνομα τούτων [.........] μεγαλαυχούντων.

3

Πῶρος δεξάμενος τὰ γράμματα Ἀλεξάνδρου καὶ ἀναγνοὺς ὠτρύνθη σφόδρα καὶ εὐθέως συνήγαγε τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων καὶ ἐλέφαντας καὶ ἕτερα πολλὰ θηρία, ἅτινα τοῖς Ἰνδοῖς συνεμάχοντο.

οἱ οὖν ἔξαρχοι τῶν στρατευμάτων ἔλεγον πρὸς τὰ στρατεύματα· ἀρκετὸν ἡμῖν ἐστι μέχρι Περσίδος ποιήσασθαι τὸν πόλεμον καὶ ὑποτάξαι τὸν Δαρεῖον ὡς ἀπαιτοῦντα φόρους τοὺς Ἕλληνας. τί οὖν κάμνομεν εἰς Ἰνδοὺς εἰς θηριώδεις τόπους, μὴ προσήκοντας τῇ Ἑλλάδι; ἐὰν Ἀλέξανδρος πολεμιστὴς τυγχάνει τῇ ἰδίᾳ φρονήσει καὶ θέλει ὑποτάξαι

(I) ἐπίσταμαι κἀγὼ ⌞ὅτι νικη⌟ θέντα σε γὰρ οὐ ⌞χωρήσει⌟-εν ἐν τῷ φεύγειν ἡ σύμπ. γῆ D / σοι R: malim με vel ἐμέ **σοι**: σε CDQ (2) possis ἀλλὰ ⟨σὺ⟩ (3) καὶ ἅμα D : om. RC / σὺν D : ἐν RC (4) νήσοις RD : χώρᾳ C / παρεβάνθα R : om.DCR / Ἅιδῃ C (5) Πλούτωνι καὶ Περσεφόνῃ C / σε DC : σοι R / χρεών RD : χρή C / post χρεών D habet τὸν et lacunam circiter XX litterarum (6) οὐ δύναται ἅπασα ἡ οἰκουμένη ὑπενεγκεῖν post ὀργὴν praebet D (7) ἢ βροντῆς D / ἠχισμόν C (de D non liquet) / ὀργήν RD : βολήν C (8) ἐμοὶ οὖν οὐ RC : ὅθεν οὐδὲ ἐμέ D / ὑπό σου om. D (9-I5) γιγνώσκω .... μεγαλαυχούντων D : om. RCQ (IO) [....ẹṭ]επαιρώμενον D : possis καὶ μετεπαιρόμενον vel καὶ μέγ'ἐπαιρόμενον (II) ἀν[θρώπων]dedi : ἀνω[.] D / [θ]ε[ῶν]dedi : [.]ε[..] D (I5) post μεγαλαυχούντων pergit D οἱ οὖν ἔξαρχοι κτλ. cf.cap.3, p.334,20

(I6) ὁ δὲ Πῶρος C (I9) post συνεμάχοντο deest C usque ad p.336,24 ὡς δὲ ἦλθον ἐγγὺς : similia in AB in cap.6, inde ab initio leguntur (20) τῶν στρατευμάτων 'Αλεξάνδρου D / στρατόπεδα D (2I) ἐστι D : om. R (22) τὸν Δ. φόρους ἐξ Ἑλλήνων ἀπαιτοῦντα D (23) τί .... τόπους R : τί δὲ ἡμῖν καὶ τοῖς 'Ινδοῖς μαχέσασθαι, ἱνατί κάμνομεν εἰς θηριώδεις τόπους D (24) ὁ 'Αλ. D (25) ὑποτάττειν D

βαρβάρων ἔθνη, τί αὐτῷ ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν; πορευέσθω μόνος καὶ πολεμείτω.

ἀκούσας ταῦτα Ἀλέξανδρος καὶ διαχωρίσας τὸ Περσικὸν στράτευμα καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων, εἶπε πρὸς τοὺς Μακεδόνας καὶ Ἕλληνας· „ἄνδρες συστρατιῶται καὶ σύμμαχοι Μακεδόνες καὶ πάντες οἱ τῶν Ἑλλήνων δυνάσται· οὗτοι οἱ Πέρσαι πολέμιοί εἰσιν καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· καὶ νῦν διαγογγύζετε καὶ ἤδη διεταράξετέ μοι μόνον πορεύεσθαι πρὸς τὸν πόλεμον καὶ πολεμεῖν βαρβάροις; τοῦτο μέντοι ὑμᾶς ὑπομνήσω, {ὡς} ὅτι κἀκείνους τοὺς πολέμους ἐγὼ μόνος ἐνίκησα· καὶ ὅσους βούλομαι λαβεῖν τῶν Ἰνδῶν, πάλιν ἐγὼ μόνος νικήσω· ἐμοῦ γὰρ ἓν βούλημα πρὸς τὸν πόλεμον τὰς ψυχὰς πάντων ἐθάρσυνε ἤδη ἀδρανοῦντας πρὸς τὰ Δαρείου πλήθη. οὐκ ἐγὼ πρῶτος τῆς στρατιᾶς ἐν τοῖς πολέμοις ὑπερήσπιζον; οὐκ ἐγὼ ἐμαυτοῦ ἄγγελος εἰσῆλθον πρὸς Δαρεῖον; οὐ παρεβουλευσάμην τοῖς κινδύνοις; εἰ{τα} βούλεσθε, καὶ πορεύεσθε εἰς Μακεδονίαν μόνοι καὶ διασώσατε ἑαυτοὺς καὶ μὴ ἀμφισβητήσητέ τι εἰς ἀλλήλους, ἵνα μάθητε ὡς οὐδὲν δύναται στρατιὰ δίχα φρονήσεως βασιλέως.

καὶ οὕτως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποφηναμένου ἱκέτευον αὐτὸν λῆξαι ταύτης ὀργῆς, ἔχειν δὲ αὐτοὺς ἕως τέλους μεθ' ἑαυτοῦ.

εἰς τοὺς ὅρους τῆς Ἰνδικῆς χώρας ὡς δὲ ἦλθον ἐγγὺς οἱ Μακεδόνες καὶ Πέρσαι, ἰδὼν Ἀλέξανδρος τὴν παράταξιν Πώρου ἐφοβήθη οὐ τοὺς ὄχλους, ἀλλὰ τοὺς θῆρας· θεωρήσας γὰρ τὸ ξένον τῶν θηρίων ἐθαύμασεν· ἀνθρώποις γὰρ εἶχεν

(I) διὰ τί ἡμεῖς ἀκολ. αὐτῷ D (3) καὶ D : om. R (post 'Αλ.) (4)τὸ (post καὶ) DQ : om. R / ἄλλων om. D (7-II) sensus est: num vultis me cum Persis istis solum contra Indos pugnare ? (7) ἐμοῦ καὶ ὑμῶν D : ὑμῶν καὶ ἐμῶν R (8) καὶ νῦν ... βαρβάροις R : ἱνατί οὖν διαγογγύζετε καὶ μόνον με πρὸς τὸν πόλεμον πορεύεσθαι λέγετε καὶ πολεμεῖν βαρβάροις D elegantius/ possis διετάξατε (IO) πρὸς ὑμᾶς D / ὡς om. D / κἀκείνους R : εἰς πάντας D (II) ἐνίκησα R : νενίκηκα D (I2) ἐμοῦ γὰρ ἓν βούλημα τὰς ψυχὰς πάντων διεγείρει πρὸς τὸν πόλεμον· ἢ οὐ γινώσετε, ὅτι ἀνδρανοῦντας ὑμᾶς πρὸς τ.Δ.π.D (I3) ἐθάρσυνε dedi (cf. διεγείρει D) : ἐθάρσυνα R / ἀδρανοῦντας ὑμᾶς D : ἀνδρανοῦντας R (I4) οὐκ om. D / τῆς στρατιᾶς ἐν τοῖς πολέμοις om. D (I5/I6) οὐκ ἐμαυτὸν δι' ὑμᾶς εἰς κινδύνους ἐνέβαλον; D (I6) εἶτα R : εἰ δέ γε D (I7) καὶ πορ.R : πορ.D (I8) τι om. D (I9) ἵνα μάθητε R κἀντ[..γνωσεσ]θε D (2I) καὶ οὕτως R : οὕτως δέ D (22) λῆξαι D : λῆξαν R / ταύτης R : τῆς D (24) ὡς R : ἐπεὶ D (25) οἱ Πέρσαι καὶ ἰδὼν C (26) οὐκ ἐφοβήθη τοὺς ὄχλους C / τ. ὄχλους καὶ τὸ στράτευμα D (27) post ἐθαύμασεν hoc amplius addit D καὶ ἐν ἐκπλήξει γενόμενος διενοεῖτο καθ'ἑαυτόν, πῶς ἄρα δυνηθείη τούτους ὑπερμαχεῖν καὶ τροπώσασθαι / εἶχεν DCLA : εἶχαν R : εἶχον B

ἔθος μάχεσθαι καὶ οὐ θηρίοις.

γίνεται οὖν πάλιν Ἀλέξανδρος ἑαυτοῦ ἄγγελος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα ἦν Πῶρος, στρατιωτικῷ σχήματι ὀψώνια ἀγοράζων. οἱ δὲ Ἰνδοὶ τοῦτον θεασάμενοι εὐθέως παρέστησαν αὐτὸν Πώρῳ τῷ βασιλεῖ. καὶ λέγει αὐτῷ Πῶρος· „πῶς ὁ Ἀλέξανδρος;" ὁ δὲ εἶπεν· „ζῇ καὶ ὑγιαίνει καὶ ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν τὸν τοιοῦτον βασιλέα Πῶρον." καὶ ἐξελθὼν μετὰ Ἀλεξάνδρου ἔδειξεν αὐτὸν τῶν θηρίων τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν· „πορευθεὶς εἰπὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι ἐγὼ τοὺς ὁμοίους σοι θῆρας † βάλλω σοι πολεμεῖν." ἐξελθὼν δὲ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ Πώρου καὶ θεασάμενοι τὴν παράταξιν τῶν θηρίων καὶ ἐξετάσας τὸν ἴδιον λογισμόν, πολλὴν σκέψιν ποιησάμενος, τί λοιπὸν ποιεῖ ὁ φρενήρης; ὅσους ἂν εἶχεν ἀνδριάντας χαλκοὺς καὶ καταφράγματα τῶν στρατιωτῶν στήσας τρόπαια, τούτους ἐκέλευσε πυρωθῆναι ἐπιμελῶς, ὡς εἶναι μόνον πῦρ τὸ χάλκωμα, καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι ὡσεὶ τεῖχος τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου. ὡς δὲ ἐσάλπισαν τὸ πολεμικὸν μέλος, εὐθέως ὁ Πῶρος ἐκέλευσε λυθῆναι τοὺς θῆρας. τὰ οὖν θηρία τῇ ὁρμῇ ἐρχόμενα ἐπεπήδουν καὶ ἐδράσ⟨σ⟩αντο τῶν ἀνδριάντων, καὶ εὐθέως τὸ στόμα αὐτῶν ἀνήπτετο, καὶ οὐκέτι οὐδενὸς ἥπτοντο. καὶ οὕτως τὴν ὁρμὴν τῶν θηρίων κατέπαυσεν ὁ νουνεχὴς Ἀλέξανδρος. ἄπρακτα τὰ θηρία τὸ καθόλου ὑποστρέψαντα.

ὡς δὲ τὸν πόλεμον συνεκρότησαν, γενναίως ἀντίκεινται Πέρσαι καὶ Μακεδόνες τῷ Ἰνδικῷ στρατεύματι· και τούτους ἐπεδίωκον τοξοβολίαις καὶ ἱππομαχίαις. τὸ γὰρ ἔμπειρον Ἀλεξάνδρου ἐνίκα τοῦ πλήθους τὴν δύναμιν.

(I) θηρίοις ἀτιθάσσοις (malim ἀτιθάσοις) D/ p. 338,2 - 344,24 om.D (5) αὐτὸν CBL : αὐτῷ R (7) καὶ RB : ὁ δὲ Πῶρος C (8) αὐτὸν R : αὐτῷ CBL / τὰ πλήθη C (9) πορεύου καὶ εἰπέ C / ὁμοίους σοι RC : ὁμ. σου BL (IO) βάλλοσι R : βάλλω σοὶ C : βάλλωσι B : ἐξάγω L : fortasse βγάλλω (I2) ἐξετάξας R / καὶ πολλὴν σκέφιν ἐν ἑαυτῷ ποιησάμενος C : π.σκ. ἑαυτὸν π. B (I4) καὶ τῶν στρ. τὰ καταφρ. C (I5) τρόπαια C : τρόπαι R / εἶναι R : στῆναι CB (I7) ὡσεὶ R : ὡς C (I9) ἀπολυθῆναι CB / ἐρχόμενα RCB : ἐχόμενα L / ἐπεπήδουν RL : ἐπεπήδων CB (20) ἐδράσαντο RL : ἐδρῶντο C : ἐδράσσαντο A / τὰ στόματα CBL (23) καὶ ἄπρακτα C/ τὸ om. C / ὑπεστράφησαν C (25) ἀντέκειντο C (26) κατεδίωκον C / ἱππομαχίαις C : ἱππομάχαις R (27) post δύναμιν haec addit C (ex β) πίπτει δὲ καὶ Ἀλέξανδρος (debuit Ἀλεξάνδρου) ἵππος ὁ Βουκέφαλος ἐξασθηνήσας τῇ γνώμῃ· καὶ διὰ τοῦτο ἠμελεῖτο Ἀλέξανδρος τοῦ πολέμου εἴκοσιν ἡμέρας, ⟨οὐ ?⟩ πολεμοῦντες μετ' ἀλλήλων. καὶ τῇ μὲν ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ κτλ.

τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ πολέμου συγκροτηθέντος ἄφνω ἐλέφαντες ἦλθοσαν τῇ τῶν Ἰνδῶν παρατάξει ξυλίνοις ἐπιφερόμενοι τείχεσι· καὶ ἐπ᾽αὐτοὺς ἄνδρες ἔνοπλοι ἵσταντο καὶ δόρατα ταῖς χερσὶν ἔχοντες. ὡς δὲ ταῦτα ἐθεάσαντο Μακεδόνες ἀπέκαμον καὶ τῇ †προνικῇ αὐτῶν περιέπεσον δειλανδρίᾳ. νὺξ δὲ ὅμως αὐτοὺς τοῦ πολέμου κατέπαυσεν. καὶ δὴ τὰς σκηνὰς καταλαβόντες οὐδὲν παρ᾽αὐτοῖς ἀγαθὸν ἦν τὸ ἐννόημα. ἔδοξεν αὐτοῖς Ἀλέξανδρον παραδοῦναι εἰς τὰς χεῖρας Πώρου καὶ παρ᾽αὐτοῦ {καὶ} τὸ ζῆν ἐξαιτησαμένους ἐν Μακεδονίᾳ διασώζεσθαι. τοῦτο δὲ γνοὺς Φίλων, ὁ φίλος τοῦ βασιλέως, καταμηνύει τῷ Ἀλεξάνδρῳ. ὁ δὲ ἅπαν τὸ πλῆθος προσεκαλέσατο, μέσον δὲ πάντων ἵστατο στυγνάζων ὁ Ἀλέξανδρος καὶ σὺν δάκρυσι τὸ Μακεδονικὸν στρατόπεδον ἐξελιπάρει· καὶ ἦν αὐτῷ κάλλος ἡδονῆς καὶ τὰ δάκρυα. καὶ „ὦ, εἶπε, στρατὸς Μακεδονικός, εἰ παρ᾽ ὑμῶν μεμίσημαι, ὑμεῖς με τοῦ ζῆν ἀπαλλάξατε· ἡ ὑμῶν ῥομφαία ἐν ἐμοῖς, παρακαλῶ, διελθέτω μέλεσιν· κρεῖττόν μοι παρ᾽ ὑμῶν θανεῖν, ὦ φίλοι μου, καὶ μὴ αὐχένα τοῖς πολεμίοις ὑποκλίνειν ἐμόν. ναί, ναί, κτείνατε δή με, πάντας ἱκετεύω, εἴ γε βούλεσθε Ἰνδοῖς παραδοῦναι." ὡς ἐθεάσαντο Ἀλέξανδρον Μακεδόνες, κοπετὸν πάντες ἔκοψαν ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ „ὦ δέσποτα, εἶπον, οἱ πάντες ἡμεῖς αὔριον ὑφ᾽ ἓν ἀποθανούμεθα, οὐκ ἂν σοι προτιμησώμεθα μιᾶς τριχὸς ἀποβολήν. ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε καὶ τὸ δοκοῦν σοι πράττε· ῥαδίως γὰρ ὑπέρ σου τὸ θανεῖν προθυμούμεθα." ἐπὶ τούτῳ πάντας κατασπάζεται καὶ πάντες ἐκ ψυχῆς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπεστράφησαν. οἶδε γὰρ καὶ δάκρυα καρδίαν κλίνειν καὶ μεταστρέφειν ψυχὴν τῶν ἀκαμπέων καὶ φύσει ἐκθρασῦναι τὴν

(I) συγκροτηθέντος τοῦ πολέμου C (2) σὺν τῇ τῶν 'Ιν. παρατάξει C (3) ἐπ' αὐτοῖς C / καὶ δόρατα R : δό-ρατα C (4) οἱ Μακ. C (5) προνικῇ R : προγονι-κῇ CQ : expectes πρωϊνῇ (8) αὐτοῖς CQ : αὐτοὺς R / 'Αλέξανδρος C (9) καί om. CQ (IO) τοῦ βασ. 'Αλεξάνδρου C (II) post 'Αλεξάνδρῳ pergit C τὴν πανουργίαν τοῦ στρατοπέδου (I2) μέσων δὲ πάντων R : καὶ μέσον πάντων C : μέσον δὲ π. Q (I4) ἡδονῆς RCQ mirum : expectes λύπης vel aliquid simile/ καὶ τὰ RQ : τὰ C (I6) ἡ δὲ ὑμῶν C (I9) ὁ κτείνατε R / δή R : δέ C (20) ὡς οὖν CQ (2I) κοπετὸν RC : καπετῷ Q (22) εἰ οἱ πάντες C (23) σοι R : σου CQ (26) ἀπεστράφησαν C (27) οἶδε CQ : εἶδες R (sic) (28) ἀκαμπέων RQ : ἀκαμπτέων C / καὶ φύσει R : καὶ φύσιν CQ facilius legeres φύσει καὶ

δειλανδρίαν καὶ πρὸς εὔτολμον ἀντισκευάσαι γνώμην. † ἂν καὶ μάλιστα φιλίας ἐστὶν ἡ γνώμη, οὐδὲν ἰσχυρότερον τῶν ἐναντίων πρὸς ἀντιπαράταξιν τῶν πολεμίων. †

καὶ δὴ ἡμέρας καταλαβούσης τὸ 'Ινδικὸν εἰς μάχην ἐξῄει στρατόπεδον· εἰς ἐλέφαντας δέ, ὡς προεῖπον, ἐπιβεβηκότες δίκην περιπατοῦσαι πόλεις ἐφαίνοντο τοῖς τείχεσι κατωχυρωμέναι. ὡς οὖν εἶδεν ὁ 'Αλέξανδρος καὶ τὴν τούτων διενοήθη ἐνέργειαν, ἐν τούτῳ γὰρ 'Αλέξανδρος καὶ ἐθαυμάζετο καὶ ἐπαινεῖτο τὰ μέγιστα. κελεύει οὖν τοῖς ὁπλίταις, ὁπόταν πλησίον γένοιντο οἱ ἐλέφαντες, ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀκοντίσαι σμικρότατα χοίρων βρέφη. ὡς οὖν ταῦτα εἶδον οἱ ἐλέφαντες καὶ μεγάλα γρυλλίζοντα ἔμπροσθεν αὐτῶν, εὐθέως ἄνω καὶ κάτω ἐκτιναγέντες τὰ καστρίδια ἔρριφαν, καὶ ἀνυπόστρεπτα φεύγουσιν. καὶ δειλία 'Ινδοῖς ἐκ τούτου ἐπέπεσεν. καὶ „ ὢ ἡμῖν ἀπὸ τοῦδε τοῦ μειρακίου, εἶπον· καὶ τοὺς λέοντας ἀπέστρεφεν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἀπεδίωξεν, ποία δὲ λοιπὸν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν;" τούτων οὕτως γενομένων, ὁ πόλεμος πάλιν συνεκροτεῖτο καὶ ὑπερισχύουσιν 'Ινδοὶ τῷ στρατοπέδῳ 'Αλεξάνδρου. ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἐκεῖσε θαυμαστῶς ἐμαχήσατο, καὶ μόλις τὸ 'Ινδικὸν ἠδυνήθη ἀποστρέψαι στῖφος, ὥστε παρ' 'Ινδῶν κυκλωθέντα μόλις ἡ πρόνοια τῷ Βουκεφάλῳ ἵππῳ ἐπιβάντα διέσωσε. δι' ὅλης οὖν τῆς ἡμέρας ἡ μάχη ἀνένδοτος ἦν, ἑσπέρας διελθούσης ἡ νὺξ αὐτοὺς διεχώρισεν. παννύχιον δὲ 'Αλέξανδρος τοὺς ὑπ' αὐτοῦ παρεθράσυνε καὶ μεγαλοψύχους ἐν τοῖς πολέμοις παραινεῖ, καὶ μήτε τῇ δόξῃ ἀσκόπως ἐπαισχύνεσθαι, μήτε τῇ ἀνατροπῇ εὐχερῶς ἀποστρέφεσθαι.

(I) ἀντισκευάσαι C : ἀντισκεδάσαι R : ἀντισχεδάσαι Q (I-3) sic RC : ἂν καὶ μάλιστα φιλίας μνήμην ἔχων· οὐδὲν ἰσχ. κτλ. Q ; sensus fere ἐπειδὰν καὶ μάλιστα φιλικῆς γνώμης ἐστὶν οὐδὲν ἰσχυρότερον τῶν ἐναντίων πρὸς ἀντιπαράταξιν (6) nota vocem δίκην velut ὥσπερ usurpatam / περιπατούμεναι C (8) post ἐνέργειαν ponunt C : τὸ γὰρ ὀξὺ τοῦ νοὸς τάχιον ἐποίει τὴν ἐνθύμησιν· ἐν τούτῳ κτλ. et Q : τὸ γὰρ ὀξὺ τοῦ νοὸς ταχεῖαν ἐποιεῖτο τὴν ἐνέργειαν· ἐν τούτοις κτλ. (9) ἔπαιν. RC : expectes ἐπῃνεῖτο / ὁπλίταις αὐτοῦ C (IO) γένωνται C (II) post βρέφη addit C καὶ ἐποίησαν οὕτως (I2) καὶ malim absit (I3) ἐκτιναγέντες RQ : ἐκτιναχθέντες C (I4) ἀνυπόστρεπτα R ut adverbium intellegas : ἀνυποστρέπτως C : ἀνυπόστρεποι Q / ἔφυγον C (I5/I6) καὶ „ὦ ἡμῖν, εἶπον, ἀπὸ τούτου τοῦ μειρακίου, ὅτι καὶ τοὺς λ. κτλ. C (I7) ἡ om. C (I8) ὑπερισχύουσιν CQ : περισχύουσιν R / οἱ Ἰνδοί C (2I) quamquam C supra Bucephalum occidisse tradidit,hic sicut R denuo mentionem eius facit. (22) τῆς ἡμέρας ἐκείνης C (23) διελθούσης R : δ' ἐλθούσης C (24) πανύχιον R / ὁ Ἀλ. C / ὑπ' αὐτόν CQ (25) μεγαλοφ. αὐτοὺς εἶναι παρήνει τοῖς πολέμοις C ; rectius παρῄνει / καὶ RCQ malim absit/ τῇ διώξει ἀσκόπως ἐπισχύνεσθαι CQ

4

῞Αρτι δὲ τῆς ἡμέρας καταλαβούσης εἰς πλῆθος ἀνείκαστον Πῶρος παρετάξατο. ὁ δὲ ᾿Αλέξανδρος ἀπεφήνατο πρὸς Πῶρον τὸν βασιλέα λέγων· „ τοῦτο οὐκ ἔστιν βασιλέως δύναμις, ἵνα ὁπότερος ἡμῶν νικήσας μεταξὺ ἡμῶν τὰ στρατόπεδα ἀπολοῦνται· ἀλλὰ τοῦτο γενναιότερός ἐστι τοῦ ἰδίου σώματος, ἐὰν ὁπότερος ἡμῶν ἀναπαυσαμένης τῆς στρατιᾶς ἔλθωμεν εἰς μονομαχίαν περὶ τῆς βασιλείας, καὶ πέρας ὁ πόλεμος λάβῃ. " ἐχάρη δὲ Πῶρος ἐπὶ τούτῳ καὶ ὑπέσχετο ᾿Αλέξανδρον μονομαχῆσαι, ὁρῶν τὸ σῶμα ᾿Αλεξάνδρου μὴ ἀναλογεῖν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα· ἦν γὰρ Πῶρος πήχεων πέντε, ὁ δὲ ᾿Αλέξανδρος οὐδὲ τριῶν. ἔστησαν οὖν τὰ ἑκάτερα μέρη ἐπὶ θεωρίᾳ Πώρου καὶ ᾿Αλεξάνδρου. θόρυβος οὖν γίνεται ἄφνω εἰς τὸ τοῦ βασιλέως Πώρου στρατόπεδον. ὁ οὖν Πῶρος θροηθεὶς ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω ἰδεῖν, τί ὁ θόρυβος. ὁ δὲ ᾿Αλέξανδρος εἰςπηδήσας τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ πλευρᾷ ἐβάπτισεν Πώρου, καὶ παράχρημα ὁ Πῶρος τελευτᾷ. † πριν ες † δὲ πεσόντες τὰ ἀμφότερα μέρη τῷ ᾿Αλεξάνδρῳ ἐπεφήμισαν καὶ κύριον παντὸς κόσμου αὐτὸν ἀνηγόρευσαν. εὐθέως οὖν ἐκέλευσεν τὸν βασιλέα Πῶρον θάπτεσθαι βασιλικῶς. καὶ οὐκ ἦν Μακεδόσιν ὀφθαλμοῖς ⌊τοῦ⌋ θεάσασθαι τὸν ᾿Αλέξανδρον, ἀλλὰ πάντες κάτω ἔνευον, ὡς ἀπό τινος ἐρυθριῶντες αἰσχύνης, μνήμην ποιούμενοι τοῦ παρ᾿ αὐτοῖς ἐνθυμήματος. ὡς δὲ κύριος ᾿Αλέξανδρος καὶ ᾿Ινδοῖς ἐγεγόνει, τὸ σκυθρωπὸν Μακεδόνων ῥᾳδίως ἐθεράπευσεν καὶ ἀμνήμων ἦν τῶν ἐναγῶν βουλευμάτων. ὡς δὲ τοῖς βασιλείοις Πώρου ὁ ᾿Αλέξανδρος εἰσέδυ, πᾶσα ἡ ἀνατολὴ καὶ αἱ αὐτῆς χῶραι δουλικῶς ᾿Αλεξάνδρῳ ὑπήκουσαν.

(2) ὁ Πῶρος C (3) λέγων R : οὕτως C (4) ἵνα in rec. γ saepe idem valet ac ἐάν / ὁπότερος γ β : expectes οὐδέτερος (5) malim γενναιότης ut tradunt CBL (6) ὁπότερος RCBL (=uterque) malim ἑκάτερος ut Meusel emendavit L (8) ὁ Πῶρος C / ἐπὶ τούτῳ CA : ἐπὶ τοῦτο R (9) ἀναλογεῖν R : ἀναλογοῦν CBLA (II) ἐπὶ τῇ θεωρίᾳ C (I5) τῇ ῥομφαίᾳ RQ : τὴν ῥομφαίαν C / ἐν τῇ πλευρᾷ ἐβάπτισεν RQ : ἐντίθησι διὰ τοῦ λαγόνος C / καὶ ... τελευτᾷ R : καὶ παρευθέως ἀναιρεῖ Πῶρον τὸν βασιλέα Ἰνδῶν C, qui haec quoque sicut BLA addit: ἤρξαντο οὖν τὰ στρατεύματα ἀμφότερα εἰς ἀλλήλους πολεμεῖν. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς αὐτοὺς ἤτοι τοὺς Ἰνδούς· „ τάλανες Ἰνδοί, τί πολεμεῖτε τοῦ βασιλέως ὑμῶν ἀναιρεθέντος; " οἱ δὲ εἶπον· „ ἵνα μὴ αἰχμαλωτισθῶμεν, διὰ τοῦτο πολεμοῦμεν." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λέγει αὐτοῖς· „ παύσασθε πολεμοῦντες καὶ ἀναστρέψαντες εἰσέλθετε εἰς τὴν πόλιν ὑμῶν ἐλεύθεροι ὄντες· οὐ γὰρ ὑμεῖς εἰς τὸ στρατόπεδόν μου ἐτολμήσατε ἐπιβῆναι, ἀλλὰ Πῶρος. " ταῦτα δὲ εἶπεν εἰδώς, ὅτι οὐκ ἀναλογεῖ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ πρὸς τὸ τῶν Ἰνδῶν μάχεσθαι. (I6) debuit πρηνεῖς / τότε δὲ πρινὶς πεσόντες ἀμφότερα C : τότε ὀλόλεξαν μέρη ἀμφότερα Q / τὰ μέρη C (I7) τοῦ κόσμου C (I8) αὐτὸν om.C / ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εὐθέως ἐκέλευσεν C (I9) post βασιλικῶς addit C : ὡς καὶ τὸν Δαρεῖον / Μακεδόσιν ὀφθαλμοῖς RC : Μακεδόνες ὀφθαλμός Q (20) τοῦ θεάσασθαι CQ / ὁ Ἀλ. C (24) ὡς δὲ τοῖς β. RC : ἐπεὶ δὲ πρὸς τὰ βασίλεια D, qui abhinc rursus adest (25) post εἰσέδυ tradit C : τὰ τίμια πάντα τοῦ παλατίου αὐτοῦ παρέβαλε· καὶ πᾶσα κτλ. / ἀνατολικὴ χώρα D (26) αἱ αὐτῆς χῶραι C : ἑαυτοὺς χῶραι R / Ἀλέξανδρον R : Ἀλεξάνδρῳ DCQ / ὑπήκοσαν RQ : ὑπετάγη D : ὑπήκεισαν C

cap. 5 - 6 (de gymnosophistis) in rec.γ alio loco traduntur (II 35 supra p. 248)

I7

ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸ καταβόρειον μέρος ὑπεξελθεῖν καὶ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Πρασιακήν, ἥτις δοκεῖ μητρόπολις εἶναι τῆς ᾿Ινδικῆς χώρας, ἔνθα ἦν Πῶρος βασιλεύων. καὶ πάντες οἱ τοῦ Πώρου ἀπεδέξαντο τὸν ᾿Αλέξανδρον. καὶ πάντα κατὰ φύσιν διοικονομήσαντος καὶ τῶν ᾿Ινδῶν προθύμως συνελθόντων, ἔλεγόν τινες τῷ ᾿Αλεξάνδρῳ· „ μέγιστε βασιλεῦ, λήψει πόλεις θαυμαστὰς καὶ βασιλείας καὶ ὄρη, εἰς ἃ οὐδεὶς τῶν ζώντων ἐπέβη ποτὲ βασιλεύς. " τινὲς δὲ ἐκ τῶν πολιδρίων συνελθόντες ἔλεγον τῷ ᾿Αλεξάνδρῳ· „ ἔχομέν σοί τι δεῖξαι παράδοξον ἄξιόν σου. " ὁ δὲ ᾿Αλέξανδρος· „ τί ὑμῖν ἔδοξεν; " οἱ δὲ εἶπον· „ δείξομέν σοι φυτὰ ἀνθρωπίνῳ στόματι λαλοῦντα. " εἰσήνεγκαν οὖν τὸν ᾿Αλέξανδρον, ἔνθα ἦν ἱερὸν τοῦ ἡλίου καὶ σελήνης· κατὰ δὲ αὐτοὺς ἦν φρουρὰ καὶ δύο δένδρα παραπλήσια κυπαρίσσοις. κύκλῳ δὲ ἦν αὐτοῖς δένδρα παρόμοια τῇ ἐν Αἰγύπτῳ καλουμένῃ μυροβαλάνῳ· ⟨καὶ⟩ ὁ καρπὸς αὐτῶν ⟨ἴσος βαλάνοις⟩. προσηγόρευον οὖν αὐτῷ ⟨τὰ⟩ δύο δένδρα τὰ ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τὸ μὲν ἀρρενικὸν ἀρρενικῷ λογισμῷ, τὸ δὲ θηλυκὸν θηλυκῷ. ὄνομα δὲ ἦν τοῦ ἀρρενικοῦ ἥλιος, τοῦ δὲ θήλεος σελήνη. ἃ ἔλεγον τῇ ἰδίᾳ φωνῇ μουθεαμαθοῦς. τούτοις δὲ τοῖς δύο δένδροις περιεβέβλητο δορὰ παντοίων θηρίων, τῷ μὲν ἄρρενι ἀρρένων, τῷ δὲ θήλει θηλυκῶν. παρ᾿ αὐτοῖς δὲ σίδηρος οὐχ ὑπῆρχεν οὔτε χαλκὸς οὔτε κασσίτερος, ἀλλ᾿ οὔτε πηλὸς εἰς πλάσιν. τοῦ δὲ ᾿Αλεξάνδρου ἐρωτῶντος· „ τίνος αἱ δοραί εἰσιν, αἳ ταῦτα σκέπουσιν; " οἱ δὲ εἶπον λεόντων εἶναι καὶ παρδαλέων. περὶ δὲ τῶν δένδρων ἔτι ἀνεζήτει μαθεῖν ὁ ᾿Αλέξανδρος.

(I) [με]τὰ δὲ ταῦτα ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸ κατὰ βορ̣ᾶ̣ν̣ μέρος κτλ. incipit C / ἔδοξεν οὖν αὐτῷ καὶ κατὰ τὸ βόρειον μέρος ἐλθεῖν καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν κτλ. D (2) Πρασιακὴν γήν D : Πρασιακὴν πόλιν CBA (4) οἱ τοῦ Πώρου RC : οἱ τῶν 'Ινδῶν μεγιστᾶνες D / post 'Αλέξανδρον addit C : ἐν μεγάλῃ τιμῇ / καὶ πάντα R : ὡς πάντα D : τοῦ δὲ 'Αλεξάνδρου πάντα C (5) διοικονομήσαντος dedi ut tradunt CBL : διοικονομικήσαντος R : οἰκονομήσαντος DA (6) ἔλεγόν τινες ἐξ αὐτῶν CB : ἔλεγον δὲ καί τινες ἐξ αὐτῶν τῶν μεγιστάνων D (7) πόλλης (possis πόλεις) πολλὰς C (8) βασιλεύς RCBL : om. D / τῶν πολυδρίων R : τῶν ἐκεῖσε πολιδίων D : τῶν πολιδρίων C : τῶν πολιδρύων L : πολυιδρίων A (9) συνελθόντες RD : ἐλθόντες CBLA / βασιλεῦ, ἔχομεν CBLA (IO) ἄξιόν σου RBLA : om. D : ἀξίωμα C / ὁ δὲ 'Α. πρὸς αὐτοὺς DC (II) ἔδοξεν R : ἔδοξεν δεῖξαί μοι C : δοκεῖ D (I2) post λαλοῦντα deest D usque ad p. 350,I2 (I3) τῆς σελήνης C (I4) ἦν αὐτοῖς RB : αὐτῶν ἦν C/τῆς .... καλουμένης R : τῇ ...... καλουμένῃ L (I5) παρόμοια τὰ κατ' Αἰγυπτίοις λεγόμενα μυροβάλανα C (I5/I6) καὶ et ἴσος βαλάνοις C : om. RL (unde possis : .... δένδρα· παρόμοιος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καλουμένης μυροβαλάνου ὁ καρπὸς αὐτῶν) (I6) αὐτῷ R : αὐτὰ C (I7) τὰ CBL : om. R (I8) θηλυκῷ λογισμῷ C (I9) ἔλεγον R : ἐλάλουν C (20) μουθεαμαθους RB : om. C quae aut vox Indica aut corruptela esse videtur orta ex : ἃ ἔλεγον τῷ ἰδίῳ φωνήματι ἀμαθῶς scilicet, quia Al. interpretibus uti coactus erat; cf. p. 348,II - 20 / δύο R : δυσί CBL (23) ἀλλ' οὔτε RBL : ἀλλ' οὐδέ C (24) αἳ σκέπουσαι αὐτά C (25) οἱ δὲ ἔφησαν C

οἱ δὲ ἔφησαν· „ πρωΐας γενομένης ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ, φωνὴ ἐκ τοῦ δένδρου γίνεται, καὶ ὅταν κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν γίνεται, καὶ ὅταν μέλλῃ δύνειν, τοῦτο τρίτον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης γίνεται. " καὶ οἱ δοκοῦντες ἱερεῖς εἶναι προσῆλθον τῷ 'Αλεξάνδρῳ λεγόντες· „εἴσελθε καθαρῶς καὶ προσκύνησον καὶ λήφῃ χρησμόν." οἱ δὲ ἱερεῖς ἔλεγον· „'Αλέξανδρε βασιλεῦ, σίδηρον οὐ καθήκει εἰσελθεῖν εἰς τὸ ἱερόν." προστάσσει οὖν τὰ ξίφη ἔξω ἀποθέσθαι τοῦ περιβόλου. συνῆλθον δὲ τῷ 'Αλεξάνδρῳ ἄνδρες ἱκανοί, καὶ κελεύει καθοπτεῦσαι τὸν τόπον κύκλῳ· προσκαλεῖται οὖν ἐκ συνακολουθησάντων αὐτῷ 'Ινδῶν, ἵνα ἑρμηνείας τύχῃ παρ' αὐτῶν. ὀμνύει δὲ αὐτούς, ὅτι, „ἐὰν δύνῃ ὁ ἥλιος καὶ φωνή μοι χρησμοῦ μὴ ἀκουσθῇ, ζῶντας ὑμᾶς ἐμπρήσω." ἐγένετο ἅμα τὸ δῦναι τὸν ἥλιον, φωνὴ ἠνέχθη 'Ινδικὴ ἀπὸ τοῦ δένδρου. οἱ δὲ συνόντες αὐτῷ 'Ινδοὶ φοβούμενοι οὐκ ἠθέλησαν μεθερμηνεῦσαι. σύννους δὲ γενόμενος 'Αλέξανδρος εἵλκυσεν αὐτοὺς κατὰ μόνας· καὶ πρὸς τὸ οὖς εἶπεν αὐτοῖς· „ μὴ ἀποκρύψατέ μοι, ὃ ὁ χρησμός μοι λελάληκεν. " οἱ δὲ εἶπον· „'Αλέξανδρε βασιλεῦ, ἐν τάχει ἀπολέσθαι ἔχεις ἀπὸ τῶν † 'Ινδῶν †." ἐβουλήθη δὲ 'Αλέξανδρος πάλιν χρησμοδοτηθῆναι. ἀκούσας δὲ τὸ μέλλον εἰσῆλθε καὶ ἠξίωσεν, ἵνα ἀσπάσηται τὴν ἑαυτοῦ μητέρα 'Ολυμπιάδα. καὶ δὴ τῆς σελήνης ἀνατελλούσης φωνεῖ τὸ δένδρον 'Ελληνικῇ διαλέκτῳ· „ 'Αλέξανδρε, ἐν Βαβυλωνίᾳ δεῖ σε ἀποθανεῖν, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀναιρεθήσῃ, καὶ οὐ δυνήσῃ ἀνακομισθῆναι πρὸς 'Ολυμπιάδα τὴν σὴν μητέρα." τοῦ 'Αλεξάνδρου δὲ θαυμάσαντος ἠβουλήθη στεφάνους καλλίστους παραθεῖναι τοῖς δένδροις. τῶν δὲ ἱερέων λεγόντων· „ οὐκ ἔξεστι τοῦτο γενέσθαι· εἰ δὲ

(I) οἱ δὲ εἶπον C / ἀνατέλει R : ἀνατέλη CL : ἀνατέλλῃ B (2) γίνεται RL : γένηται CBA (3) μέλλῃ CBLA : μέλει R (6) οἱ δὲ ἱερεῖς εἶπον αὐτῷ καὶ τοῦτο C (9) δὲ R : οὖν C (IO) καθοπτεῦσαι RL : κατοπτεῦσαι C (II) συνακουλουθησάντων R : τῶν ἀκολουθησάντων CL : τῶν ἀκολοθούντων B : τῶν συνακολουθησάντων A (I3) ἀκουσθῇς C (I4) ἅμα τὸ δῦναι RCBL : expectes ἅμα τῷ δῦναι ut tradit A (I5) φοβηθέντες C (I6) μεθερμηνεῦσαι τὸν χρησμόν C / σύνους RL : σύννους CB (I7) οἱ δὲ πρὸς τὸ οὖς εἶπον αὐτῷ C (20) Ἰνδῶν RL : ἰδίων rectius CBA cf. infra v.24/ ἠβουλήθη δὲ ὁ Ἀλ. C (22) τὴν μητέρα αὐτοῦ C / ἀνατελούσης R : ἀνατελλούσης CBL (23) Ἀλέξανδρε βασιλεῦ, ἐν Βαβυλῶνι CLA : Ἀλ., ἐν Βαβυλῶνι B (25) ἀποκομισθῆναι C / τὴν μητέρα σου C

βιάζεις, πρᾶξον, ὃ βούλει· βασιλεὺς γὰρ πᾶς ὢν νόμος ἄγραφος. " περίλυπος δὲ γενόμενος 'Αλέξανδρος ἀναστὰς ὄρθρου σὺν τοῖς ἱερεῦσιν καὶ φίλοις αὐτοῦ ⟨καὶ⟩ τοῖς 'Ινδοῖς πάλιν εἰς τὸ ἱερὸν εἰσῆλθε καὶ προσευξάμενος προσῆλθε σὺν τῷ ἱερεῖ. καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τῷ δένδρῳ ἐπηρώτησεν, εἰ ἄρα πεπλήρωνται αὐτοῦ τὰ ἔτη, τοῦτο οὖν βουλόμενος μαθεῖν. ἅμα τοῦ γενέσθαι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ βαλεῖν τὴν αὐγὴν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου, φωνή τις ἐξῆλθεν ὀξεῖα διαρρήδην λέγουσα· " πεπλήρωνταί σου τὰ ἔτη τῆς ζωῆς, καὶ περὶ τούτου μηκέτι ἀξιοῦ, οὐ γὰρ ἀκούσεις ἄλλο τι." ταῦτα ἀκούσας περίλυπος σφόδρα γέγονε· καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ἐκίνησεν ἀναχωρῶν ἀπὸ τῆς 'Ινδικῆς.

I8

καὶ ἠπείγετο ἐπὶ τὰ Σεμιράμεως βασίλεια θεάσασθαι· ἦσαν γὰρ περίφημα. ἐβασίλευε δὲ ὅλης τῆς χώρας ἐκείνης γυνή τις ἔχουσα κάλλος ὑπερήφανον, μέσης ἡλικίας τυγχάνουσα. πέμπει οὖν 'Αλέξανδρος πρὸς ⸤αὐτὴ⸥ν γράμματα περιέχοντα οὕτως·

βασιλεὺς 'Αλέξανδρος βασιλίσσῃ Κανδάκῃ τῇ ἐν Βερόῃ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν τυράννοις χαίρειν. πορευόμενος εἰς Αἴγυπτον ἤκουσα ἔκ τινων ἱερέων περὶ τῶν οἰκητηρίων ὑμῶν καὶ τῶν τάφων, καὶ ὅτι χρόνον τινὰ ἐκυριεύσατε Αἰγύπτου. διὸ ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς. βουλευσάμενοι οὖν πέμψατε ἡμῖν, ὃ ἐὰν φαίνηται ὑμῖν· ἔρρωσθε.

ἀντιγράφει δὲ ἡ Κανδάκη οὕτως· βασίλισσα Βερόης Κανδάκη καὶ πάντες οἱ τύραννοι βασιλεῖ 'Αλεξάνδρῳ χαίρειν. μὴ καταγνῷς τοῦ χρωτὸς ἡμῶν· ἐσμὲν γὰρ ταῖς ψυχαῖς

(I) βιάζης C / πρᾶξον R : ποίει C / βασιλεὺς γὰρ πασῶν νόμος ἄγραφος R : βασιλεῖ γὰρ πᾶς νόμος ἔγγραφος C : item βασιλεῖ ... ἄγραφος BLA (2) ὁ 'Αλ. C (3) καὶ CBL : om. R (5) τὸ δένδρον R : τῷ δένδρῳ CBL (6) πεπλήρωνται RB : πεπλήρωται CLA / τὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη C (7) ἅμα τοῦ γεν. RL : ἅμα τῷ γεν. CB (8) βαλεῖν CBA : βάλλειν RL (9) ἐξῆλθεν R : ἐξηνέχθη C : γέγονεν B / διαρρήδην RBLA : διαρήδην C (IO) πεπλήρωνται RB : πεπλήρωται CLA / post ζωῆς add. C : καὶ ἀνακομισθῆναι οὐκ ἔχεις πρὸς 'Ολυμπιάδα τὴν μητέρα σου, ἀλλ' ἐν Βαβυλῶνι ἔχεις ἀπολέσθαι καὶ ἐν τῇ πόλει σου ταφῆναι. μετὰ δὲ ὀλίγον χρόνον καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ ἡ γυνή σου κακίστως ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀπολοῦνται : sim. BLA / π. τούτου RA : περὶ τούτων CBL / μηκέτι CBLA : μὴν ἔτι R (I2) γέγονε R : ἐγένετο CBL (I2/I3) καὶ .... 'Ινδικῆς RCL : κἀκεῖθεν ἐξελθὼν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς 'Ινδικῆς χώρας D, qui abhinc rursus incipit. (I4) κἀκεῖθεν ἐπείγετο C / ἐπί R : om. DC / Σεμηράμιδος D : Σεμιράμεως RC (I6) ὑπερήφανον καὶ ἀσύγκριτον D (20) ἔκ τινων RD : παρὰ τῶν ἐκεῖ C (2I) ὑμῶν C : incertum D : ἡμῶν R (22) οὖν RC : τοιγαροῦν D / πέμψατε ἡμῖν RD : δηλώσατε C (23) ὅ ἐὰν φαίνηται ὑμῖν RC : ὅ ὑμῖν δοκεῖ D (24) ἀντιγράφει δὲ αὐτῷ κτλ. C (26) καταγνῶς DC : καταγῶς R

λαμπρότεροι τῶν παρὰ σοὶ λευκοτάτων. ὑπάρχομεν δὲ εἰς πλῆθος σκύταλοι ὀγδοήκοντα † ἐν ἑτοίμοι μ' † πρὸς τοὺς ἐπιόντας καὶ κακοποιεῖν βουλομένους. κομίζουσι δέ σοι οἱ παρ'ἡμῶν σταλέντες πρέσβεις χρυσοῦ πλίνθους ὁλοσφυρήτους ἑκατόν, Αἰθίοπας ἀνήβους πεντακοσίους, σφίγγας διακοσίους καὶ στέφανον διὰ σμαράγδων λιτρῶν χιλίων χρυσίου, μαργαριτῶν ἀμετρήτων ὁρμαθοὺς δέκα ἐσφραγισμένους, στατῆρας δέκα, γλωσσόκομα ἐλεφάντινα ὀγδοήκοντα καὶ θηρίων γένη διάφορα τῶν παρ' ἡμῖν, ἐλέφαντας πέντε, παρδάλεις ἡμέρους δέκα καὶ ἐν ταῖς γαλεάγραις κύνας ἀνθρωποφάγους τριάκοντα, ταύρους μαχίμους τριάκοντα, ὀδόντας ἐλεφάντων τριακοσίους, δορὰς παρδάλεων τριακοσίας καὶ ῥάβδους ἐβελίνους τρισχιλίους. πέμψον οὓς βούλει τοὺς παραληψομένους αὐτὰ εὐθέως καὶ γράφον ἡμῖν τὰ περί σου, ὅτι πάσης τῆς οἰκουμένης ἐβασίλευσας. ἔρρωσο.

I9

Δεξάμενος δὲ 'Αλέξανδρος τὰ γράμματα Κανδάκης τῆς βασιλίσσης ἔπεμψε Κλεομένην Αἰγύπτιον ταῦτα παραλαβεῖν.

ἡ δὲ Καρδάκη ἀκούσασα περὶ 'Αλεξάνδρου, πῶς χειροῦται τοὺς τηλικούτους βασιλεῖς, ἕνα τῶν ἐν ἑαυτῇ προστάξασα Ἕλληνα ζωγράφον ὄντα ἐκέλευσε πορευθέντα ὡς εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἀγν<ωστὶ> ζωγραφῆσαι τὸ 'Αλεξάνδρου ὁμοίωμα. καὶ ἐποίησεν οὕτως. ἡ δὲ Κανδάκη λαβοῦσα τοῦ⌊το ἔθετο⌋ ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ.

(I) λαμπρότεραι D / τῶν παρά σοι λευκοτάτων DCL : τῷ παρά σοι λευκοτάτῳ R (2) σκεταλοί R / ἐν ἑτοίμοι μ´ R, quod ex variis lectionibus ἐν ἑτοίμῳ (AL) et ἕτοιμοι (B) contaminatum est : ἐνέτοιμοι C : καὶ ἐνετοὶ μ´ D. Aliam variam lectionem λ tradit : καὶ θηρίων πλήθη ἄπειρα ἕτοιμα πρὸς τοὺς κακοποιοῦντας ἡμᾶς μάχεσθαι. Causa omnium variationum illa vox ἐνετοί (ἐνίημι) fuisse videtur, quae a scriptoribus aliena putabatur: σκύταλοι ὀγδοήκοντα ἐνετοὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας κτλ. (acies octoginta immissae contra inferentes bellum); similia tradit Jul.Valerius III,29 : octoginta nobis populos scito esse vel maximos, eosque omnis agere in armis non ob iniuriam inferendam, sed inferentibus occursuros. (3) καὶ RD : om. CBLA / βουλομένους D : om. RCBLA (4) χρυσοῦ RD : χρυσίου δοκίμου C / ὁλοσφυρήτους RC : ὁλοσφυρίστους D

(6) καὶ om. D / στρέφανον .... λιτρῶν χιλίων χρυσίου R : στέφανον .... λιτρῶν χ. ὄντα χρυσοῦ D : στέφανον ..... λίθων καὶ μαργάρων καὶ λίτρας χρυσίου χιλίας C

(7) μαργαριτῶν ἀμετρητῶν RD : μαργαρίτας ἀμετρήτους C

(8) καὶ RC : om. D (9) τῶν παρ' ἡμῖν R : om. D : τῶν παρ' ἡμῶν C / ἐλέφαντας RC : ἤγουν ἐλέφαντας D

(I0) καὶ om. D / γαλεάγραις DC : γαλέδραις R

(I2) καὶ D : om. RC / ἐβελίνους γ´ RD : ἐβελλίνας τρισχιλίας C (I3) πέμφον οὖν οὓς C / τοὺς π. αὐτὰ εὐθέως RCBL : τοὺς ταῦτα π. D (I4) ὅτι γὰρ π. τῆς οἰκ. ὡς οὐρανόθεν ἔχων τὴν χάριν ἐβασίλευσας D

(I7) καὶ ἀναγνοὺς ἔπεμψε C / Κλεομένην Αἰγύπτιον R : τινα Αἰγύπτιον τοὔνομα Κλ. ἄνδρα σοφὸν καὶ συνετὸν πρὸς Κανδάκην D : Κλ. τὸν Αἰγ. C (I8) πῶς R : ὅπως D : τὸ πῶς CL / χειροῦται τὰς πόλεις καὶ τοὺς τ. βασ. C (I9) τῶν ἐν ἑαυτῇ R : τῶν ἑαυτῆς D : τὸν ἑαυτῇ C (20) προστάξασα R : om. D : φωνήσασα CBLA / ὄντα RD : om C / πορευθέντα CA : πορευθέντος R : ἀπελθεῖν κρυφίως D / ὡς εἰς ἀπ. .... ὁμοίωμα R : καὶ τὸ ὁμοίωμα λαβεῖν 'Αλεξάνδρου D

(2I) ἀγνωστί LA : ἀγν R : ἀναγνωσί C (22) καὶ RC : ὃς καί D / τοῦτο ἔθετο DC

ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, οἱ προφύλακες τῆς φάλαγγος 'Αλεξάνδρου Κανδάβλην τὸν υἱὸν Κανδάκης συνελάβοντο φεύγοντα. ἐρωτήσαντο δὲ τοῦτον· „ πόθεν καὶ τίς καὶ ποῦ ἀπέρχῃ; " αὐτὸς πάντα τὰ συμβησόμενα αὐτοῖς διηγεῖται, ὡς ὅτι „ τὴν 'Αλεξάνδρου φεύγων τροπὴν πρὸς τὴν ἐμὴν ὑπῆγον μητέρα ἐν 'Αμάστριδι. Εὐαγρίδης οὖν ὁ τῶν Βεβρύκων τύραννος ἰδών μου τὴν γυναῖκα καὶ ἐξελθὼν μετὰ πλείστης δυνάμεως ἥρπασεν αὐτὴν καὶ τὸν σὺν ἐμοὶ πλοῦτον καὶ τοὺς πλειονάς μου στρατιώτας ἀνεῖλεν. καὶ μόλις τούτου ἐκδρὰς εἰς τὰς ὑμῶν κατήντησα χεῖρας, ὡς πληρωθῆναι ἐμοὶ τὸ τῆς τύχης ῥητόν· μῦθος γὰρ τοιόσδε τοῖς δυστυχοῦσιν εἰσφέρεται· ποτέ τις λέοντα φεύγων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ ἀπεγνωκὼς δρᾷ παρά τινα λίμνην ἐν τῇ ὄχθᾳ δένδρον ἱστάμενον. ἐκεῖσε δὲ ἀνελθὼν σῴζεσθαι διενοήθη. καταδραμὼν δὲ καὶ ἀναβὰς ὄφις τῷ μεγέθει ἀνείκαστος ἐκ τῶν ἄνωθεν ἐπ' αὐτῷ ὥρμησεν· ὁ δὲ θεασάμενος ⸤ἑαυτὸν⸥ εἰς τὴν λίμνην ἀπηκόντισε· κροκόδειλος δὲ τῶν κάτωθεν ἀναδὺς καὶ τοῦτον ἁρπάσας κατεθοινήσατο. τὰ τοιαῦτα οὖν ἐν ἐμοὶ συνέβη."

(I) ἐγένετο δὲ D (2) Κανδάβην R (infra semper Κανδάβλης) : Κανδάβλην D : Κανδαύλην CBLA / ἐρωτήσαντο (sic) R : ἐρωτησάντων δὲ τούτων αὐτόν D (3) ἀπέρχῃ RD : ἀπέρχεται C (4) αὐτὸς RD : ὁ υἱὸς C / συμβησόμενα RC (malim συμβησάμενα cf. p. 375, nota 5) : συμβάντα αὐτῷ D / αὐτοῖς διηγεῖται RC : διηγήσατο D / τὴν τοῦ μεγάλου βασιλέως 'Αλ. D (5) τροπήν DR : ῥοπήν Q / ὑπῆγον R : ἀπηρχόμην D (6) οὖν R : δέ DC (4/6) ὡς ὅτι .... 'Αμάστριδι RD : alia tradit C οἱ δὲ φύλακες συλλαβόντες αὐτὸν παριστῶσι Πτολεμαίῳ τῷ καλουμένῳ Σωτῆρι ἔχοντι τὰ δευτερεῖα τῆς βασιλείας 'Αλεξάνδρου. ἐκοιμᾶτο δὲ 'Αλέξανδρος ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἐξέτασεν αὐτόν· „ τίς τυγχάνεις καὶ οἱ σὺν σοὶ ὄντες; " ὁ δὲ εἶπεν· „ υἱός εἰμι Κανδάκης τῆς βασιλίσσης. " καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Πτολεμαῖος· „ τί ὧδε ἐλήλυθας; " ὁ δὲ δρηκη.... (εἶπεν BL) αὐτῷ πάντα· „ ὡς ὅτι μετὰ τῆς γυναικός μου καὶ ὀλίγης στρατιᾶς ἠρχόμην ἐνιαύσιον μυστήριον τελέσαι παρὰ τὰς 'Αμαζόνας : similia BLA (7) καὶ ἐξελθὼν R : om. D : ἐξελθὼν C (8) πάντα πλοῦτον D / καὶ τοὺς δέ D (9) post ἀνεῖλεν add. D καὶ κακὴν κάκως ἀπώλεσε / καὶ μόλις .... usque ad πρὸς αὐτὸν p. 356,9 RD : alia tradit C ὑποστρέφω οὖν, ὅπως πλείονα δύναμιν παραλαβὼν κατασκάψω τὴν τῶν Βεβρύκων χώραν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Πτολεμαῖος εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα 'Αλέξανδρον καὶ διύπνησεν αὐτὸν καὶ μηνύει τοῦτον αὐτῷ καὶ διηγήσατο, ἅπερ ἤκουσε παρὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Κανδάκης. ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἀκούσας ταῦτα εὐθέως ἐγείρεται· καὶ ἄρας τὸ ἑαυτοῦ διάδημα ἔστρεφε τὸν Πτολεμαῖον καὶ τὴν χλαμύδα αὐτοῦ ἔβαλε αὐτῷ : sim. BLA / καὶ μόλις RC : μόλις δ' ἐγώ D / τούτου R : τοῦτον D (II) τ[..]όσδε R : τοιοῦτος D : τοιόσδε Q / ποτέ R : ὥς ποτε D (I3) ἐν τῇ ὄχθῃ D / παρά τινος λίμνης ὄχθῃ Q / κἀκεῖσε D / δὲ R : om. D / ἀνελθὼν DQ : ἀνελθόντα R (I4) καταδραμὼν ... ἀναβὰς R : om. D / ὄφις δέ D (I5) ἐκ τῶν .... ὥρμησεν R : ἀπὸ τῆς τοῦ δένδρου κορυφῆς ἐπ' αὐτὸν ὥρμησεν D / τὴν ὄφιν θεασάμενος D (I6) ἑαυτὸν DQ (I7) τῶν κάτωθεν R : τῆς λίμνης D / τὰ ἴσα οὖν συνέβη καὶ ἐπ' ἐμοί D

οἱ δὲ τὰς προφυλακὰς ἔχοντες παραλαβόντες αὐτὸν παριστῶσι Πτολεμαίῳ τῷ καλουμένῳ σωτῆρι. τοῦ δὲ Πτολεμαίου ἐξετάσαντος αὐτὸν ἔφη· „ υἱός εἰμι Κανδάκης τῆς βασιλίσσης. " καὶ ὁ Πτολεμαῖος· „ καὶ τί ὧδε ἐλήλυθας; " ὁ δὲ διηγήσατο πάντα καθὼς προεῖπεν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος μηνύει τοῦτον πρὸς τὸν βασιλέα 'Αλέξανδρον. ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ταῦτα ἀκούσας 'Αντίοχον προσκαλεσάμενος ἐγείρεται καὶ ἄρας τὸ ἑαυτοῦ διάδημα ἐνδιδύσκει τούτῳ 'Αντιόχῳ. αὐτὸς δὲ τὴν τοῦ 'Αντιόχου ἀμφιασάμενος ἐσθῆτα εἶπε πρὸς αὐτόν· καθέζου ὡς τυγχάνων 'Αλέξανδρος καὶ εἰπὲ τῷ φερενδαρίῳ οὕτως· „ φώνησόν μοι 'Αντίοχον τὸν μέγαν ὑπερασπιστήν. καὶ ὅταν ἔλθω, διήγησαί μοι, ὅπερ ἤκουσας παρὰ Κανδάβλῃ, καὶ εἰπέ μοι· 'τί ποιήσωμεν, ὦ 'Αντίοχε, περὶ τοῦδε τοῦ ἀνθρώπου; δέομαι συμβουλῆς.' "

προκαθέζεται οὖν 'Αντίοχος τῷ βασιλικῷ σχήματι ἠμφιεσμένος· ὃν θεασάμενα τὰ στρατεύματα συνεφοράζοντο, τί πάλιν ἐνθυμεῖται 'Αλέξανδρος. εἰσελθὼν δὲ Κανδάβλης καὶ ὡς δῆθεν τὸν 'Αλέξανδρον προσκυνήσας ἔστη. καὶ ὃς αὐτίκα κελεύει· „ 'Αντίοχόν μοι καλέσατε τὸν μέγαν ὑπερασπιστήν μου. " ἐλθόντος δὲ τοῦ 'Αλεξάνδρου εἶπεν αὐτῷ 'Αντίοχος· „ 'Αντίοχε, αὐτός ἐστιν υἱὸς Κανδάκης τῆς βασιλίσσης· ἡρπάσθη δὲ ἡ γύνη αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τυράννου τῶν Βεβρύκων. τί οὖν μοι συμβουλεύεις ποιήσω; οὐ γὰρ μετρίως ἔπαθεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ ψυχή μου. " ὁ δὲ εἶπεν· „ συμβουλεύω σοι, 'Αλέξανδρε βασιλεῦ, καθοπλίσαντά σου τὴν στρατιὰν πολεμῆσαι τοῖς Βέβρυξιν, ἵνα λυτρωσώμεθα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ παραδῶμεν αὐτῷ εἰς τιμὴν

(I) ἔχοντες D : ἔοντος R (2) τοῦ δὲ Πτολεμαίου ἐξετάσαντος αὐτόν dedi : ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἐξετάσας αὐτόν R : τοῦ δὲ Πτ. τοῦτον ἐξετάσαντος D (3-5) ἔφη· υἱός εἰμι .... προεῖπεν R : καὶ αὐτῷ τὰ πάντα ὁ Κανδάβλης διηγήσατο ὡς προείπομεν D (5) τοῦτον πρὸς τὸν βασιλέα ʼΑλ. R : τὰ περὶ τούτου τῷ βασιλεῖ ʼΑλεξάνδρῳ, ὡς ὅτιπερ ὁ τῶν Βεβρύκων τύραννος Εὐαγρίδης ᾐχμαλώτευσε τοὺς περὶ Κανδάβλης τὸν υἱὸν Κανδάκης τῆς βασιλίσσης καὶ τὴν τούτου γυναῖκα καθήρπασε τυραννικῶς D (6) ʼΑντ. προσκαλεσάμενος ἐγείρεται R : προσκαλεῖται πρὸς ἑαυτὸν τὸν ʼΑντίοχον καὶ δὴ ἐγείρεται D (8) ἐνδιδύσκει τούτῳ ʼΑντιόχῳ R : ἐνδύει τοῦτο τῷ ʼΑντιόχῳ D (9) καθέζου κτλ. rursus CBLA pergunt (IO) καὶ εἰπὲ RC : εἰπὲ δέ D / φερενδαρίῳ RDCL : ῥεφερενδαρίῳ B (II) μέγαν RC : ἡμέτερον D / ὑπερασπιστήν μου C (I2) ὅπερ R : ἅπερ D (I3) ὦ ʼΑντίοχε DC / περὶ τοῦδε τοῦ ἀ. RC : εἰς τόνδε τὸν ἄνθρωπον D / δέομαι συμβουλήν R, qui contaminare videtur : δέομαι τῆς σῆς συμβουλῆς D : δός μοι συμβουλίαν BLA : δός μοι συμβουλήν C (I5) ʼΑντίοχος RD : Πτολεμαῖος CBLA / τὸ διάδημα ἠμφιεσμένος D (I6) ὃν R : ὅντινα D / συνεφοράζοντο R : possis συνεφράζοντο : ἐφοράζοντο B : συνεφωράζοντο L : ὑπενόουν καθ᾽ ἑαυτούς D : διελογίζοντο καὶ ἔλεγον C / τί πάλιν dedi: τί πάλαι R : τί πάλιν CBLA : ὅτι ποτέ D (I7) καὶ ὡς δῆθεν R : καὶ τὸν ʼΑντίοχον ὡς δῆθεν D : ὡς δῆθεν C (I8) προσκυνήσας RD : προσκυνῆσαι C post προσκυνῆσαι add. C καὶ ἰδὼν αὐτὸν τῇ βασιλικῇ ἐσθῆτι ἠμφιεσμένον ἐφοβήθη, μὴ κελεύσῃ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι· αὐτὸν γὰρ ὑπώπτευεν εἶναι ʼΑλέξανδρον· εἶτα κελεύει Πτολεμαῖος λέγων· „ʼΑντίγονόν μοι καλέσατε κτλ." : sim. BLA / ἔστη, καὶ ὃς αὐτίκα D : om. RC (I9) μέγαν RCB : ἡμέτερον D / μου RC : om. D (20) ʼΑντίοχος RD : ὁ Πτολεμαῖος CBLA (2I) ὁ υἱὸς DC / δὲ RC : οὖν D (22) ἡ γυνὴ αὐτοῦ RCBL : ἡ τούτου γυνή D / ἀπό RD : ὑπό CBLA / τί.... ποιήσω R : τοιγαροῦν δός μοι βουλήν, τί ποιήσω D : τί οὖν μοι συμβουλεύεις ποιῆσαι CBLA (25) καθοπλίσαντα .... Βέβρυξιν RB : sim. LA : ὡς ἂν καθοπλίσῃς τὴν στρατιὰν καὶ πολεμήσῃς τοὺς Βέβρυκας D / ὅπερ καθοπλίσαντα C

τῆς μητρὸς αὐτοῦ." ὁ δὲ Κανδάβλης ἔχαιρε ταῦτα ἀκούων καὶ εἶπεν· „ δέσποτα κοσμοκράτορ, πάντα μοι τὰ παρὰ τῆς τύχης συμβησόμενα ἀντ' οὐδενὸς ἐλογισάμην· ἐντυχὼν γὰρ ⌊τῷ κ⌋ράτει σου πάντα μοι τῆς ψυχῆς λέληθε τὰ λυπούμενα. " εἶπεν δὲ δῆθεν 'Αλέξανδρος πρὸς 'Αντίοχον· „ εἰ τοῦτο βούλει ἀντιστῆναι, τοῦτο καὶ ποίησον ὡς ὑπερασπιστής μου. "

20

ταῦτα δὲ ἀκούσας 'Αντίοχος ἐξῆλθε παραλαβὼν τὸν Κανδάβλην καὶ χιλιάδας ἑκατὸν ἀπό τε Περσῶν, 'Ινδῶν καὶ Μακεδόνων καὶ ὥρμησεν ἐπὶ Εὐαγρίδην. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν προσκαλεσάμενος τὸν Κανδάβλην διελέγετο ὡς· „ ἂν παρὰ τοῦ Εὐαγρίδους τὴν σεαυτοῦ γυναῖκα ἀναλαβόμενος παράσχω σοι, τί μοι ὑπὲρ τῆς χάριτος, ὦ Κανδάβλη, ἔσται δῶρον; " καὶ ὁ Κανδάβλης ἔφη· „ οὐκ ἔστιν μοι ἐν λόγοις εἰπεῖν τῆς χάριτος τὴν ἀντίδοσιν· εἰ καὶ ὅλως ἀγωνίσῃ τὰ περὶ ἐμοῦ ὁλοψυχῶς, αἰτήσομαί σε παρὰ τοῦ βασιλέως σὺν ἐμοὶ τῇ ἐμῇ ἀπελθῆναι μητρί. ἐκείνη δέ σοι τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν περὶ ἐμὲ πεπονημένων ἀμείψεται. "

φθάσαντες δὲ τοῖς Εὐαγρίδους ὁρίοις, εἰς τρεῖς ἀρχὰς τὸ στρατόπεδον ⌊διεμέ⌋ρισε. καὶ ταῖς μὲν δυσὶν ἐνεδρεύειν προσέταξεν, τὴν δὲ μίαν ἀναλαβόμενος ὥρμησεν πρὸς Εὐαγρίδην. συλλαβόμενος δέ τινας τῶν ἐγχωρίων

(I) ὁ δὲ Κανδάβλης RD : ὁ δὲ Κα. ὁ υἱὸς τῆς Κανδάκης CBL / ἀκούων RDBA : ἀκούσας CL (3) συμβησόμενα RDCQ nota futurum falso loco positum (4) πάντα μοι .... λυπούμενα R : πάντα μου ... λυπούμενα C : πάντων τῶν τῆς ψυχῆς ἐπελαθόμην ἀνιαρῶν D (5) εἶπε .... Ἀντίοχον RD : εἶπε δὲ ὁ Πτολεμαῖος ὡς Ἀλέξανδρος δῆθεν, Ἀντίοχε C / εἰ τοῦτο ..... ὑπ. μου R : εἰ τοῦτο βούλει, τοῦτο καὶ ποίησον ὡς ὑπ. μου· κέλευσον οὖν ἑτοιμάζεσθαι στρατιάν. C : ὑπερασπιστά, ὅ σοι δοκεῖ, τοῦτο δὴ καὶ ποίησον καὶ ἐκδίκησον τὸν Κανδάβλην D : εἰ τοῦτο βούλει, Ἀντίγονε, τοῦτο κ.π. ὡς ὑπ. μου· κέλευσον ἑτοιμάζεσθαι τὴν στρατιάν B : sim.L cap XX : BLA alia tradunt usque ad p.362,I6 (L sicut C) et p.364,4(B sicut C) et p.366,3 (BLA ut R) (7) Ἀντ.RD : ὁ Ἀλέξ.ὡς Ἀντ.ὤν C / ἀπό τε Περσῶν, Ἰνδῶν RD : ἀπὸ τῶν Π. καὶ Ἰν. Q : ἀπὸ Ἰνδῶν καὶ Π. C (9) ἐπὶ Εὐαγρίδην R : κατὰ τοῦ Εὐαγρίδους D : κ. τοῦ Εὐαγρίδου C (qui semper habet Gen. Εὐαγρίδου) : Εὐαγρίδῃ Q (IO) διελεγετο πρὸς αὐτὸν λέγων D / ὡς RC : om. DQ / ἄν RC : ἐὰν DQ (II) σεαυτοῦ RDC : ἑαυτοῦ Q / ὑπὲρ τῆς χάριτος RQ : περὶ τ.χ. C : om. D / τί μοι ....' ἔσται δῶρον RC : sim.Q : τίνα μοι παρέξεις .... δῶρα; D (I3) οὐκ ἔστιν μοι ἐν λόγοις εἰπεῖν R : οὐκ ἔστιν μοι ἐν λόγῳ εἰπεῖν C : οὐ δύναμαι λόγῳ εἰπεῖν σοι D (I4) εἰ .... ὁλοψυχῶς RQ : εἰ .... ὁλοψυχῶς δ' C : τέως εἰ ἀγωνίσῃ ὁλοψυχῶς περὶ ἐμοῦ D / αἰτήσομαί σε DC : αἰτ. σε καί R : αἰτήσομαι δέ σε καὶ Q (I5) τοῦ RCQ : om. D / σὺν ἐμοὶ τῇ ἐμοὶ ἀπελθῆναι μητρί R : σὺν ἐμοὶ πρὸς τὴν ἐμὴν ἐλθεῖν μητέρα Q : καὶ σὺν ἐμοὶ πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα ἀπελεύσῃ D : καὶ σὺν ἐμοὶ εἰς τὴν μητέρα μου ἀπελευσόμεθα C (I7) φθάσαντες RDC : φθασάντων Q / δέ RC : οὖν DQ / τοῖς Εὐ. δρίοις RC debuit εἰς τὰ...: ἐν τοῖς Εὐ. ὁρίοις D : τοὺς Εὐ. ὅρους Q (I8) τὸ στρατόπεδον RDC : τὸν σὺν αὐτὸν (sic) λαόν Q / διεμέρισεν Ἀλέξανδρος D (I9) προσέταξεν RDQ : ἐκέλευσε C / αὐτὸς ἀναλαβόμενος D / ὁ Ἀλέξανδρος ὡς τὸν Ἀντίοχον ὑποκρινόμενος ὥρμησεν πρὸς Εὐ. C (20) ἐγχωρίων RDC : εὐχορίων Q

πρέσβεις ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν εἰπών· „ εἴπατε τῷ Εὐαγρίδῃ, ὡς ὁ κοσμοκράτωρ Ἀλέξανδρος τὸν αὐτοῦ παῖδα πρός σε ἐξαπέστειλε Ἀντίοχον δοῦναι τὴν γυναῖκα Κανδάβλῃ καὶ ὅσον αὐτῷ ᾐχμαλώτευσας πλοῦτον, ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς ἐτησίους φόρους· καὶ σώζου· εἰ δὲ μὴ τοῦτο θελήσειας, τὰ πρὸς πόλεμον εὐτρεπίσθητι. "

ταῦτα ἀκούσας ὁ Εὐαγρίδης κατάσκοπον ἀπέστειλε Ἀντίοχον κατασκοπῆσαι. ὁ δὲ κατάσκοπος τοῦτο ποιήσας ἀντιστρέφεται καὶ ὀλιγοστὸν τὸ παρὰ Ἀντιόχου στράτευμα ἔφησεν ἔσεσθαι καὶ τῇ ἡμετέρᾳ μὴ ἐξαρκεῖν δυνάμει. ταῦτα εἶπε μὴ θεασάμενος τὸ ἔνεδρον. Εὐαγρίδης οὖν ταῦτα ἀκούσας τὰ πρὸς πόλεμον εὐτρεπίζεται. καὶ δὴ καταφθάνει τὴν Ἀλεξάνδρου παράταξιν καὶ ὀλιγοστὴν ἰδὼν κατεφρόνησεν καὶ ἀκρατῶς κατὰ τῆς φάλαγγος ὥρμησεν. τῶν δὲ τοῖς ἐνέδροις μηνυόντων σαλπίγγων εὐθέως ἤχησε, καὶ περικυκλοῖ αὐτοὺς ἀνείκαστον πλῆθος ἑκατέροις μέρεσι, καὶ πάντες συνελήφθησαν. καὶ Εὐαγρίδης ἑαυτὸν τῷ ξίφει ἀνεῖλεν τὴν Ἀλεξάνδρου ῥοπὴν δεδοικώς. τῆς δὲ νίκης γενομένης ἐν τῇ Εὐαγρίδους παραγενόμενος πόλει παντελῶς ταύτην ἐξηδάφισεν, τῷ δὲ Κανδάβλῃ

(I) ἀπελθόντες εἴπατε C (2) σε DCQ : om. R (3) ἐξαπέστειλε RDC : ἀπέστειλε Q / δοῦναι RCQ : ἀποδοῦναι D / Κανδάβλῃ DQ : Κανδάβλην R : κανδαύλου C (4) ὅσον αὐτῷ ᾐχμαλώτευσας RDC : ὅς σὺν αὐτῇ ᾐχμαλώτισας Q (5) σῴζου RDC : σῴζει Q / θελήσειας RC : βούλει D : θελήσεις Q (5/6)... εὐτρεπίσθητι· ἥκει γάρ σοι πολεμήσων Q (7) κατάσκοπον ἀπέστειλε RDC : κατασκόπους ἀποστέλλει Q / 'Αντ. κατασκοπῆσαι R : εἰς τὸ κατασκοπῆσαι 'Αντίοχον D : τῷ 'Αλεξάνδρῳ τῷ ὡς 'Αντιόχῳ γενομένῳ κατασκοπῆσαι C (8/9) ὁ δὲ .... ἔφησεν R : οἱ δὲ τοῦτο ποιήσαντες ἀντιστρέφονται καὶ ... ἔφησαν Q (9) ὀλιγοστὸν τὸ παρὰ 'Αντ......... ἔσεσθαι R : ὀλ. τὸ 'Αντιόχου ... ἔσεσθαι C : ὀλ. ἔφησεν εἶναι τὸ τοῦ 'Αντ. στρ. D nota futurum falso loco positum (IO) μὴ ἐξαρκεῖν δυνάμει RC : ἐξαρκεῖν δυνάμει οὐδαμῶς D : μὴ ἐξαρκεῖ δυνάμει Q / ταῦτα .... ἔνεδρον RC : ταῦτα δὲ.... ἔνεδρον τοῦ θαυμαστοτάτου καὶ μεγαλόφρονος βασιλέως 'Αλεξάνδρου D : ταῦτα δὲ εἶπον μὴ θεασάμενοι τὰ ἔνεδρα Q (II) τὰ RC : om. D : εὐθὺς Q (I2) εὐτρεπίζεται RC : εὐτρεπίσθη D :κατοπλίζεται Q / καταφθάνει RCQ : καταλαμβάνει D (I3) καὶ ὀλιγοστὴν ἰδὼν R : καὶ ταύτην ὀλιγοστὴν εἶναι ὑπολαβὼν D : καὶ ὀλ. αὐτὴν ἰδὼν C : καὶ ὀλ. ἰνδῶν Q / (I5) τῶν δὲ ... ἤχησε R : οἱ δὲ ταῖς ἐνέδραις ἐγκαθήμενοι εὐθέως ἐσάλπισαν D (forte melius) : ὡς δὲ τοῖς ἐνέδροις εὐθέως ἐσάλπισαν C : τοὺς (malim οἱ) δὲ ἐν τοῖς ἐνέδροις μηνύοντες τὰς σάλπιγγας εὐθέως ἤχησαν Q / καὶ RDQ : om. C / περικυκλοῖ .... ἑκατέροις μέρεσι R : περικυκλοῖ ... ἀφ' ἑκατέρων μερῶν C : περικυκλοῖ ... ἑκατ. τοῖς μέρεσιν Q : τούτους κύκλῳ περιεστείχισαν D (I6) πάντες συνελήφθησαν RCQ : πάντας συνέλαβονD / καὶ Εὐαγρ. RQ : ὁ δὲ Εὐ. D : ὡς οὖν εἶδεν Εὐ. C (I8) τῆς δὲ νίκης RCQ : ἤδη τῆς νίκης D / γενομένης ὁ 'Αλέξανδρος ὡς 'Αντίοχος ἐν τῇ Εὐαγρίδου C (I9) τῷ δὲ Καν. R : τῷ δὲ γὲ Καν. D : καὶ τῷ Κανδαύλῃ C : τὴν δὲ Κανδαύλης Q

παραδοὺς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τὸν σὺν αὐτῷ πάντα ἄρας πλοῦτον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ὑπέστρεφε. κατὰ τὴν ὁδὸν δὲ περιεπλέκετο Κανδάβλης ὡς 'Αντίοχον τὸν 'Αλέξανδρον· καὶ καταφιλῶν καὶ ἐπαινῶν ἔλεγεν· „ οὐκ ἄρα τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος ἐν τῇ ὑπ'οὐρανόν· καὶ ὄντως θαυμαστοῦ βασιλέως καὶ ὁ στρατηγέτης πανθαύμαστος. " ἐπὶ τοῦτο 'Αλέξανδρος τῷ Κανδάβλῃ ἀπεκρίνατο, ὡς ἔσχατος πάντων τῶν δούλων 'Αλεξάνδρου εἶναι· „ πρῶτος γὰρ ἡμῶν Φίλιππος, μετὰ δὲ τοῦτον Σέλευκος, ἐκ δὲ τούτων Φίλων ὁ φίλος τοῦ βασιλέως, ἔσχατος δὲ πάντων τούτων 'Αντίοχος, ὅς εἰμι ἐγώ. " καὶ φησὶν ὁ Κανδάβλης· „ κἂν ἔσχατος φαίης, ὑπὲρ πάντας ἔχεις τὸ φρόνημα. " ὁ δέ. „ μὴ γένοιτο, ἔφη, ἀλλὰ πάντων εἰμὶ ἔσχατος, καὶ κατὰ τὴν φρέναν καὶ ἀνδρείαν· καὶ ἡ τιμὴ δέδοται ὑπὸ 'Αλεξάνδρου. " καὶ ὁ Κανδάβλης ἔφη· „ εἰ ὑπέρ σε ἑτέρους ἔχει 'Αλέξανδρος, δικαίως τῆς οἰκουμένης ἐβασίλευσεν καὶ κατεκυρίευσε· παρακαλῶ δέ σε, εἰ ὅλως καταξιοῖς με, παρισταμένου μου τῷ βασιλεῖ καὶ ἐξαιτησαμένου σε, μετ' ἐμοῦ πρὸς τὴν μητέρα μου ἐλθεῖν,

(I) παραδούς RC : om. DQ / τὴν ἑαυτοῦ γ. RC : τὴν ἰδίαν γ. παρέδωκεν D : γυναῖκα Q (I/2) καὶ ... ὑπέστρεφε R : καὶ ... ὑπέστρεφαν C : ἄρας δὲ πάντα τὸν πλοῦτον ὑπέστρεφεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἑαυτοῦ D : καὶ τὸν σύμπαντα ἄρας πλοῦτον ἤγαγεν εἰς τὸ στρατόπεδον Q (3-364,7) κατὰ τὴν ὁδὸν- καὶ ὑπηρεσία παντοία hic om. D, loco posteriore (p.374,I6) addit; varias lectiones hic notavi. (3) κατὰ τὴν .... καταφιλῶν RQ : κατὰ δὲ τὴν ... καταφ. C : κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν Κανδάβλης τὸν 'Αλέξανδρον ὡς 'Αντίοχον περιπλεκόμενος κατεφίλει D (4) ἄρα RCQ : om. D (5) ἄνθρωπος RDC : ἕτερος Q / ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν RDQ : ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπὸ κάτω C (6) καὶ ὁ στρατηγέτης πανθαύμαστος RD : καὶ ὁ στρατιώτης ἀήττητος Q : θαυμαστὸς στρατηγέτης ὑπάρχεις καὶ εἴθε σὺ ἦς 'Αλέξανδρος, καὶ μὴ ὑπερασπιστὴς αὐτοῦ C / ἐπὶ τοῦτο R : ἐπὶ τούτοις DCQ (7) 'Αλέξανδρος ὡς 'Αντίοχος C / ἀπεκρίνατο RC : ἀπεκρίνατο λέγων D : ἔφη Q (8) εἶναι RQ : εἰμί D : ἐστί C / πρῶτος γάρ ἐστι D / ἡμῶν R : παρ' ἡμῖν D : παρ' ἡμῶν CQ (9) ἐκ δὲ τούτων Φίλων RQ : εἶτα Φίλων D : εἶτα Βίζας καὶ μετ' ἐκεῖνον Φίλων C / ὁ φίλος τοῦ βασιλέως R : ὁ φ. τοῦ 'Αλεξάνδρου DC : om. Q (I0) ἔσχατος DCQ : ἔσχατον R / τούτων RD : om. CQ (II) φαίης R : εἶ D : ἦς CQ (I2) ὑπὲρ RQ : ἀλλ' ὑπὲρ D : ἀλλ' οὖν ὑπὲρ C (I3) πάντων RDC : πᾶσιν ἡμῖν Q / εἰμὶ ἔσχατος καί RDC : om. Q / φρέναν R : φρένα DCQ / κατὰ τὴν ἀνδρείαν D (I4) καὶ ἡ τιμή RCQ : πλήν, ἡ τιμή D / δέδοταί μοι D / ὑπὸ 'Αλ. RDC : παρὰ 'Αλ. Q / καὶ ὁ Καν. ἔφη DC : καὶ ὤ ἔφη Καν. R (I5) εἰ ὑπέρ σε ἑτέρους D : εἴπερ σε ἑτέρους R : εἴ σε C : ὑπέρ σε ἕνα καὶ ἕτερον Q (I6) ἐβασίλευσε καὶ ἐκράτυνε καὶ κατεκυρίευσε C (I6-I8) παρακαλῶ δέ σε, εἰ ὅλως καταδέχῃ, παρισταμένου μου τῷ βασιλεῖ καὶ ἐξαιτησαμένου σε, ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ πρὸς τὴν μητέρα μου D : παρακαλῶ δέ σε, εἰ ὅλως καταξιοῖς με, τῷ βασιλεῖ ἱσταμένου μου μετ' ἐμοῦ πρὸς τὴν μητέρα μου ἐλθεῖν σε R (eadem Q praeter ἱσταμένου R : αἰτησαμένου Q) : πίστευον δὲ σεαυτόν μοι, ὅπως ἄρω σε πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα Κανδάκην, ἵνα σοι δώσω βασιλικὰ δωρήματα ἀντάξιά σου C (eadem L)

ἵνα καὶ τοὺς φόρους αὐτῷ κομίσῃς καὶ τὰς τῶν πόνων ἀμοιβάς, ἃς ἡ ἡμῶν κοινὴ μή⌞τηρ⌟ ἀμείφεται· ὑπὲρ ἀδελφὸν γὰρ ἐθαυμαστώθης μοι, εἰ καὶ ὅλως ἀξιοῖς." ὁ δέ φησιν πρὸς τὸν Κανδάβλην· „ κἀγὼ αἰτήσομαι τοῦτο παρὰ βασιλέως [.....], ὅπως σύν σοι ἀποστείλῃ με. καὶ δὴ τῷ στρατοπέδῳ φθάσαντες, ἐδόθη τῷ Κανδάβλῃ τόπος σκηνῆς καταλῦσαι σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ ὑπηρεσία παντοία.

τῇ δὲ ἐπιούσῃ προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἔφη· „ ἰδού, Κανδάβλη, ἀπέλαβες καὶ τὴν γυναῖκά σου παρ' ἐμοῦ· τί οὖν ἐστι τὸ δοκοῦν σοι; " ὁ δὲ Κανδάβλης ἔφη· „ ἐμοὶ τὸ δοκοῦν οὐκ ἔστιν, πάντα δὲ δεκτὰ τῷ σῷ κράτει. " ὁ δὲ πρὸς αὐτόν· „ ἄπιθι πρὸς τὴν μητέρα σου καὶ τὰ ἐξ ἡμῶν αὐτῇ προσαγόρευον. " καὶ προσκαλεσάμενος Κανδάβλης τὸν Φίλωνα ἔφη· „ δέομαί σου, λάλησον τῷ βασιλεῖ 'Αντίοχον σὺν ἐμοὶ ἀποστεῖλαι, ἵνα καὶ τοὺς ἐτησίους φόρους καὶ τὰς ὑπ' ἐμοῦ ἀποκομίσῃ ἀμοιβάς, καὶ ἐσόμεθα αὐτῷ εἰς δούλους. " ἐπὶ τούτῳ κατένευσε ὁ Φίλων εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ.

(I) ἵνα RCQ : ὡς ἂν D / αὐτῷ RDQ : τῷ 'Αλεξάνδρῳ C / τὰς RDQ : om. C / post ἀμοιβάς add. C λήψῃ (2) ἡμῶν CQ : ὑμῶν R / ἀμείψεται C : ἀμοίψεται R : παρέξει σοι Q / ἃς ... ἀμείψεται RC : παρὰ τῆς κοινῆς ἡμῶν[....] μητρός D /ὑπὲρ .... ἀξιοῖς om. C (3) ἀξιοῖς RQ : καταδέχῃ, θαυμάσιε D / ὁ δὲ .... Κανδάβλην RD : om. Q : ὁ δὲ 'Αλ. ὡς 'Αντίοχος περιχαρὴς γενόμενός φησι πρὸς τὸν Καν. C : similia L (4) κἀγὼ αἰτήσομαι τοῦτο παρὰ βασιλέως[.....], ὅπως σύν σοι ἀποστείλῃ με D : κἀγὼ αἰτήσομαι περὶ [τού]του τῷ βασιλεῖ, ὅπως σύν σοι ἀποστείλῃ μοι R : κἀγὼ αἰτήσομαι τοῦ[το] τῷ β. κτλ. Q ut R : αἴτησαί με παρὰ τοῦ βασιλέως 'Αλεξάνδρου · καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ τὴν σὴν χώραν θεάσασθαι C similia LB, qui abhinc alia tradunt usque ad p. 372,I5 (5) τῷ στρατοπέδῳ R : ἐς τὸ στρ. C : τὸ στρατόπεδον Q / καὶ δὴ .... τῇ γυν. αὐτοῦ R : καὶ δὴ τὸ στρατόπεδον καταλαβόντων αὐτῶν ⌞τόπος σκηνῆς⌟⌞ἐδόθη⌟ τῷ Κανδάβλῃ καταλῦσαι σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ D (7) καὶ ὑπηρεσία παντοία C : καὶ ὑπηρεσίαν παντοίαν R : [καὶ τῷ] τούτου λαῷ· σὺν τούτοις καὶ ⌞ὑπηρεσία παντ⌟οία D : καὶ ὑπηρέταις Q (8) τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ CD, qui abhinc pergit / ὁ βασιλεύς RDQ : ὁ Πτολεμαῖος ὡς β. C / ἰδοῦ RDC : ἰδέ Q (9) ἀπέλαβες τὴν γυναῖκά σου καὶ τὴν περιουσίαν σου παρ' ἐμοῦ D (IO) ὁ δὲ Καν. ὑπεραπολογούμενος ἔφη Q / ἐμοί, δέσποτα, τὸ δοκοῦν κτλ. C (II) πάντα δὲ τῷ σῷ κράτει δεκτά D / δὲ δεκτά RC : δέδεκται Q (I2) ..πρὸς αὐτὸν ἔφη C / ἄπιθι RD : ἄπελθε C : ἄπιε Q / ἐξ RDQ : περί C / καὶ ταύτην ἐξ ἡμῶν προσαγόρευσον, ὅσα δὴ ἀγαθά σοι καὶ τῇ γυναικί σου συνήντησαν D (I3) καὶ προσκαλ. RCQ : παραυτίκα προσκαλεσάμενος D (I4) τῷ βασιλεῖ RCQ : πρὸς τὸν βασιλέα D / 'Αντ. .. ἀποστεῖλαι RCQ : ὡς ἂν 'Αντίοχον σὺν ἐμοὶ ἀποστείλῃ D (I6) ὑπ' ἐμοῦ RC : ὑπὲρ ἐμοῦ Q : ὑμετέρας (i.e. ἡμετ.) D / καὶ ἡμεῖς αὐτῷ εἰς δούλους ἐσόμεθα D : καὶ ἐσόμεθα αὐτῷ δοῦλοι C : καὶ ... εἰς δουλίαν Q (I7) ἐπὶ τούτῳ RDC : ἐπὶ τοῦτο C / ὁ Φίλων εἰπεῖν R : ὁ Φίλ. εἰπεῖν ἅπαντα D : καὶ εἶπε τὸν λόγον C / post βασιλεῖ pergit ὅσα δὴ ἤκουσε παρ' αὐτοῦ τοῦ Κανδάβλη (sic!) καὶ τῶν περὶ αὐτόν D

καὶ δὴ ὡρίσθη Ἀλέξανδρος εἰσελθεῖν σὺν αὐτῷ· οὕτως οὖν ἀποφηναμένου δῆθεν τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Κανδάβλην· „ παραλαβὼν τὸν ἄγγελόν μου Ἀντίοχον, ὦ Κανδάβλη, ἄγε μετὰ σοῦ· πάλαι δὲ σῶον αὐτὸν ἄγαγε πρός με, ὥσπερ καὶ σεαυτὸν καὶ τὴν γυναῖκά σου σώους ἀποκαθιστῶ πρὸς τὴν σὴν μητέραν. " ὁ δὲ Κανδάβλης ἀπεκρίνατο· „ βασιλεῦ, οὕτως παραλαμβάνω τοῦτον τὸν ἄνδρα ὡς σὲ τὸν κοσμοκράτορα Ἀλέξανδρον, ἐκπέμψω δέ σοι αὐτὸν μετὰ βασιλικῶν δώρων."

2I

καὶ δὴ πορευόμενος Κανδάβλης ἔλαβε μεθ'ἑαυτοῦ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἱκανὴν στρατιάν. κατὰ τὴν ὁδὸν δὲ γενομένων ἐγγίσας τῷ Κανδάβλῃ λόγους ἠκρίβαζε πρὸς αὐτόν, ὡσὰν γνῷ, πῶς ἔχει πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν αὐτοῦ. ὡς δὲ παντελῶς ἀπερίεργον τοῦτον ὄντα διέγνω, οὐκέτι αὐτῷ εἰσ<έ>φερ<ε> λόγους τοιούσδε, ἀλλ' ἢ μόνον ἀγαπᾶν αὐτὸν ἔλεγεν καὶ ἀδελφικῶς χρᾶσθαι ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνισάμενον. Κανδάβλης αὐτῷ μεθ' ὅρκων ἐβεβαίου, ὡς ὑπὲρ ἀδελφοῦ καὶ μητρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἔχειν στοργὴν ἐν ψυχῇ καὶ μέχρι θανάτου.

πλήσιον δὲ γενόμενοι τὰ ἔνθεα κατέλαβον σπήλαια, καὶ Κανδάβλης φησίν· „ ὧδε, Ἀντίοχε, θεῶν μοναί εἰσιν· καὶ εἴπερ οὐ δειλιᾷς, μικρὸν τῆς ὁδοῦ διελθὼν τὰ συμβησόμενά σοι μαθήσῃ. " ἦν γὰρ ὁ τόπος ποικίλον ὄρος καὶ γῆ κρυσταλλοφόρος. φθανέντων δὲ τῶν ὀρέων μέχρι τῶν τοῦ

(I) ὡρίσθη RDC : διόρισται Q / ὁ 'Αλέξανδρος D : ὁ 'Αλ. ὡς 'Αντίοχος C / εἰσελθεῖν σὺν αὐτῷ RDC : συνεξελθεῖν μετ' αὐτοῦ Q, qui abhinc deest usque ad p. 368,9 οὕτως ... 'Αλεξάνδρου R : εἰσελθόντων δὲ ἀπεφήνατο δῆθεν ὁ 'Αλέξανδρος D : καὶ οὕτως ἀπεφήνατο Πτολεμαῖος ὡς δῆθεν 'Αλέξανδρος C (2) τὸν om. D (3) παραλαβὼν οὖν CLB / ἄγε RC : ἄπιθι D (4) μετὰ σοῦ RCLB : οἴκαδε D / πάλαι RD : πάλιν CLBA melius/ὥσπερ καὶ σεαυτὸν RCLBA : καθὼς ἔγωγε καὶ σέ D (6) μητέραν R : μητέρα DCBL (9) τὸν 'Αλ. RD : ὡς 'Αντίοχον τὸν 'Αλ. C (IO) post στρατιάν addit C καὶ κτήνη καὶ ἁμάξας καὶ δῶρα ἱκανά / κατὰ ... γενομένων ἐγγίσας R : κατὰ ... γεν. αὐτῶν ἐγγίσας D :ὁδεύων δὲ 'Αλέξανδρος ὡς 'Αντίοχος μετὰ Κανδαύλους καὶ ἐγγίσας C (II) τῷ Κανδάβλῃ RDQ : πρὸς αὐτὸν C / λόγους ... ἔχει D : λόγους αὐτῷ ἤβαζε, πῶς ἂν ἔχει R : λόγους αὐτῷ ἠκρίβαζε, πῶς ἂν ἔχει C : λόγοις αὐτὸν ἠκρίβωσε, πῶς κτλ. Q (I2) τὴν ἐπίγνωσιν αὐτοῦ RCQ : τὴν τούτου ἐπίγνωσιν D (I3) ὄντα RD : ὄντως C : om. Q / εἰσφέρ R : ἔφερε C : ἐκοίνου D : om. Q (I4) ἀλλ' ἢ RCQ : ὁ γὰρ Κανδάβλης D / ἀγαπᾶν ἔλεγεν μόνον αὐτόν D (I5) χρᾶσθαι ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνισάμενον RC : χρῆσθαι αὐτῷ ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνισαμένῳ D : χρᾶσθαι ὡς καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνισάμενος Q / Καν. R : καί D : Καν. δέ Q / αὐτῷ R : αὐτόν CQ : om. D (I6) ὡς ... μητρός R : καὶ ὡς ... μητρός C : ὑπὲρ ... μητρός Q : om. D / ἑαυτοῦ RD : αὐτοῦ CQ / (I7) ἐν ψυχῇ RC : ἐν τῇ τούτου ψυχῇ D : ἐν τῇ ψυχῇ Q / καί om. D / θανάτου καὶ αὐτῶν τῶν πυλῶν Ἅιδου D (I8) πλησίον δέ γεν. ἀμφότεροι D / ἔνθεα RDC : ἔνθα Q (I9) ὁ Καν. D (20) εἴπερ RDC : εἶπεν Q / διελθὼν RC : προελθὼν D : ἐξῆλεν Q (2I) μαθήσῃ RC : μάνθανε D / ἦν γὰρ .... κρυσταλοφόρος .... νεφῶν R : ἦν γὰρ ὁ τόπος ἐκεῖνος ποικιλόορος· ἡ δὲ γῆ κρυσταλοφόρος, τὰ δὲ ὄρη μέχρι τῶν τοῦ οὐρανοῦ νεφῶν ὑψοῦντο D : ὡς δὲ πάλιν πορευόμενοι ἐθαύμαζεν ὁ 'Αλέξανδρος. ὡς 'Αντίοχος ὢν τὰ ποικίλα δένδρα καὶ τὰ ὄρη τῆς κρυσταλλοφόρου γῆς φθάνοντα μέχρι τῶν τοῦ οὐρανοῦ νεφῶν C similia LBA

οὐρανοῦ νεφῶν· τὰ δὲ δένδρα ὑφιπέτηλα καρποῖς καταγέμοντα οὐχ ὡς παρ' Ἕλλησιν, ἀλλ' ὡς ἴδ⌊ια⌋ [θα]ύματα· μηλέαι γὰρ ἦσαν χρυσίζουσαι, τὸν ὄγκον τῆς ὀπώρας ἔχουσαι περίμετρον τοῖς παρ' Ἕλλησιν πεπονίοις, ζῷα τὰ ποικίλα τῇ χροιᾷ καὶ ξένα τῇ μορφῇ. ἔνιοι δὲ ἦσαν τόποι τείχους πετρώδεις καταβάσεις ἔχοντες.

θαυμάζοντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Κανδάβλης ἔφη· „ ὧδε, Ἀντίοχε, καθὼς προεῖπόν σοι, θεῶν εἰσιν οἰκητήρια· καὶ τὰ συμβησόμενα ἀποκαθιστῶσι, τοῦτο δὲ οὐ τοῖς πᾶσιν, ἀλλ' ἢ τούτοις μόνοις, οἷς ἡ τύχη εὐάρμοστος πέφυκεν. πολλοὶ δὲ εἰσελθόντες σεληνιαζόμενοι ἐξέρχονται ἢ καὶ παράφρονες. καὶ διὰ τοῦτο παρ' ἡμῖν παραιτεῖται. " ὁ δέ φησι πρὸς Κανδάβλην· „ καὶ τοσαύτη σου ἡ πρὸς Ἀντίοχον ἀγάπη, ὥστε συνένευσάς μοι εἰσελθόντα σεληνιάζεσθαι καὶ παραφρονεῖν; " ἐν δὲ τούτῳ περιπλακεὶς αὐτὸν Κανδάβλης κατεφίλησεν εἰπών· „ μή μοι γένοιτο ἐν ἐμοὶ τὰ σά, ὦ φίλτατε, δυστυχήματα· τεθαρρηκὼς γάρ σοι περὶ τούτου ἐφθεγξάμην. ⌊πέπεισμαι δὲ εἰσ⌋ελθόντα σε μηδὲν ἐναντίον παθεῖν· φοβερὸς γάρ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ παρὰ θεοῖς ὁ Ἀλέξανδρος. "

καὶ δὴ ἐκ τῆς ὁδοῦ μικρὸν μετανάστης γενόμενος τοῦ Κανδάβλου εἰσῆλθεν ἔνδον μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν· καὶ ὁρᾷ φαντασίαν εἰδώλων καὶ πυρὸς ἀστραπήν.

(I) τὰ δὲ δένδρη R : καὶ τὰ δένδρα DCLBA / ὑψηπέτη καρπῶν C / καταγέμοντα R : βρίθοντα D : γέμοντα C (2) ἀλλ' ὡς ἴδ⌊ια⌋ [θα]ύματα R : ἀλλὰ ξενοτρόπως D / θύματα C : ἐθήματα L : θεάματα B : θαύματα A / γὰρ RC : δέ D (3-5) περίμετρον ... πεπόνοις .... μορφῇ R : τοῖς παρ' Ἕλλησι πεπονίοις παρόμοιον· ἦσαν δὲ καὶ ζῶα ἐκεῖσε ποικίλα τὴν μορφὴν καὶ ξένα τὴν χροίαν D : ὡς τὰ παρ' Ἕλλησιν κίτρα καὶ βοτρύων σταφυλαὶ παμμεγέθεις, κάρυα δὲ ἔχοντα περίμετρον πεπόνων, πίθηκοι δὲ τέλειοι ὡς ἄρκτοι, ἄλλα τε ζῶα ποικίλα κτλ. C similia LB (4) ζῶα τὰ R : malim ζῶά τε (5) ἔνιοι .... ἔχοντες R similia LBA : ἔνιοι δὲ τῶν ἐκεῖσε τόπων εἶχον καταβάσεις πετρώδεις D : ἔνθα ἦσαν τόποι τοίχους πετρώδεις καὶ ξένας καταβάσεις ἔχοντες C / τείχους (gen. sg.) R : possis τοίχους <καί> : τύπους B (7) θαυμάζοντος ... ἔφη RD : εἶπε δὲ ὁ Κανδαύλης CLBA / ὧδε RD : om. C (8) εἰσιν RD : om. C / οἰκητήρια τὰ ὧδε τυγχάνει C (9) ἀποκαθιστῶσιν RC : λέγουσιν τοῖς ἀνθρώποις D / τοῦτο .... πᾶσιν RCQ qui addit δίδοται : οὐ πᾶσιν D / ἀλλ' ἤ R : ἀλλὰ DCQ (IO) τούτοις om. D / οἷς DCQ : δι' ἧς R (II) εἰσελθόντες ἐνταῦθα D / ἐξέρχονται R : ἐξήλθοσαν C / ἢ καί RDQ : ἤ C (I2) παρ' ἡμῖν RCQ : παρ' ἡμῶν D / ὁ δέ φησι RDQ : ὁ δὲ 'Αλ. ὡς 'Αντίοχός φησι C (I3) σου DCQ : om. R (I4) συνένευσας RD : συνένοισας C : συνήναισαν (= συνήνυσας ?) Q (I5) ὁ Καν. C (I6) μοι om. C / ἐν ἐμοὶ ..... δυστυχήματα RC : φίλτατε, τοῖς σοῖς ἐπαγάλλεσθαι δυστυχήμασι D (I7) σοι om. C / ἐφθεγξάμην RC : εἰρήκειν D (I9) ὁ κοσμοκράτωϛ 'Αλ. D (20) μετανάστης .... εἰσῆλθεν R : ὁ 'Αλέξανδρος παριππεύσας μετανάστης εἰσῆλθεν D : μετανάστης γενόμενος Κανδαύλους ὁ 'Αλέξανδρος ὡς 'Αντίοχος ὢν εἰσῆλθεν C / post μικρόν add. διάστημα Κανδαύλης ἔχεσθαι ἔφη τῆς ὁδοιπορίας Q qui abhinc usque ad p.370,5 alia trad.; nota vocem Homericam μετανάστης (2I) στρατιωτῶν κατὰ τὸ ἔθος τὸ ἐκεῖσε θυσίαν καὶ σπονδὰς ποιῆσαι C (22) ὁρᾷ .... ἀστραπήν RD : καὶ ὁρᾷ ὁμίχλην ἀστεροφεγγῆ καὶ στίλβουσαν και φαντασίων εἰδώλων C

ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἐδειλίασεν ἀπορίᾳ ληφθείς. ἐπέμενεν δὲ ἰδεῖν τὸ ἀποβησόμενον· ὁρᾷ δέ τινας ἄνδρας ἀνακειμένους ἀπαστράποντας ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λυχνοφεγγεῖς, ἕνα δὲ λέγοντα αὐτῷ· „ χαίροις, 'Αλέξανδρε, οἶδάς με τίς εἰμι; ἐγώ εἰμι Ὦχος βασιλεὺς ὁ κοσμοκράτωρ, ὃς τῇ παρ' ἐμοὶ δυνάμει ἐπαρθεὶς θεὸν ἐμαυτὸν ὠνόμασα. καὶ τῷ οὐρανῷ ἐπιβῆναι σπουδάσας τὴν τούτου ἐζήτουν ἀκρώρειαν· ἐλθὼν δὲ εἰς χώραν ἀγρίων ἀνθρώπων, ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμὲ πλῆθος πολὺ καὶ ὑπερνικήσαντά με τρέπουσιν. καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω μου μέχρις ὅπου φέγγος οὐκ ἦν ἡμέρας, καὶ πολλὰ πλήθη τοῦ σὺν ἐμοὶ ἀνεῖλον στρατοῦ. μόλις δὲ τούτοις ἐκφυγὼν τὴν λίμνην, ἣν ἑώρακας, κατέλαβον, καὶ τῇ ἀθυμίᾳ συσχεθεὶς θανασίμῳ περιέπεσα νόσῳ καὶ τοῦ ζῆν ἄκων ἐστερήθην. ἐνταῦθα δὲ παρεπέμφθην δέσμιος τοῖς ἐρήμοις πλανᾶσθαι τόποις. ὧδε γάρ εἰσι πάντες οἱ θεοὺς ἑαυτοὺς ὀνομάζοντες, τὴν ἡτοιμασμένην ἀπεκδεχόμενοι τοῦ θεοῦ δίκην. ἐπεὶ οὖν, 'Αλέξανδρε, τὰ καθ' ἡμᾶς ἤκουσας, σπεῦδε τὸν μεθ' ἡμῶν διεκφυγεῖν κλῆρον. "
ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἔφη ἄρα· „ πόσα ἔτη ζήσομαι; "

(I) ὁ δὲ 'Αλ..... ληφθείς R : καὶ δειλίᾳ ληφθεὶς διηπορεῖτο D : καὶ ἐδειλίασεν ἀπορίᾳ ληφθείς C / ἐπένεμεν δέ R : ἐπένεμεν δ' ὅμως D : ὅμως ἐπένεμεν C (2) ὁρᾷ δέ τινας ἄνδρας R : ὁρᾷ τοιγαροῦν ἄνδρας D : ὁρᾷ δὲ ἑστίαν καί τινας ἄνδρας C (3) ὡς λυχνοφεγγεῖς R : δίκην λύχνων D : λυχνοφεγγεῖς C (4) αὐτῷ ἐξ αὐτῶν C / χαίροις, 'Αλέξανδρε, οἶδάς με τίς εἰμι; DC : om. R / τίς εἰμι; ὁ δὲ ἔφη· „ οὐχὶ κύριε. " ὁ δὲ εἶπεν C (5) ῏Ωχος RDC : Σεσονχός Q; Ochus rex Persarum Apim taurum trucidavit / παρ' ἐμοί RC : ἐν ἐμοί D : παρ' ἐμοῦ Q (6) ἐμαυτόν DC : ἑαυτόν R (7) ἐζήτουν φθάσαι ἀκρώρειαν D / ἐλθὼν δέ RCQ : ἐλθόντος δέ μου D (8) ἐπανέστησαν RDQ : ἐπανίσταντο C / πλῆθος πολλεῖ R : πλήθη πολλά DC (9) καὶ .... τρέπουσιν R : καὶ δὴ .... ἔτρεφαν D : om. C (IO) μέχρις ὅπου .... ἡμέρας RC : μέχρις ὅτου φέγγος ἡμέρας οὐκ ἔβλεπον D : μέχρις φέγγος ἦν ἡμέρας Q / πολλὰ δὲ πλήθη D : πολὺ πλῆθος Q (II) μόλις ... ἐκφυγών R : μόλις .... διεκφυγών CQ : ὅμως τούτοις μόλις διεκφυγών D (I3) περιέπεσον Q / ἐστερήθην RDC : στερηθείς Q (I5) ἡτοιμασμένην RC : ἡτιμασμένην D (I6) τοῦ θεοῦ RD : παρὰ θεοῦ C / ἐπεὶ .... κλῆρον RD : alia trad. C „ ἀλλ' ἐγώ, ὃς καλοῦμαι καὶ Σεσονχός, οὐ τοσοῦτον δὲ εὐτύχησα ὅσον σύ· ἔχεις γὰρ ὄνομα ἀθάνατον. " ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἔφη· „ πῶς εἶπας, κύριε; " ὁ δὲ ἔφη ὅτι „ πολὺν κόσμον ὑποτάξας καὶ τοσαῦτα ἔθνη δουλωσάμενος ἀνώνυμός εἰμι. σὺ δὲ ἔσῃ ὀνομαστός, κτίσας τὴν περιπόθητον ἐν Αἰγύπτῳ 'Αλεξανδρείαν πόλιν· ἀλλ' εἴσελθε ἔνδον, ἵνα θεάσῃ τῶν (lege τὸν) προστάτην ἡμῶν. " εἰσέρχεται οὖν ἔνδον 'Αλέξανδρος, καὶ ὁρᾷ ὀμίχλην καί τινα καθεζόμενον ἐπὶ θρόνου, ὅν ποτε εἶδε προσκυνούμενον ἐν βροτοῖς Σάραπον. εἶπε δέ· „ τί τοῦτο εἴδομεν ἀφθάρτου φύσεως γένος; ὃν γὰρ εἶδον εἰς τὰ μέρη τῆς Λιβύης προκαθεζόμενον θεόν, καὶ νῦν πάλιν ὁρῶ σε ἐνταῦθα, μέγιστε θεέ. " ὁ δὲ εἶπε πρὸς 'Αλέξανδρον· „ πανταχοῦ φαίνομαι, ὥσπερ καὶ ὁ οὐρανὸς πανταχοῦ φαίνεται ἐπὶ ἑνὸς ὑφώματος ἐστηριγμένος. " (I8) ἔφη ἄρα· „ πόσα ..." R : ἔφη αὐτῷ· „ εἰπέ μοι, πόσα ..." D : ἔφη· „ ἆρα πόσα ..." C

ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· „ καλὸν μὲν τὸν ὄντα μὴ εἰδέναι, πότε τελευτᾷ. προσδεχόμενος γὰρ ἐκείνην τὴν ὥραν, ὁπότε ἔμαθεν, ἐτελεύτησε. τὸν δὲ ἐν ἀγνοίᾳ ὄντα τὴν λήθην παρέχει τὸ μὴ ἔχειν κατὰ γνώμην, εἰ καὶ ὅλως τελευτᾷ. "
ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος τῶν ἐκεῖσε διῆλθεν. καὶ τῇ ὁδῷ εἰσβὰς ᾤχετο καὶ καταφθάνει Κανδάβλην ὀδυρόμενον καὶ Ἀντίοχον ἐν τοῖς ὀδυρμοῖς ἐπικαλούμενον. ἐδόκει γὰρ ὡς βραδύναντα ἐκεῖσε κατακρατηθῆναι καὶ μηκέτι ἐξιέναι. ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ἐρχόμενον καταδραμὼν τῷ ⌞τραχήλῳ αὐτ⌟οῦ περιεπλέκετο καὶ καταφιλῶν ἔλεγε· „ νῦν ἐπίσταμαι, ὅτι καὶ θεῶν δῆμος ἐδεδοίκασιν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἀσινῆ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ ἐτήρησεν. "
μεταξὺ δὲ τούτων τὴν ὁδὸν διανύσαντες τὴν Ἀμάστριδα καταλαμβάνουσι πόλιν, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο τῇ βασιλίδι Κανδάκῃ, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς ἥκει. καὶ ὑπήντησαν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. καὶ ὡς ἔμελλον αὐτῷ περιπλέκεσθαι, ὁ Κανδάβλης εἶπεν· „ οὐ πρότερον ἐμὲ περι -

(I) ὁ δὲ ἔφη RD : καὶ εἶπεν C / καλὸν ... τελευτᾷ RC : καλόν ἐστιν μὴ εἰδέναι ἄνθρωπον, ⌞πότε⌟ τελευτᾷ D (2) προσδεχόμενος RC : προσδοκῶν D / ὥραν RC : ἡμέραν D / ὁπότε C : ἁπότε R : om. D / ἔμαθεν, ἐτελεύτησε R : [....] τελευτᾷ D : ἔμαθεν αὐτήν, ἐτελεύτησε C (3) τὸν ... τελευτᾷ RC : ὁ δὲ ἐν ἀγνοίᾳ ὢν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ⌞λήθην⌟ αὐτῷ παρέχει προσδοκίᾳ ζωῆς μείζονος D / ἐν ἀγνοίᾳ DC : ἀγνείᾳ R / τήν R : om. C (4) post τελευτᾷ pergit C ἣν μέντοιγε κτίζεις πόλιν περιφανῆ πᾶσιν ἀνθρώποις, τροφὸς αὕτη ὅλης τῆς οἰκουμένης γενήσεται· καὶ πολλοὶ βασιλεῖς ἐπιβήσονται τοῦ ἐδαφίσαι αὐτὴν, ἀλλ' οὐχ' οὕτως ἐπ' αὐτῇ γένηται· οἰκήσεις δὲ αὐτὴν καὶ θανών· τάφον γὰρ αὐτὴν ἕξεις, ἣν κτίζεις πόλιν. " (5) τῶν ἐκεῖσε RCQ : ἐκεῖθεν D (quod melius) / διῆλθεν R : ἀπέβη D / καὶ τῇ ὁδῷ .... ἐπικαλούμενον RC : καὶ τὴν ὁδὸν καταλαβὼν καταφθάνει Κανδάβλην ὀδυρόμενον D : καὶ καταφθάνει Κανδαύλην ὀδυρόμενον παρὰ 'Αντιόχου Q (7) ἐδόκει γὰρ .... ἐξιέναι RC : ὑπέλαβε γὰρ ἐκεῖσε κατακρατηθῆναι τοῦτον καὶ μηκέτι ἐξιέναι, ὡς ἔγνω τοῦτον βραδύνοντα D : ὡς μὴ παρὰ τῶν ἐκεῖσε κρατηθείη Q (8) κατακρατηθῆναι RD : κρατηθῆναι C (9) καταδραμὼν .... ἔλεγε RC : καταδραμὼν καὶ περιπλεκεὶς κατεφίλει τὸν τράχηλον τούτου καὶ καταφιλῶν ἔλεγε D (IO) ὅτι RC : ὅτιπερ D (II) τὸν 'Αλ. D / ὅτι ἀσινῆ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ RC : ὡς ἀσινῆ γὰρ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ τὸν ἡμέτερον ὑπερασπιστήν D (I2) ἐτήρησεν dedi : ἐτήρεσεν R : διετήρησαν DC (I3) μεταξὺ .... ἀκουστὸν RQC : ἐπεὶ δὲ τὴν ἅπασαν διήνυσαν ὁδὸν καὶ τὴν 'Αμάστριδα κατέλαβον πόλιν, ἀκουστόν D / τούτων R : τούτου C (I4) τῇ βασιλίδι R : τῇ βασιλίσσῃ DCQ (I5) καὶ ὑπήντησαν ... αὐτοῦ RC (similia LBA) : ἣ καὶ παραυτίκα ἐξῆλθε σὺν τῷ ἑτέρῳ υἱῷ αὐτῆς εἰς τὴν τούτου συνάντησιν D / αὐτὸν R : αὐτῷ CBL (I6) καὶ ὡς ἔμ. ... εἶπεν RC (sim. BLA) : καὶ δὴ περιπλέκεσθαι καὶ καταφιλεῖν τοῦτον μέλλοντες οὐ συνεχωροῦντο παρὰ Κανδάβλῃ· ἔλεγε γάρ· D (I7) οὐ πρότ. .... περιπλέκεσθαι R (sim. LB) : οὐκ ἐμὲ περιπλεκόμενοι ἀσπάζεσθε D / ἐμέ RDL : ἐμοί CA

πλέκεσθαι, ἀλλὰ πρότερον τὸν σωτῆρά μοι γενόμενον καὶ τῆς ἐμῆς γυναικὸς εὐεργέτην ἀσπάσασθαι 'Αντίοχον τὸν ἄγγελον 'Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως. " οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· „ τί σοι παρέσχε σωτήριον; " ὡς δὲ διηγήσατο αὐτοῖς Κανδάβλης ταῦτα τὰ αὐτῷ συμβησόμενα καὶ τὴν 'Αλεξάνδρου περιγενομένην αὐτῷ βοήθειαν, δῆθεν παρὰ τοῦ 'Αντιόχου, ταῦτα ἡ Κανδάκη ἀκούσασα καὶ τὸν δοκούμενον 'Αντίοχον ἀτενίσασα, τὸ περιαστράπτον αὐτῷ κάλλος γεμισθεῖσα, ἐπελθοῦσα τοῦτον κατεφίλησεν. καὶ παραχρῆμα ἐβρόντησεν εἰς αὐτὴν αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι τὸν 'Αλέξανδρον, καὶ φησί· „ εἴθε μοι, 'Αντίοχε, μηκέτι ἀνακάμψαι πρὸς 'Αλέξανδρον ἠθέλησας, ἀλλὰ σὺν ἐμοὶ ὢν μετὰ τῶν ἐμῶν συνδίαιτος εἶναι τέκνων. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἐν τοῖς ταμείοις τοῖς ἐμοῖς εἰσελθών, ὅ ἐστίν σοι ἀρεστόν, τοῦτο σοι χαρίσομαι, ὑπὲρ οὗ σέσωκάς μου τὸν υἱόν. " καὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ λαβόμενος εἰσῄει εἰς τὰ βασίλεια. λαμπρὸν δὲ τηνικαῦτα ποιοῦνται δεῖπνον.

22

τῇ οὖν ἑξῆς ἡμέρᾳ προσῆλθε βασιλικῷ διαδήματι ἐμφαίνουσα τὴν ἡλικίαν ἀσύγκριτον καὶ τὴν μορφὴν ἡμίθεον ἔχουσα, ὡς δοκεῖν 'Αλέξανδρον εἶναι τὴν ἑαυτοῦ μητέρα 'Ολυμπιάδα.

(I) τὸν ἐμὸν σωτῆρα C / γενόμενον RC : γεγονότα D (2) ἀσπάσασθαι R : om. D : ἀσπάσασθε LB et C qui add. οὖν (3) τί RCBA : καὶ τί D (4) ὡς δὲ RCBL : ὁ δὲ Κανδάβλης D / Κανδάβλης RLB : hic om. C (5) τὰ αὐτῷ συμβησόμενα R : τὰ αὐτῷ συμβάντα D : τὰ συμβησάμενα αὐτῷ ὁ Κανδαύλης, τὴν ἁρπαγὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Βεβρύκων C (sim. LBA) / de futuro συμβησόμενα cf. pp. 354,4 et 358,3 et 360,9 / περιγενομένην αὐτῷ βοήθειαν R : γενομένην εἰς αὐτὸν βοήθειαν C : ἀναδοχὴν D (6) δῆθεν παρὰ τοῦ 'Αντιόχου R : καὶ τὴν παρὰ τοῦ 'Αντιόχου βοήθειαν D : καὶ τὴν 'Αντιόχου C / ταῦτα οὖν D / ταῦτα ... ἀτενίσασα R : ἀτενίσασα ἡ Κανδάκη εἰς τὸν δοκούμενον 'Αντίοχον C (7) τὸν δοκούμενον R : πρὸς τὸν D / τὸ περιστράπτων αὐτῷ κ. R : καὶ τὸ περιστράπτον ἐν αὐτῷ κ. D : καὶ τὸ περιάστραπτον αὐτῷ κ. C (8) γεμισθεῖσα RC : θαυμάσασα D / ἐπελθοῦσα RC : ἀπελθοῦσα D / τοῦτον κατεφίλησεν RD : τοῦτον κατησπάσατο καὶ περιεπλάκη αὐτῷ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς C (9) ὅτι αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι C (IO) τὸν κοσμοκράτορα 'Αλέξανδρον D / καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν D / εἴθε μοι DCQ : εἴθε μήν R (I2) ὧν ... τέκνων RC : εἶναι καὶ τοῖς ἐμοῖς φιλτάτοις τέκνοις συνδιαιτᾶσθαι D / εἶναι R : εἴης C (I3) ἀδύνατον πέφυκεν D : ἀδύνατόν ἐστιν C / τοῖς ἐμοῖς εἰσελθὼν RC : εἴσελθε τοῖς ἐμοῖς D / ὅ ἐστίν σοι ἀρεστόν RC : καὶ ὃ βούλει λαβεῖν D (I4) μου RDQ : μοι C (I5) λαβόμενος RD : λαβοῦσα C, quod rectius (I6) λαμπρὸν καὶ πολυτίμητον D / ποιοῦνται R : ἐποιήσατο D : ἐν παλατίῳ ποιοῦσι C / δεῖπνον ἅμα τοῖς υἱοῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς σατράπαις αὐτῆς καὶ τοῖς ἐν ἀξιώμασι καὶ μεγίσταις ὑπεροχαῖς ἐγκεχειρισμένοις, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν Κανδάβλης τὸν 'Αλέξανδρον ὡς 'Αντίοχον περιπλεκόμενος κτλ. D vide supra p. 362,3 (I7) οὖν RCBL : δὲ DA / προῆλθε D : προσῆλθεν ἡ Κανδάκη CL (I8) τὴν ἡλικίαν ἀσύγκριτον ἐμφαίνουσα D : ἐμφ. ὑπερμεγέθη τὴν ἡλικίαν καὶ ἀσύγκριτον C : ἐμφ. ὑπερμεγέθης τὴν ἡλ. BL (I9) δοκεῖν RCBLA : ὑπολαμβάνειν D / εἶναι τὴν.... 'Ολ. R : τὴν.... εἶναι 'Ολ. C : 'Ολ. τὴν ἑαυτοῦ τυγχάνειν μητέρα D : ὁρᾶν τὴν...'Ολ. A

ἔβλεπε δὲ τὰ βασίλεια ἀστράπτοντα χρυσοφόροις στέγαις καὶ τείχεσι πετρώδεσι. αἱ στρωμναὶ δὲ σηρικοῖς ὑφάσμασι καὶ τέχναις ποικίλαις ἦσαν ὡραϊσμέναι, ἐπὶ κλιντήρων χρυσῶν τὰς βάσεις ἔχουσαι, τὰ δὲ ἀνακλιντὰ ἱμαντωμένα χρυσῷ, τράπεζαι δὲ ἐξ ἐλεφαντίνης ὕλης ἡπλωμέναι, Μηδικοῖς τε κίοσιν ἐστηριγμέναι, τὰς κεφαλίδας ἐβελίνοις χροιαῖς ἀπαστράπτοντες. ἀνδριάντες δὲ ἦσαν ἀναρίθμητοι χαλκοῖ, ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τετορνευμένα ἐκ πορφυρίτων λίθων σὺν τοῖς πώλοις, ὥστε δοκεῖν αὐτὰ τρέχειν· ἐλέφαντες ἐκ τοῦ ὁμοίου λίθου γλυφέντες τοῖς ποσὶ συνεπάτουν τοῖς πολεμίοις καὶ ταῖς προμυξίδεσι εἱλίσσοντες τοὺς ἀντιδίκους. ταῦτα οὖν ὁ Ἀλέξανδρος θεωρῶν ἀπεθαύμαζεν.

ἦν δὲ συνεσθίων τοῖς ἀδελφοῖς Κανδάβλου. παρεκάλει δὲ ὁ Κανδάβλης τὴν ἑαυτοῦ μητέραν καὶ ἠξίου διδόναι τῷ ἀγγέλῳ Ἀλεξάνδρου ἄξια τῆς αὐτοῦ φρονήσεως δῶρα καὶ ἀπολῦσαι αὐτόν.

τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ λαβοῦσα τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸν Ἀντίοχον ἡ Κανδάκη ἐδείκνυεν αὐτῷ κοιτῶνας διαυγεῖς ἐξ ἀρρήτου λίθου, ὥστε τὸν ἥλιον διὰ τῶν μαργάρων ὑπονοεῖν ἔνδον ἀνατέλλειν· ἐν αὐτοῖς δὲ τρίκλινον ἐξ ἀμιάντων ξύλων,

(I) ἔβλεπε δέ RD : αὐτὸς δὲ ἔβλεπε C / καὶ πρὸς τὰ βασίλεια καὶ ἐξεπλήττετο· ἦσαν γαρ ἀστράπτοντα D / ἐν χρυσοφόροις C / στέγαις RDBL : στέγεσι CA (2) καὶ τείχεσι πετρώδεσι D : πετρώδεσι τείχοις R : μαρμαρώδεσι καὶ πετρώδεσι τοίχοις C : πετρ. τοίχοις BLA (3)καὶ τέχναις.... ἔχουσαι D : τέχναις ποικίλαις χρυσίων ἐπὶ κλιντήρων τὰς βάσεις ἐχούσας χρυσάς R : τέχναι ποικίλαι χρυσίων ἐπὶ κλιντήρων τὰς βάσεις ἔχουσαι διὰ βηρύλλων C (4) ἀνακλιντὰ RD : ἀνάκλιντα C : expectes ἀνάκλιντρα vel ἀνάκλιτα (5) αἱ τράπεζαι D / ἡπλωμέναι RD : ἐφηπλωμέναι C / Μηδικοῖς τε κίοσι R : καὶ Μηδικοῖς κίοσι ἐστηριγμέναι (αἱ στηριγμέναι cod.) D : Μηδικοί τε κίονες C (6) τὰς δὲ κεφ. D / ἐβελίνοις R : ἐβενίνοις D : ἐβελλίνοις C (7) χροιαῖς RC : ξύλοις D / ἀπαστράπτοντες RC : ἀπαστραπτούσας ἔχουσαι D/ ἦσαν δὲ ἐκεῖσε καὶ ἀνδριάντες χαλκοῖ ἀναρ. D (8) καὶ ἅρματα δρεπ. D / τετορνευμένα RCBLA : τετορευμένα D / πορφυρῶν D (9) πώλοις RDBL : ἵπποις C / αὐτά RD : αὐτούς CBL / ἐλέφαντές τε DB (IO) καὶ τοῖς ποσὶ τούτων συμπατοῦντες D / τοῖς πολεμίοις RD : τοὺς πολεμίους CBLA (II) προμιξίδεσι D : προσμιξίδεσι R : προσμυκτήρεσιν C : προσβοσκήσιν B : προμυξεῖσιν L : προσβοσκήμασιν A / εἱλίσσοντες RD : ἥλισσον (malim εἵλισσον .) C (I2) θεωρῶν R : ὁρῶν DCBLA / post ἐθαύμαζεν add. C ὅλοι τε ναοὶ σὺν τοῖς κίοσιν ἐκ μιᾶς ψήφου γεγλυμμένοι, καὶ βαρβάρων θεῶν ἀγάλματα τοῖς ὁρῶσιν ἐκφοβεῖν ἐκφαίνοντα τὴν ὄψιν, καὶ πλάτανοι ὅμοιοι τῷ ὕψει καὶ κυπάρισσοι· κατάρρους δὲ ποταμὸς χρυσῶν φασεων (fort. βάσεων ?) ὕδωρ διαυγάζων, καὶ ἄλλον γένος πανουλον (Πακτοῦλον A, quod em. Kroll Πακτωλοῦ, fort. πάνοπλον ?) συγκείμενον ἀνδρῶν στοιχηδόν (I4) μητέρα DC / δοῦναι D (I5) ἑαυτοῦ D (I7) ἀπὸ τῆς δεξιᾶς χειρός D / τὸν 'Αλ. ὡς 'Αντ. C (I8) αὐτῷ DCBLA : αὐτόν R / ἐξ ἀρρήτου λίθου RC : ἐκ διαφόρων λίθων D : ἐξ ἀερίτου λίθου A / δεικνύουσα τοῦτον παμποικίλα χρήματα κτλ. Q qui in hoc cap. post lacunam abhinc incipit et similia,sed multo breviora trad. (I9) μαργάρων RD : μαρμαρυγῶν C / ὑπονοεῖν RCBLA : δοκεῖν D / ἔνδον DCBL : ἔνδοθεν A : ἥλιον R

οἰκίαν δὲ οὐ παγεῖσαν τὸ θεμέλιον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ μεγίστοις τετραγώνοις ξύλοις παγεῖσαν, ὑπὸ τροχῶν συρομένην ὑπὸ εἴκοσι ἐλεφάντων. ἔνθα δὲ ἐπορεύετο ὁ βασιλεὺς πόλιν πολεμῆσαι,εἰς αὐτὴν κατέμενεν. εἶπεν δὲ 'Αλέξανδρος τῇ Κανδάκῃ˙ „ ταῦτα πάντα ἄξια ἦν θαυμάζειν, εἰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐτύγχανον καὶ οὐ παρά σοι, ὅτι ὄρη τοιαῦτα ποικίλα τυγχάνει. " παροργισθεῖσα δὲ ἡ Κανδάκη εἶπεν˙ „ ἀληθῶς εἶπας, 'Αλέξανδρε. " ὁ δὲ τῷ ὀνόματι ἐπιφωνηθεὶς ἀντεστράφη λέγων˙ „ ἐγώ, κύρια, 'Αντίοχος καλοῦμαι, οὐχὶ δὲ 'Αλέξανδρος. " ἡ δὲ εἶπεν˙ „ ἐγὼ δέ σε τέως 'Αλέξανδρον καλῶ, σὺ δὲ σεαυτὸν 'Αντίοχον κάλει, εἰ δὲ καὶ δυσανασχετεῖς τῇ τοῦ ὀνόματός σου κλήσει, ἄρτι σοι δείξω τὸ συμβόλαιόν σου. " καὶ κατασχοῦσα αὐτὸν τῆς χειρὸς εἰσφέρει αὐτὸν εἰς κοιτῶνα καὶ λαμβάνει τὸ εἰκονίδιον τοῦ ὁμοιώματος αὐτοῦ καὶ λέγει˙ „ ἐπιγινώσκεις τὸν σεαυτοῦ χαρακτῆρα; " ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἐπιγνοὺς τὸ ἑαυτοῦ ἐκτύπωμα ἐταράχθη καὶ ἔτρεμεν. λέγει αὐτῷ ἡ Κανδάκη˙ „ τί τρέμεις, 'Αλέξανδρε; τί τετάραξαι; ὁ Περσολέτης, ὁ 'Ινδολέτης, ὁ καθελὼν τρόπῳ Μήδους καὶ Πάρθους καὶ ὅλην τὴν ἀνατολὴν καταλαβών, νῦν χωρὶς πολέμου καὶ στρατιᾶς ὑποχείριος γέγονας Κανδάκης˙ ὥστε νῦν γίνωσκε, 'Αλέξανδρε, ὅτι ὅστις δοκεῖ τῶν ἀνθρώπων ὑπερφρονεῖν μέγα, καὶ ἄλλος μείζονα τούτου φρονήσει. "

ἐθυμαίνετο δὲ 'Αλέξανδρος καὶ ἔτριζε τοὺς ὀδόντας˙ καὶ λέγει αὐτῷ ἡ Κανδάκη˙ „ τί τρίζεις τοὺς ὀδόντας;

(I) οἰκίαν δέ RBL : καὶ οἰκίαν D / οἰκίαν..... τὸ θεμέλιον R : ἅπερ ἦν ἄσηπτα καὶ ἄκαυστα ὑπὸ πυρός, οἰκία δὲ ᾠκοδόμητο οὐ παγεῖσα τὸ θεμέλιον C / παγεῖσαν RBL : om. D / τῆς γῆς RCBLA : γῆς πεπηγὸς ἔχουσαν D (2) παγεῖσα C cf. οἰκία δέ (n.I) C / καὶ ὑπὸ DC / συρομένην DBL : συρομένης R : συρομένη C (cf.n.I) A (3) ἔνθα δέ R : καὶ ἔνθα DCBL (4) πόλιν πολεμῆσαι RCBLA : πόλεμον συνάψαι D / αὐτὴν DCBLA : ἑαυτὴν R / ὁ 'Αλ. ὡς 'Αντ. τῇ βασιλίσσῃ Κανδ. C (5) ἦν θαυμάζειν RCBL : θαύματός εἰσιν D / παρὰ τοῖς DCLA : παρ' αὐτοῖς R (6) τοιαῦτα RBL : ἐνταῦθα C / ὅτι.... τυγχάνει R : similia CBLA : om. D (7) ἔφη D (8) ὁ δὲ 'Αλ. C / ἐπιφωνηθεὶς R : θροηθεὶς D perbene :φωνηθεὶς CB : ἔξαρνος γενόμενος A / ὁ δέ..... λέγων R : sim. CBLA : ὁ δὲ θροηθεὶς ἔφη Q (9) λέγων RDBL : ἡ δὲ Κανδ. εἶπε δέ· „ἀπεστράφης προσαγορευθεὶς παρ' ἐμοῦ 'Αλέξανδρος." ὁ δὲ ἔφη· C / οὐχὶ δὲ 'Αλ. R : οὐ μὴν δὲ 'Αλ. D : καὶ ἄγγελός εἰμι 'Αλεξάνδρου βασιλέως C (IO) ἡ δέ D : ὁ δέ R : ἡ Κανδ. C / ἐγὼ μὲν τέως Q / ἐγώ.... 'Αντίοχον σεαυτὸν κάλει D : ἐγὼ... αὐτὸν 'Αντίοχον κάλλει R : εἰ καὶ 'Αντίοχος ἐκλήθης, ἀλλ' οὖν ἐγώ σε 'Αλέξανδρον καλῶ καὶ παρ' ἐμοὶ βασιλεὺς 'Αλέξανδρος τυγχάνεις· σὺ δὲ 'Αντ. σεαυτὸν κάλει C (II) δυσανασχετεῖς DCQ : δυσαναχετεῖς R (I3) αὐτόν RC : om. D (I4) τὸν κοιτῶνα D : τὸν κοιτῶνα αὐτῆς, ἔνθα ἦν τὸ εἰκονίδιον αὐτοῦ C / εἰκονίδιον RD : συμβόλαιον C : εἰκόνισμα B (I7) λέγει δέ CB (I8) ὁ Περσολέτης, ὁ 'Ινδολέτης DCBLA : ὁ Περσιλέτης, ὁ 'Ινδιλέτης R (I9) τρόπῳ Μήδους καὶ Πάρδους RD : τρόπαια Πάρθων καὶ Μήδων CBLA / καταλαβὼν νῦν RCBL : ἰδού, ὡς ὁρᾷς D (20) στρατείας RLA : στρατιᾶς DCB (2I) νῦν RBL : om. DC / δοκεῖ DCBLA : δοκεῖν R (22) ὑπερφρονεῖν μέγα RCBLA : πλείονα φρονεῖν / καὶ ἄλλος μείζονα τοῦτον (sic! dedi τούτου) φρονήσει R : καὶ ..... τούτου φρονήσει C : καὶ ἄλλους κρειττόνως εὑρήσει τούτου φρονοῦντας D (23) ὁ δὲ 'Αλ. ἐθυμαίνετο D / ὁ 'Αλ. C / τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ CL (24) καὶ λέγει RC : λέγει οὖν D / τί τοὺς ὀδ. τρύζεις, 'Αλέξανδρε D

τί δύνασαι ποιῆσαι; ὡς ἐπιάσθης, ὁ τηλικοῦτος βασιλεὺς γενόμενος νῦν ὑποχείριος ἐγένου μιᾶς γυναικός." ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἠβουλήθη ξίφει ἑαυτὸν ἀνελεῖν καὶ τὴν Κανδάκην. ἤδη γὰρ καὶ τοῦτο γενναῖον καὶ βασιλικόν. γνοῦσα δὲ αὐτοῦ τὴν βουλὴν ἡ Κανδάκη,καὶ ὡς αὐτοῦ συμπεπτώκει τὸ πρόσωπον, περιπλακεῖσα τοῦτον κατεφίλησεν εἰποῦσα· „ μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον, τέκνον 'Αλέξανδρε, μηδὲ λογίσῃ κατὰ σεαυτοῦ κακόν. ὥσπερ γὰρ σύ μου τὸν υἱὸν καὶ τὴν τούτου γυναῖκαν ὑπὸ τῶν Βεβρύκων διέσωσας ληφθεῖσαν, οὕτω κἀγώ σε διαφυλάξω ἀπὸ τῶν βαρβάρων 'Αντίοχον καλοῦσα· ἐὰν γὰρ γνώσονταί σε 'Αλέξανδρον ὄντα, ἀναιροῦσί σε εὐθέως, ὅτι σὺ Πῶρον τὸν βασιλέα ἀνήρησας· ἡ γὰρ γυνὴ τοῦ μικροτέρου μοῦ υἱοῦ θυγάτηρ ἦν Πώρου. τοιγαροῦν μὴ κατὰ σεαυτοῦ τι τῶν ἀνιαρῶν ἔλπιζε· ἀλλὰ μᾶλλον πλεῖστά σοι δοῦσα δῶρα ἐξαποστελῶ σε· οὐ γάρ ἐστιν θεμιτόν μοι τὸν τοιοῦτον καὶ τηλικοῦτον ἄνδρα ἔν τε φρονήσει καὶ ἀνδρίᾳ κακῶς διατεθῆναι, ἀλλὰ μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς περισώσω μᾶλλον καὶ τῷ ἰδίῳ ἐκπέμψω στρατῷ. εἴθε μοι παῖδά σε εἶχον, 'Αλέξανδρε· διά σε πάντων τῶν ἐθνῶν ἐκυρίευον. οὐ γὰρ πολεμῶν ἐχειρώσω τοὺς πολεμίους τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐν ἀγχινοίᾳ πολλῇ. πλὴν ὡς γνησία σοι νουθετῶ μήτηρ· μηκέτι σεαυτοῦ κατάσκοπος γενοῦ· οὔπω γάρ, τέκνον, ἐπίστασαι τὰ τῆς τύχης ἀπόκρυφα.

(I) τί δύνασαι.... γυναικός R : τί δύνασαι ποιῆσαι ὁ τηλικοῦτος βασιλεύς, νῦν δὲ μιᾶς γυναικὸς ὑποχείριος γενόμενος;D : τί δύνασαι ποιῆσαι; ὡς διενοήθης, ὁ τηλικοῦτος βασ. γενόμενος ἐπιάσθης καὶ ἐγένου ὑποχείριος μιᾶς γυναικός C (3) ἤδη scripsi : ᾔδει RD (4) καί D : οὐ R / ᾔδει..... βασιλικόν R : εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ Κανδ.˙ καὶ τοῦτο γενναῖον καὶ βασιλικόν C / εἶναι καὶ βασιλικόν D / γνοῦσα δέ RDQ : ἔγνω γάρ C / αὐτοῦ τὴν βουλήν RC : τὴν τούτου βουλήν : αὐτοῦ τὴν γνώμην Q (5) ἡ Κανδ. RD : Κανδ. Q : om. C / συμπεπτώκει RD : συνεπεπτώκει C (7) τέκον R / μηδὲ λογίσῃ R : μὴ δὲ λογίζου D : μὴ δὲ λογίσῃ Q : μηδὲ ἀγωνία μηδὲ λογίσῃ C (9) γυναῖκα DC / οὕτω DCB : om. R (II) γνώσονται R : γνῶσι DA : γνώσωσι CB / ὄντα RDBL : om.C / ἀναιροῦσι RC : θανατοῦσι D / ὅτι σύ RCB : διότι D (I2) βασιλέα 'Ινδῶν CB / ἀνῄρησας (sic) RC : ἐφόνευσας σύ D : ἀνεῖλες B / μικροτάτου D / ἦν R : ἐστί DCBLA (I3) τοιγαροῦν μὴ κ.σ.τ.τ. ἀνιαρῶν ἔλπιζε D : μὴ γὰρ ἀδικήσῃς κ.σ.τ.τ. ἀνιαρῶν R : λοιπὸν, τέκνον, μὴ δοκήσῃς κ.σ.τ.τ. ἀνιαρῶν C (I4) ἀλλὰ μᾶλλον RC : ἐγὼ γάρ D (I5) ἐξαποστελῶ σε οἴκαδε ἄχρι τῶν σῶν στρατευμάτων μετὰ πλείστης ὅτι χαρᾶς D : ἐξαποστείλω σε RC / οὐ γάρ ἐμοι C / μοι om. C (I6) κακῶς διατεθῆναι RC : κακῶς διαθῆναι Q : κακῶσαι D (I7) ἀλλὰ καὶ CQ / περισώσω μᾶλλον καί R : περισῶσαι μᾶλλον καὶ D : περισώσω καὶ Q : om. C (I8) ἐκπέμψω RC : ἐκπέμψαι D / εἴθε μοι R : εἴθε γάρ D : εἴθε δέ μοι C / εἶχον RD : ἔχοιμι C (I9) διά σε R : διά σου DC (20) πολεμῶν..... τὰς πόλεις C : πολεμῶν ... τοὺς πόλεις R : πολέμῳ καὶ κόπῳ καὶ μόχθῳ τὰς πόλεις ἐχειρώσω D / ἐν ἀγχινοίᾳ D : ἀγχινοίᾳ C : ἀγχιρᾷ R (2I) πλὴν ... μήτηρ RC : πλὴν ὡς γνησία σοι λέγω μήτηρ καὶ νουτεθῶ D : πλὴν ὡς μήτηρ γνησία σοι λέγω Q (22) σεαυτοῦ dedi : τὸ ἀπὸ τοῦδε σεαυτοῦ D : ἑαυτοῦ RC : αὐτοῦ Q / γενοῦ R : γίνου D : γένῃ C : γένει Q / τέκνον μοι φίλτατον καὶ πεποθημένον καὶ ὄντως ἀξιοθαύμαστον καὶ πολυέραστον D (23) post ἀπόκρυφα add. D ἐὰν γὰρ οὕτω ποιήσῃς καθὼς ἐγώ σοι ἐπηγγειλάμην, ἐκφυγεῖν ἔχεις, 'Αλέξανδρε, τῶν τῆς τύχης ἀκοκρύφων κακῶν.

23

καὶ ταῦτα εἰποῦσα κρατήσασα αὐτὸν τῆς χειρὸς ἐξῆλθεν ἐν τοῖς βασιλείοις καὶ εἶπε· „ τέκνον Κανδάβλη, καὶ σὺ θυγάτηρ Ἄρπισα, εἰ μὴ κατ' εὐθεῖαν καιροῦ εὕρατε τὸν στρατὸν Ἀλεξάνδρου, οὔτε ἐγὼ ὑμᾶς ἀπελάμβανον, οὔτε σὺ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εὕρισκες, ὥστε ἄξιοι γενώμεθα τοῦ ἀγγέλου Ἀλεξάνδρου καὶ δῶμεν αὐτῷ δωρεάς. " εἶπεν δὲ ὁ ἕτερος ἀδελφὸς ὁ μικρότερος· „ ἔσωσε τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν τούτου γυναῖκα Ἀλέξανδρος, ἄχθεται δὲ ἡ ἐμὴ γυνὴ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Πώρου ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὸν ἐκείνου ἄγγελον ὧδε ἔχουσα ὑποχείριον ἀναιρῆσαι τοῦτον θέλει τὸν Ἀντίοχον. " εἶπεν δὲ αὐτῷ ἡ Κανδάκη· „ καὶ τί σοι ὄφελος, τέκνον; ἐὰν τοῦτον φονεύσῃς, νικᾷς τὸν Ἀλέξανδρον; " εἶπεν δὲ ὁ Κανδάβλης πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν· „ ἐμὸς σωτὴρ ἐγένετο καὶ τῆς ἐμῆς γυναικός, κἀγὼ τοῦτον διασώσας πέμψω πρὸς Ἀλέξανδρον. οὐκοῦν ἕνεκα τούτου καὶ ἡμεῖς ὧδε συνάψωμεν μάχην πρὸς ἀλλήλους; " ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔφη· „ ἐγὼ μὲν, ἀδελφέ μου, τοῦτο οὐ θέλω· εἰ δὲ σὺ τοῦτο βούλει, ἑτοιμότερός σοῦ εἰμι. " καὶ ταῦτα εἰπόντες ἐτρέποντο μονομαχῆσαι ἀλλήλους.

ἡ δὲ Κανδάκη ἀγωνιῶσα περὶ τῶν τέκνων αὐτῆς, μὴ ἔλθωσιν εἰς μάχην, λαβοῦσα τὸν Ἀλέξανδρον καταμόνας λέγει αὐτῷ· „ Ἀλέξανδρε φρενήρης ὑπάρχων καὶ τοσαῦτα πραγματευσάμενος, οὐδεμίαν ὧδε δύνασαι ἀφορμὴν φρενῶν εὑρεῖν, ὅπως μὴ διά σε πολεμήσωσίν μου τὰ τέκνα ἑαυτοῖς; " ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔφη· „ ἐγὼ ἐλθὼν εἰρηνεύσω αὐτούς. "

(I) εἰποῦσα ἡ Κανδάκη C / κρατήσασα αὐτὸν..... ἐξῆλθεν ἐν τοῖς βασ. C : κρατήσασα τὸν (sic).... ἐξῆλθεν τοῖς βασ. R : καὶ τῆς χειρὸς τὸν ᾿Αλέξανδρον λαβοῦσα ἐξῆλθεν ἐκ τῶν βασιλείων D : καταλαβομένη τῆς χειρὸς διῆγεν ἐν τοῖς βασ. Q qui abhinc breviora tradit usque ad p. 384,2 (3) ἅρπισα DL : ἅρπησα R : ἅρπυσσα C : ἅρπουσα ἡ ἁρπαγεῖσα B : Ματέρσα A / κατευθεῖαν καιροῦ C : κατευθεῖαν καιρόν R : κατευθὺ καιρόν BL : κατ᾿ εὔκαιρον A / εὕρατε R : εὕρητε C / εἰ μὴ... ᾿Αλεξάνδρου R : εἰ μὴ ὁ στρατὸς ᾿Αλεξάνδρου βοήθειαν ὑμῖν ἐχορήγησεν D (4) ἀπελάμβανον RDLA : ὑπελ. C (5) γενώμεθα DLA : γενόμεθα RCB / τοῦ ἀγγέλου R : τῆς ἀγάπης τοῦ ἀγγέλου D : τῷ ἀγγέλῳ C (6) δῶμεν DA : δώσωμεν RCBL / εἶπε δὲ αὐτῇ DCL (7) ἀδελφός R : υἱὸς αὐτῆς DCA / μικρότερος RDBL : νεώτερος C / μήτηρ βασίλισσα Κανδάκη, ἔσωσε τὸν ἀδ. μου C / ἔσωσε..., ἄχθεται δέ R : εἰ τὸν ἀδ. μου καὶ τὴν τούτου γυν. ἔσωσεν ᾿Αλέξανδρος, ἀλλ᾿ ἐμὲ παρελύπησεν, ἄχθεται γὰρ D non male (8) μου ἡ γυν. C (9) ὑπὸ ᾿Αλ. RDBL : ἀπ᾿ αὐτοῦ C / καὶ τὸν.... ᾿Αντίοχον R : καὶ βούλεται τὸν ἐκείνου ἀγγ. ᾿Αντίοχον ὧδε ἔχ. ὑποχ. ἀναιρῆσαι D : νῦν δὲ τὸν... ἀναιρῆσαι θέλει τὸν ᾿Αντίοχον καὶ λυπῆσαι τὸν ᾿Αλέξανδρον C (I2) τὸ ὄφελος DB / φονεύσῃς, νικᾷς τὸν ᾿Αλέξανδρον RCBL : φονεύσῃς, πάντως γε τὸν κοσμοκράτορα ᾿Αλέξανδρον οὐ νικᾷς D : ὧδε κολάσῃς ; οὐδὲν μέλει ᾿Αλεξάνδρῳ, ἐὰν τοῦτον ὧδε ἀνέλῃς A (I3) καὶ ὁ Κανδαύλης C / ἑαυτοῦ DCBL : αὐτοῦ R (I5) ἐκπέμψω C / ὁ δὲ ἔφη· „ οὐκοῦν κτλ. D : ὁ δὲ εἶπεν· „ οὐκοῦν κτλ. A (I6) καὶ ἡμεῖς ὧδε om. D (I8) ἕτοιμός εἰμι D (I9) ἐτρέποντο μονομαχῆσαι ἀλλήλους RB : μονομαχῆσαι πρὸς ἀλλήλους ἐτράπησαν ἀμφότεροι· ὅ τε Κανδάβλης καὶ ὁ Δωρήφ D : ἐτρέπ. μον. εἰς ἀλλήλους CL (20) ἵνα μὴ εἰς μονομαχίαν ἔλθωσιν D (2I) κατὰ μόνας vel καταμονάς scribi potest (22) φρενήρης ὑπάρχων R : φρόνιμος ὢν D : φρεν. τυγχάνων CB / πραγματευσάμενος R : πράγματα κατορθώσας D : πράγματα δράσας C (23) δύνησε R / ἐφευρεῖν D (24) πολεμήσωσι C : πολεμήσουσιν R : πρὸς ἀλλήλους πολεμήσωσι D / ἑαυτοῖς C : ἑαυτούς R (25) κἀγώ C

ἡ δὲ Κανδάκη πάλιν ἐξελθοῦσα πρὸς Δορήφ, τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἔφη· „ τέκνον, ὁ 'Αλέξανδρος αἰχμάλωτον ὄντα τὸν σὸν ἀδελφὸν ἐλυτρώσατο μετὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ἐκ τοῦ τυράννου τῶν Βεβρύκων καὶ φίλος ἡμῖν ὁ κοσμοκράτωρ κατένευσεν ἔσεσθαι, ὥστε τὸν ποιήσαντα ἔλεος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου πρέσβυν ἐξαπέστειλεν. καὶ ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν, ὧνπερ παρ' ἡμῶν ὀφείλει παθεῖν, ἀλλὰ καὶ φονευθῆναι τοῦτον ἀπειλεῖς; μὴ τέκνον· καὶ γὰρ 'Αλέξανδρος φιλικῶς ἡμῖν διάκειται, οὗπερ οὐκ ἐσμεν ἄξιοι· καὶ μὴ τῷ θυμῷ αὐτοῦ ἐπάξῃ ἐφ' ἡμᾶς· ἀκηκόαμεν γὰρ μηδένα εὑρεθῆναι ἐν τῇ ὑπ' οὐρανῶν τοῦτον παροξύναντα καὶ μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. βλέπε οὖν, τέκνον, μὴ καὶ ἐν ἡμῖν τὰ ὅμοια πᾶσιν συμβήσεται. " Δορὴφ δὲ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπείθετο. ἔλεγε δὲ ἀναμφιβόλως· „ 'Αντίοχον ἀποκτενῶ· ὡς 'Αλεξάνδρῳ λύπην ἐπάξω τὸν αὐτοῦ θανατώσας παῖδα 'Αντίοχον· καὶ γὰρ αὐτὸς οὐ μετρίως <μὲ> λελύπηκεν Πῶρον τὸν ἐμὸν πενθερὸν ἀποκτείνας· καὶ εἰ {καὶ} μετὰ ταῦτα δόξει μοι ἀποθανεῖν, οὐδεμία μοι ἔσται φροντίς. "

ἐπὶ τοῦτο 'Αλέξανδρος παραγίνεται, ἔνθα ἦν κρυπτόμενος παρὰ Κανδάκης, καί φησιν πρὸς Δορήφ· „ εἰ θέλεις θανατῶσαί με, τὸ ξίφος μοι παρέσχε, κἀγὼ ἐμαυτὸν ἀνελῶ· οὐ γὰρ παρ' ἑτέρου ἀποθανοῦμαι. καὶ γὰρ οὐ φοβερὸς καθέστηκε τοῖς Μακεδόσιν ὁ θάνατος, καθὼς ὑμεῖς τοῦτον δεδοίκατε. τί οὖν ἀπολογήσῃ πρὸς 'Αλέξανδρον, ἐπὰν καταλάβῃ τὸ τοῦ οἰκέτου ἐκζητήσων αἷμα; οὐ γὰρ θλῖψις αὐτῷ περὶ ἐμοῦ· οὔτε γὰρ ἄγγελοι ἀποστελλόμενοι πολύτιμοι τυγχάνουσι πρὸς μάχην βασιλικήν.

(I) ἡ δὲ Κανδ. .... φροντίς p. 384,I8 om. D / Δορήφ C : Δορύφ R, infra ut C / Δορήφ, τὸν καὶ Θοάντα καὶ Φύρμον καλούμενον C (2) αἰχμάλωτον ... Βεβρύκων RC : τὸν σὸν ἀδελφὸν αἰχμαλωτισθέντα ἐλυτρώσατο Q, qui abhinc cum codd. R et C rursus comparari potest (3) μετὰ καὶ τῆς C (4) φ. ἡμῶν (6) nota vocem singularem πρέσβυν pro πρεσβευτήν (8) καὶ γὰρ... διάκειται R : καὶ γὰρ 'Αλ. ἐπίκειται· καὶ μὴ τὸν φιλικῶς ἡμῖν διακείμενον Q / ἡμῖν R : ἡμᾶς C (9) οὗπερ RC : ὅπερ Q / καὶ τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐπάξει ἐφ' ἡμᾶς· καὶ κακῶς ἡμῖν ἔσται Q (I0) ὑπ' οὐρανόν C : ὑπ'οὐρανότι Q (II) παροξύναντα C : παρωξύνονται R : παροργήσαντα Q (I2) βλέπε... συμβήσεται RC : om. Q (I3) Δωρίβ Q / ἀλλ' ἔλεγεν ἀναμφ. τὸν 'Αλ. ὡς 'Αντ. ἀποκτεῖναι C (I4) ἀποκτεῖναι Q / λύπην ἐπάξω R : λύπην, μῆτερ, ἐπάξω C : λύπη περιποιήσει Q (I5) 'Αντ. om. Q (I6) μέ CQ : om. R / καί R : om. CQ (I7) δόξει μοι ἀποθανεῖν R : om. C : δόξει με ἀποθανεῖν Q (I8) ἔσται RC : om. Q / post φροντίς alia tradit Q usque ad. p. 386,I5 (I9) ἐπὶ τούτοις D, qui abhinc pergit, et C / 'Αλ. παραγίνεται RQ : ἐξῆλθεν 'Αλ. D : 'Αλ. ὡς 'Αντ. παραγ. C / ἔνθα RC : ὅθεν D / κρυπτόμενος RDQ : κεκρυμμένος C (20) καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δορ. καὶ εἶπεν D / τὸν Δορ. C / πρὸς Δορήφ·/ εἰ θέλεις θαν. με R : Δωρῖβ, θελών με θαν. Q (2I) ἐμαυτόν DCQ : αὐτόν R / καὶ γὰρ οὐ RC : οὐ γάρ D (23) καθὼς ... δεδ. RC : καθὼς ὑμῖν D : καθὼς καὶ ... δεδ. Q (24) τί ... 'Αλέξανδρον RC : τέως, τίνα ἀπολογίαν πρὸς 'Αλ. δώσεις D : τί οὖν ἀπολογίσασθε (possis : -σθαι) πρὸς 'Αλέξανδρον Q / τὸ ... αἷμα RDC : τὸ τοῦ οἰκέτην (sic) ἐκζητῆσαι αἷμα Q (24-25) sensus est: et si scire vis, quae Alexandro respondetis poscenti piacula legati interfecti, scias hoc facinus Alexandro pro nihilo futurum esse etc.

(25 - 27) αὐτῷ ..... βασιλικήν R : αὐτῷ γενήσεται περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ περὶ τῆς ἰδίας καταφρονήσεως· καὶ γὰρ οἱ ἀποστελλόμενοι πρὸς μάχην βασιλικὴν ἄγγελοι οὐ τυγχάνουσι πολύτιμοι, ἀλλ'οὐδ'ἐκ τῶν ἐνδόξων·D : αὐτῷ περὶ ἐμοῦ, ἢ καὶ οὐ μελήσει αὐτῷ περὶ ἐμοῦ· ἐγὼ γὰρ 'Αντίοχος καλοῦμαι· οὔτε γὰρ..... τυγχ. πρός τινας ἀγγελίας C

ὥστε οὖν ἐὰν ὧδε μὲ ἀναιρήσητε, ἔχει ἄλλους ἀγγέλους πλείονας 'Αλέξανδρος. εἰ δὲ βούλεσθε παρ' ἐμοῦ τὸν ἐχθρὸν ὑμῶν λαβεῖν αἰχμάλωτον 'Αλέξανδρον, ὑπόθεσθέ μοί τινα μέρη δωρεᾶς δοῦναι ἐνταῦθα, ἵνα καὶ πρὸς ὑμᾶς κἀγὼ καταμείνω καὶ καταρτίσω τὸν 'Αλέξανδρον ὧδε παραγενέσθαι, ὡς ὑμῶν βουλομένων ἃ ἡτοιμάσατε δῶρα καὶ ὄψιν αὐτοῦ ἀποδοῦναι. καὶ τότε τὸν ἐχθρὸν ὑμῶν λαβόντες ὑποχείριον ἑαυτοὺς ἐκδικήσαντες ἀναπαύθητε." ἐπείσθησαν δὲ ἐπὶ τοῦτο οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἦλθον εἰς ἀγάπην, ἐγκρατῶς δὲ τῆς Κανδάκης φυλαττούσης τὸ μυστήριον 'Αλεξάνδρου.

μετὰ ἡμέρας δέκα δίδωσι αὐτῷ δῶρα βασιλικά· στέφανον ἀδαμάντινον πολύτιμον καὶ θώρακα δι' ὀνύχων καὶ βηρύλλων καὶ χλανίδα ἀστεροφεγγῆ ὁλοπόρφυρον διὰ χρυσοῦ. καὶ ἐκπέμπει αὐτὸν μετὰ παραδοχῆς πολλῆς καὶ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν. συνάμα δὲ καὶ Κανδάβλης συνεξῆλθε μετ' αὐτοῦ μέχρι τῶν ἑαυτοῦ ὁρίων, ἐπιδοὺς αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν αὐτοῦ παίδων ἄνδρας τριάκοντα, οἵτινες καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου ἦλθον σὺν 'Αλεξάνδρῳ. ἐκεῖσε δὲ αὐτὸν γνωρίσαντες οὐ μετρίως κατεπλάγησαν. ὁ δὲ 'Αλέξανδρος αὐτοὺς φιλοφρονησάμενος ἀπέστειλε πρὸς Κανδάβλην εἰπών· „ἄπιτε πρὸς τὴν βασιλίδα Κανδάκην καὶ εἴπατε· ,'Αλέξανδρος τῷ ἰδίῳ στρατοπέδῳ διασέσωσται, ἐφ' ἡμᾶς δὲ τὴν φάλαγγα ἐπεκτεῖναι ἐβούλετο, εἰ μὴ τὸ ἕν σοι αὐτὸν κατεκράτησεν δέος.' "

(I) οὖν RCB : om. D (2) ʼΑλ. R : ὁ ʼΑλ. D : ὁ ʼΑλ., οὓς ἀποστείλῃ, ὅπου ἂν βούληται C / εἰ δέ RCBLA : εἴπερ δέ D (3) τὸν ʼΑλ. C / ὑπόθεσθέ μοι RCB : ὑποσχέθητε D / τινα μέρη RD : τι μέρος CBLA (4) δοῦναι μοι D / ἵνα καὶ RBL : ἵνα CA / κἀγώ R : ἐγώ CB : om. LA (4/5) ἵνα .... παραγενέσθαι R : κἀγὼ πρὸς ὑμᾶς τὸν κοσμοκράτορα ʼΑλέξανδρον οἰκονομήσω παραγενέσθαι D (5) καταρτίσω L : καταργήσω RB : μηνύσω C / ὡς δῆθεν ὑμῶν D (6) ἡττοιμάσατε R / κατόφιν ἀποδοῦναι αὐτῷ D (9) ἦλθον εἰς ἀγάπην RC : εἰς ἀγάπην ἐτράπησαν καὶ τὸν ʼΑλέξανδρον ὡς ʼΑντίοχον κατησπάζοντο καὶ τοῦτον φιλοφρονούμενοι οὐκ ἔληγον ἐπαινοῦντες καὶ εὐχαριστοῦντες αὐτὸν πῇ μὲν ὡς τοῦ μεγάλου βασιλέως ʼΑλεξάνδρου πρέσβυν ὄντα θαυμασιώτατον, πῇ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐκστρατεῦσαι τοῦτον κατὰ Βεβρύκων καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν λυτρώσασθαι, πῇ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀγχινοίᾳ τε καὶ φρονήσει διαλλαγῆναι πεποίηκε τοὺς ἰδίους ἀδελφούς D (9/IO) ἐγκρατῶς.... ʼΑλεξάνδρου RCBL : ἡ δὲ θαυμασία Κανδάκη τὸ μυστήριον ʼΑλεξάνδρου φυλάττουσα D (II) μετὰ δέ C / αὐτῷ ἡ Κανδάκη δῶρα CBL (I2) dedi δι'ὀνύχων καὶ βηρύλλων : διονύων καὶ βηρίλλων R : διὰ βυρίλλων λίθων D : δι' ὀνίχων καὶ βυρύλων C : διὰ λίθων καὶ βίρυλλον B : διόνιον καὶ βηρύλλων L : διωνίων καὶ θηρύαλον A quod Kroll corr. ex Arm. Val. (B') δι'ουνιώνων καὶ βηρύλλων (I3) χλανίδα RD : χλαμύδα CBLA / καὶ ἐκπέμπει κτλ. RCBL : καὶ ἕτερα παντοῖα τοιαῦτα αὐτῷ ἀποχαρισαμένη D qui abhinc deest usque ad p. 388,I (I5) ἅμα C / μετ'αὐτοῦ RC : αὐτῷ Q, qui a voce Κανδάβλης rursus similia trad. (I6) ὁρίων RC : συνόρων Q / τῶν αὐτοῦ παίδων RC : τῶν μετ' αὐτοῦ Q (I8) ἤλθοσαν Q / ἐγνώρισαν καί Q (I9) ὁ δὲ ... εἴπατε R : similia, quae autem vix legi possunt Q (2I) βασίλισσαν C / εἴπατε αὐτῇ, ὅτι ʼΑλ. C (22) ἐφ' ἡμᾶς RQ : καὶ ἐφ' ὑμᾶς C, quod idem sentit propter illam vocem ὅτι in hoc versu (23) ἠβούλετο C

cap. 24 deest in γ, cf. supra ad cap. 2I

25

ἔνθα οὖν παραλαβὼν τοὺς ἰδίους τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας. πέμπει δὲ πρὸς αὐτὰς γράμματα περιέχοντα οὕτως·

„ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀμαζόσι χαίρειν. τὴν μὲν πρὸς Δαρεῖον μάχην οἴομαι ὑμᾶς ἀκηκοέναι. ἐκεῖθεν δὲ εἰς τοὺς Ἰνδοὺς ἐπεστρατεύσαμεν καὶ ἡττήσαμεν τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν· καὶ κατεδουλωσάμεθα αὐτοὺς διὰ τῆς ἄνω προνοίας. ἔνθα οὖν ἀναζεύγνυμεν πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ συναντήσατε ἡμᾶς γηθοσύνως· οὐ γὰρ ἐρχόμεθα κακοποιῆσαι, ἀλλ' ὀψόμενοι τὴν χώραν ὑμῶν, ἅμα δὲ καὶ ὑμᾶς εὐεργετῆσαι, ἔρρωσθε. "

Δεξάμεναι δὲ τὰ γράμματα Ἀλεξάνδρου καὶ ἀναγνοῦσαι ἀντέγραψαν αὐτῷ ταῦτα·

„ Ἀμαζονίδων αἱ κράτισται καὶ ἡγούμεναι Ἀλεξάνδρῳ βασιλεῖ χαίρειν. διὰ τῶν γραμμάτων ἡμῶν ἤδη σαφοῦμέν σε τὴν χώραν ἡμῶν καὶ ἡμᾶς αὐτὰς οὔσας σπουδαίας τῇ διαίτῃ. ἔσωθεν γὰρ τοῦ Ἀμαζονικοῦ ποταμοῦ πέραν οἰκοῦμεν, ἐν μέσῳ δέ ἐστιν τὸ περίμετρον τῆς γῆς ἡμῶν ἐνιαυτοῦ ἔχον κύκλευμα. ποταμὸς δὲ οὐκ ἔχων ἀρχήν, ἔστιν δὲ μία πρόσοδος ἡμῶν. ἐσμὲν δὲ αἱ κατοικοῦσαι παρθένοι ἔνοπλοι μυριάδες εἰκοσιεπτά. ἄρρεν δὲ παρ' ἡμῖν οὐδὲν ὑπάρχει, οἱ δὲ ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ κατοικοῦσιν τὴν χώραν νεμόμενοι. ἡμεῖς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἄγομεν πανήγυριν, ἱπποφονίαν θύουσαι τῷ Διὶ καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἡφαίστῳ καὶ Ἄρει ἡμέρας τριάκοντα. καὶ ὅσαι βούλονται

(I) ἔνθα οὖν R : ἐκεῖθεν οὖν D : ἔνθα οὖν 'Αλ. C / ἰδίους ὁ θαυμαστώτατος 'Αλ. τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ τὰς 'Αμαζόνας ἐποιεῖτο D (2) πέμπει.... γράμματα RD : καὶ ὑπήντησαν αὐτῷ σατράπαι καὶ ἔστεψαν αὐτὸν τῷ διαδήματι καὶ ἔδωκαν αὐτῷ βασιλικὴν ἐσθῆτα. καὶ τότε παραγενόμενος ἐπὶ τὰς 'Αμαζόνας καὶ στήσας σκηνὰς ἀπέστειλεν αὐταῖς γράμματα C (4-5) τὴν μὲν.... ἐκεῖθεν δὲ RC : οἴομαι, μὴ ἀνηκόους ὑμᾶς γενέσθαι τῆς ἡμῶν πρὸς Δαρεῖον μάχης καὶ τῆς ἥττης αὐτοῦ καὶ ὅπως ἐκεῖθεν D (5) ἀκηκοέναι C : ἀκη ἕναι R / εἰς R : πρὸς DC (6) ἡττήσαμεν RC : om. D (7) αὐτῶν ἐνικήσαμεν D / κατεδουλώσαμεν CBL : (8-9) ἔνθα.... γηθοσύνως R : ἐπεὶ οὖν τῇ προνοίᾳ περὶ ἡμῶν μέλλει, συναντήσατε καὶ ὑμεῖς ἡμῖν γηθοσύνως· καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἀναζεύγνυμεν· D (9) ἡμᾶς R : ἡμῖν CL / οὐ γὰρ RCBLA : οὐκ D / ἐρχόμεθα δέ D / κακοποιῆσαι ὑμᾶς C (IO) ὑμῶν DC : ἡμῶν R / ἔρρωσθε RCBLA : ἔρρωσθε 'Αμαζόνων αἱ κράτισται, ἔρρωσθε D (II) αἱ δὲ 'Αμαζόνες δεξάμεναι D (I4) post χαίρειν add. C ἐγράψαμέν σοι, ὅπως ἴδῃς πρὸ τοῦ σε παραγενέσθαι εἰς τὸν τόπον ἡμῶν, ἵνα μὴ ἄδοξος (possis ἀδόξως ·) ἀναλύσῃς C / καὶ διὰ C / ἤδη DC : ἤδησα R / σαφιοῦμεν (dedi σαφοῦμεν) σε R : διασαφοῦμεν σοι CBA : διασαφιοῦμεν σοι L (I5) τὴν χώραν R : τὰ κατὰ τὴν χώραν CBLA / σαφοῦμεν... διαίτῃ R : παραδηλοῦμεν σοι τὰ περὶ τῆς χώρας ἡμῶν D (I6) ἔσωθεν γὰρ RCBL : ἡμεῖς ἔσωθεν D / πέραν.... δέ RC : τὴν οἴκησιν ποιούμεθα· ἐσμὲν τῇ διαίτῃ σπουδαῖαι D / ἐν μέσῳ RCLA : μέσον B / .... πέραν. οἰκοῦμεν δὲ ἐν μέσῳ. ἔστιν δὲ τὸ π. κτλ. A (I7) ἐστιν τὸ π. RCBL : τὸ δὲ π. D / ἔχον κύκλ. CBL : ἔχων κ. R : ἔχει κ. D (I8) ποταμὸς ... ἀρχήν R : ὁ δὲ π. ἀρχὴν οὐκ ἔχων D : ποταμὸς δέ ἐστι κύκλωθεν (sic) μὴ ἔχων ἀρχήν C (I9) ἡμῶν R : ἡμῖν DC / post ἡμῖν add. C δι' ἧς ἐρχόμεθα (20) τὸν ἀριθμὸν μυριάδες C / παρ'ἡμῖν RDL : ἐν ἡμῖν CB / οὐδὲ ἓν C / (2I) οἱ γὰρ D / χώραν DCBA : χώρα R (22) post νεμόμενοι add. C μετὰ τῶν ποιμνίων καὶ βουκόλων ἡμῶν (23) ἱπποφονίαν AL : ὑποφωνίαν R : om. DC / τῷ RCLA : om. D (24) καὶ ὅσαι RD : ὅσαι δέ C : ὅσοι δέ LA

ἐξ ἡμῶν συμμιγῆναί τινας, καταμένουσιν πρὸς αὐτούς. καὶ τὰ θηλυκά, ὅσα ἂν τίκτωσιν, γενόμενα ἑπταετῆ διαβιβάζουσιν πρὸς ἡμᾶς. ὅταν δὲ πολέμιοι ἐπιστρατεύσωσιν ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, ἐκπορευόμεθα ἔφιπποι μυριάδες δώδεκα· αἱ δὲ λοιπαὶ τὴν νῆσον φυλάττουσιν· καὶ ἐρχόμεθα εἰς συνάντησιν ἐπὶ τὰ ὄρη· οἱ δὲ ἄνδρες ὄπισθεν παρατεταγμένοι ἀκολουθοῦσιν ἡμῖν· καὶ ἥτις ἐν τῷ πολέμῳ τραυματία γένηται, προσκυνεῖται διὰ τῆς ἡμετέρας ἀγερωχίας καὶ στεφθεῖσα ἀείμνηστος ὑπάρχει· ἥτις δὲ πέσῃ ἐν τῷ πολέμῳ ὑπερμαχοῦσα, ἡ ἐγγίζουσα αὐτῇ χρήματα λαμβάνει οὐκ ὀλίγα ὄντα. ἐὰν δέ τις σῶμα ἀναγάγῃ τῶν ἐναντίων εἰς τὴν νῆσον ἡμῶν, πρόκειται ἐπὶ τοῦτο χρυσὸς καὶ ἀργύριον καὶ σιτηρέσια, ὥστε ἡμᾶς ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῆς ἰδίας δόξης. ἐὰν δέ τινες ἐκ τοῦ πολέμου φύγωσιν, αἰσχρὸν αὐταῖς καταλείπεται εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον ὄνειδος. ἐὰν οὖν ἡμᾶς νικήσωσιν, ἔσονται γυναῖκας νενικηκότες.

βουλευσάμενος, Ἀλέξανδρε, ἀντίγραφον ἡμῖν καὶ εὑρήσεις ἡμῶν τὴν παρεμβολὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων . ἔρρωσο. "

26

ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐντυχὼν τοῖς γράμμασιν αὐτῶν καὶ μειδιάσας ἀντέγραφεν αὐταῖς·

" βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀμαζόσι χαίρειν. τὰ τρία μέρη τῆς οἰκουμένης ἐκυριεύσαμεν καὶ οὐ διελίπαμεν τρόπαια κατὰ πάντων ἐνστήσασθαι. αἰσχρὸν οὖν ἡμῖν ἀπολειφθήσεται, ἐὰν μὴ ἐπιστρατευσώμεθα ἐφ' ὑμᾶς. καὶ εἰ μὲν οὖν θέλετε ἀπολέσθαι καὶ ἀοίκητον τὴν ἑαυτῶν χώραν γενέσθαι, μείνατε ἐπὶ τῶν ὁρίων· εἰ δὲ βούλεσθε εἰς τὴν ἰδίαν γῆν κατοικεῖν καὶ μὴ πεῖραν πολέμου λαβεῖν, διάβητε εἰς τὸν ποταμὸν

(I) ἐξ ἡμῶν RCLA : om. D / συμμιγῆναί τινας R : παιδοτοκῆσαι D : περάσαι καὶ συμμιγῆναι αὐτοῖς C : διακουρεῦσαί τινας L (Meusel supponit: διακουρεῦσαι, <ἡμέρας> τινὰς καταμένουσιν κτλ.) / καὶ ὅσαι... τινας R : ὅσοι δὲ βούλονται διακορεῦσαί τινας ἐξ ἡμῶν A (2) τὰ θηλυκὰ DLA : τὰ θήλη R : τὰ θηλυκὰ ὅλα C : θηλυκά B / τίκτωσιν RD : τίκτονται C : τίκτουσι BL / γενόμενα RDA : τρέφονται παρ' αὐτῶν καὶ γενόμενα C : γινόμενα BL (3) ἐπὶ.... ἡμῶν R : κατὰ τῆς ἡμῶν χώρας D : κατὰ τὴν ἡμετέραν χώραν C (4) δώδεκα ἐπ' αὐτούς D (5) διαφυλάττουσιν CL / καὶ .... ὄρη R : ἡμεῖς δὲ εἰς συνάντησιν ἐπὶ τὰ ὄρη ἐρχόμεθα D : καὶ ἐρχ. ἐπὶ τὰ ὄρη εἰς συνάντησιν ἀλλήλων C (7) καὶ ἥτις R : ἀφ' ἡμῶν δ' ἥτις D : malim εἴτις ut tradunt CBLA / τραυματία RC : τραυματεία D : τραυματίας BLA : possis τραυματιαῖα (9) ἥτις R (D cf. infra) : malim εἴτις ut CBLA / ἥτις... χρήματα R : ἥτις δ'ἐν τῷ πολέμῳ ὑπερμαχομένη φανείη, αὕτῃ χρήματα D (IO) ὄντα RBL : om. DCA / ἐὰν δέ τις RCB : οἷα δέ D (II) πρόκειται αὐτῇ ἐπὶ τούτῳ D (I2) χρυσός RD : χρυσίον CBL / post σιτηρέσια add. C εἰς τὸ χρόνους διαβιῶναι / ὥστε παντάπασιν γίνεται ἡμᾶς ἀγωνίζεσθαι κτλ. D (I3) ἐὰν RCBL : εἰ D (I4) αὐταῖς RDC : αὐτοῖς LV quod rectius / ὁ ὄνειδος R (I5) οὖν R : δὲ CBLA / ἐὰν... νικήσωσιν R : ἐὰν δὲ καὶ πολλάκις συμβῇ καὶ νικήσωσιν ἡμᾶς D : ἐὰν.... νικ. οἱ ὑπεναντίοι C / γυναῖκας DCBLA : γυναῖκες R / ἔσονται RCBLA : εἰσίν D / post νενικηκότες add. C ὅρα οὖν, βασιλεῦ 'Αλέξανδρε, μὴ τὰ αὐτά σοι συμβήσονται· στεφανοῦμεν σέ δὲ κατ' ἐνιαυτόν, ὅσον ἂν συντάξῃς C (I6) βουλ. οὖν DCBL (I7) ὁρίων RDBL (dedi ὁρίων) : ὀρέων CL (I8) καὶ DCBL : om. R (I9) αὐταῖς οὑτωσί D (20) τὰ τρία μέρη RDLA : τῶν τριῶν μερῶν CB (2I) διελίπαμεν τρ. RCA : διελείπομεν τρ. D : διαλείπωμεν ἱστῶντες τρ. B : διελίπομεν τρ. συνιστῶντες L (22) ἐνστήσασθαι D : om. RCBL : ἐνστάντες A (23) ἐφ' ὑμᾶς RDLA : ὑμᾶς C : πρὸς ὑμᾶς B / θελήσετε C (24) ἑαυτῶν RDL : ὑμῶν C : ἡμῶν B (25) ὁρίων RB : ὁρίων ὑμῶν D : ὀρέων CLA (26) λαβεῖν ὑμᾶς D / ποτ.ὑμῶν DCL : ποτ. ἡμῶν R

ὑμῶν καὶ ὀφθήσεσθε ἡμῖν. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄνδρες μενέτωσαν ἐπὶ τῷ πεδίῳ. καὶ ἐὰν ταῦτα πράξητε, ὄμνυμι ὑμῖν τὴν ἄνω πρόνοιαν μὴ ἀδικῆσαι ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὃν ἂν βούλεσθε φόρον λήψομαι παρ' ὑμῶν καὶ οὐκ ἐλεύσομαι εἰς τὴν ὑμετέραν γῆν. ἃς δὲ ἂν κρίνητε ἐφίππους ἐξαποστείλατε πρὸς ἡμᾶς. δίδωμι δὲ κατὰ μῆναν ἑκάστῃ τῶν πεμπομένων παρ' ὑμῶν ἀντιμίσθιον χρυσίου στατῆρα καὶ σιτηρέσια. μετὰ δὲ τὸν ἐνιαυτὸν αὗται μὲν ἀπελεύσονται πρὸς ὑμᾶς, ἄλλας δὲ ἀποστείλατε. βουλευσάμεναι οὖν ἀντιγράφατε ἡμῖν. ἔρρωσθε."

δεξάμεναι οὖν καὶ ἀναγνοῦσαι τὰ γράμματα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκκλησίαν ἑαυταῖς ποιήσασαι καὶ βουλευσάμεναι ἀντέγραψαν αὐτῷ ταῦτα·

„ Ἀμαζόνων αἱ κράτισται καὶ ἡγούμεναι Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν. τὰ μὲν γράμματα τοῦ κράτους σου ἐδεξάμεθα, ἃ καὶ ἐδηλοποίουν ἡμῖν, ὡς τὴν ἡμετέραν καταλαβέσθαι πολύχουν ἠθέλησας οὖν καὶ μετὰ γυναικείου μαχήσασθαι στίφους.

καὶ ὀφθήσεσθε ἡμῖν C : καὶ ὀφθήσεσθαι ἡμῖν R : καὶ ὀφθήσεται ἡμῖν B : καὶ ὄφθητε ἡμῖν L : hic om. D, cf. not.2 μενέτωσαν RD : ταξάτωσαν ἑαυτοὺς C : παραταξ. ἑαυτ. B (2) ἐπὶ RL : ἐν DCBA / post πεδίῳ add. D καὶ ἡ γῆ ὑμῶν ὀφθήσεται μόνη ἡμῖν / καὶ ἐὰν RCBLA : ἐὰν οὖν D (3) post πρόνοιαν add. D καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς μητρός μου Ὀλυμπιάδος / βούλεσθε RDLA : βούλησθε C (4) οὐκ RDBLA : οὐδέ C / ἐλεύσ. ἔτι εἰς D / (5) post γῆν add. D οὐδὲ ποιήσαιμεν τὸ καθόλου εἰς ὑμᾶς ἐπιζήμιον / ἂν κρίνητε DA : ἂν κρίνατε RC : ἀνακρίνατε B : ἂν ἐκρίνατε L (6) δίδ. δέ RC : καὶ δίδωμι D / μῆναν R : μῆνα DC / ἑκάστῃ τῶν πεμπ. DCBL : ἑκάστων πεμπ. R : ἕκαστον ἑκάστῃ A / παρ' ὑμῶν CBL : παρ' ἡμῶν R : om. D (8) αὗται CA : αὗται RB : ὡς ἂν αὗται D / ἀπελεύσονται RCBLA : ἀπελεύσωνται D / ἀποστείλατε R : ἀντ' αὐτῶν ἀποστείλατε C : ἡμῖν ἀποστείλητε D (9) βουλ. οὖν RC : τέως γοῦν βουλ. D / ἔρρωσθε RCBLA : ἐπίσταμαι γὰρ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν φρόνησιν ὑμῶν, ὅτιπερ οὐκ ἀντιτάσσεσθε ἡμῖν· εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλεσθε, ἐπελεύσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰς σάρκας ὑμῶν ποιήσω κατάβρωμα τῶν θηρίων τῆς γῆς. ἔρρωσθε D (10) οὖν R : δὲ αὗται D : δὲ CL (11) τοῦ Ἀλ. R : Ἀλ. DCBL / ἐκκλησίαν ἑαυταῖς ποιήσασαι RL : καὶ ἐκκλ. ἑαυτ. ποιήσ. C : ἐκκλησίασαν ἑαυτάς D (13) βασιλεῖ Ἀλ. DCBLA / post χαίρειν epistulam valde differentem habent BLA (14) Q iam post cap.VI de Amazonibus narrat; usque ad p. 392,13 codicibus recensionis γ similia, sed multo breviora tradit; abhinc cum nostris codd. rursus comparari potest. (14) τοῦ κράτους σου RD : σου, Ἀλέξανδρε βασιλεῦ C / ἃ C : ἅτινα D : ἃς R (14-15) τὰ μὲν..... ἡμῖν, ὡς R : sim. DC : φήμη τίς ἦλθε ταῖς ἡμετέραις ἀκοαῖς, ὦ δέσποτα κοσμοκράτορ, ὡς κτλ. Q (15) τὴν....ἠθέλησας RQ, sensus: te nostram terram fertilem occupare voluisse : τὸ ἡμέτερον καταλ. βούλει πολίχνιον D : τὴν ἡμ. καταλ. πολίχνην ἠθέλησας C (16) οὖν RC miro loco collatum : om. DQ / μαχέσασθαι rectius D

καὶ τοῦτο ἡμεῖς μὲν οὐ πιστούμεθα ἕν σοι εἶναι καταθύμιον. ὅμως ὡς τοῦ κόσμου κυρίῳ καὶ ἡμεῖς ὑπείκειν ἠθελήσαμεν·

καὶ τάδε ἡμῶν εὐτελῆ ἀπεστείλαμέν σοι δῶρα σὺν τοῖς ἐτησίοις φόροις. δέξαι οὖν ταῦτα καὶ τὸν καθ' ἡμῶν θυμόν σου ἀντίστρεφε· καὶ ὁ μετὰ πλήθους ἀνδρῶν μαχησάμενος καὶ νικητὴς κράτιστος τοῖς πᾶσιν ἀναδειχθεὶς μὴ θελήσειας καὶ γυναικείῳ χρήσασθαι αἵματι. ἄδηλα γὰρ τὰ τῆς τύχης συναντήματα, καὶ μήπω τὸ περιβόητον τῶν ἀνδραγαθημάτων σου ἐν γυναικείᾳ ἀπολέσειας μάχῃ.ἐπὰν δὲ ἐλθὼν καὶ τῷ ἡμετερῳ ὀχυρώματι μὴ ἰσχύσειας, ποία αἰσχύνη σοι ἀπράκτῳ ἀντιστέφεσθαι;

(I) καὶ τοῦτο RCQ : τοῦτο οὖν D / οὐ πιστούμεθα RDQ : οὐκ ἐπιστούμεθα C / ἕν σοι εἶναι καταθύμιον C : ἕν συ εἶν. κατ. R : τῆς σῆς καταθύμιον εἶναι ψυχῆς D : τόδε σοι εἶναι ἐνθύμιον Q (2) τοῦ κόσμου κυρίῳ dedi : τοῦ κόσμου κύριον RC : τοῦ κόσμου κυρίῳ σε ὄντι D : τῷ κυρίῳ Q / ὑπείκειν RDC : εἰπεῖν Q / ἠθελήσαμεν RCQ : βουλόμεθα D / post ἠθελήσαμεν e rec. β add. C τασσόμεθα δέ σοι δοῦναι κατ' ἐνιαυτὸν χρυσίου τάλαντα ἑκατόν, καὶ τὰς κρατίστας ἐξ ἡμῶν ἀποστέλλομέν σοι πεντακοσίας εἰς συνάντησίν σου φερούσας καὶ τὰ χρήματα καὶ ἵππους γενναίους ἑκατόν. αὗται μὲν οὖν ἔσονταί τοι τὸν ἐνιαυτόν, εἴ τις δὲ ἐὰν (possis δὲ ἂν) διακορεσθῇ ὑπό τινος ἀλλογενοῦς, μενέτω παρ' ὑμῖν. τὰς δὲ λοιπὰς ἐξαποστέλλων, ὡς γράφεις ἡμῖν, λήψῃ ἄλλας. Πειθαρχοῦ μέν σοι οὖν καὶ παρόντι καὶ ἀπόντι· ἀκηκόαμεν γάρ σου τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνδραγαθίας· ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἐσμεν παρὰ τὴν οἰκουμένην οἰκῆσαι· ἐλήλυθας δὲ ἡμῖν ὡς δεσπότης, ὥστε ἀντιποιεῖσθαι περὶ ἡμῶν. (3) διὸ καὶ D / τάδε RDQ : τὰ μέν C / τὰ εὐτελῆ D (4) δέξαι RDC : δέχοι Q / ταῦτα RDC : om. Q (5) ἀντίστρεφε RDQ : ἀπόστρεφον C / ἀνδρῶν μαχησάμενος RC : ἀνδρῶν μαχεσάμενος D : ἀνδρίου μαχησάμενος στίφου Q (6-7) καὶ νικητὴς..... θελήσειας καὶ γυναικείῳ χρήσασθαι αἵματι RC : καὶ κράτιστος ἀναφανεὶς νικητὴς γυν. χρήσ. μὴ θελήσειας αἵματι D : μὴ νικητὴς .... θελῆσαι καὶ γυναικία χειρήσασθαι (possis γυναικεῖα χειρίσασθαι) αἵματα Q (8) μήπω RCQ : om. hic D, posteriore loco negationem ponit, cf. n. 9 (9) ἀνδραγ. σου RC : σῶν ἀνδραγ. D : ἀνδραγ. Q / γυναικείᾳ... μάχῃ CQ : γυναικείῳ... μάχῃ R : γυναικείᾳ μάχῃ μὴ ἀπολέσειας D (9-IO) δὲ ἐλθὼν R : διελθὼν C : δὲ ἐπελθὼν Q / ἐπὰν.... μὴ ἰσχύσειας R : sim. CQ : εἰ γὰρ καὶ καθ' ἡμῶν ἐλθὼν μὴ ἰσχύσειας D (IO) ἰσχύσειας, ποία αἰσχύνη σοι ἀπράκτῳ ἀντιστρέφεσθαι RQ : ἰσχύσειας, πόσει (lege πόση) σοι αἰσχύνη ἐναπολειφθήσεται ἀπράκτῳ ἀντιστρέφοντι D : ἰσχύσειας πεῖσαι, αἰσχύνη σοι ἀπράκτῳ ἐπιστρέφοντι C

ἐπὶ τοῦτο δεόμεθά σου, ὦ δέσποτα, ἡμῶν μὴ ὑπερίδῃς τὴν συμβουλήν· ὡς γὰρ δοῦλαι πισταὶ τῷ ἡμετέρῳ δεσπότῃ τεθαρρήκαμεν τὰ συμβησόμενα δῆλα ποιῆσαι. εἰκόνα δὲ σὴν ἐξαπόστειλον ἡμῖν, ἥπερ τὸ σέβας ἀντί σου ποιησόμεθα. ἔρρωσο ὁ ἡμέτερος δεσπότης. "

Ἀλέξανδρος δὲ ταύτην δεξάμενος τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀναγνούς, ἅμα μὲν τὰ δῶρα θεασάμενος καὶ φόρους ἅμα χρόνων τριῶν τήν τε τῶν γυναικῶν θέαν καὶ τὴν εἰς αὐτὰς σύνεσιν παρὰ βραχὺ ἔπαθέν τι ἀνθρώπινον. τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐξαποστείλας εἶπεν· „ ἔστω ὑμῖν τοῦτο ἀντὶ Ἀλεξάνδρου. "

26 a = 29

καὶ δὴ τῶν ἐκεῖσε διελθὼν τῷ Εὐρυμίθρῃ τῷ ἄρχοντι τῶν Βελσυρῶν ἧκε πολεμήσων ὡς μὴ ὑποκύψαντι δουλικῶς τῷ Μακεδινικῷ κράτει. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Εὐρυμίθρης τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀναλαβόμενος

(I) ἐπὶ τοῦτο RCQ : ἐπὶ τούτῳ τοίνυν D / σοῦ DC : σοι R : om.Q / δεόμ. σοι, ὦ δέσποτα, ἡμῶν μὴ ὑπ. τὴν συμβ. R : δεόμ. σου, ὦ δέσποτα ἡμῶν, μὴ ὑπ. τὴν ἡμετέραν συμβ. D : δεόμ. σου, ὦ δέσποτα ἡμῶν, μὴ ὑπ. τὴν βουλήν C : ὦ δέσποτα, δεόμεθα, τὴν ἡμῶν μὴ ὑπ. συμβ. Q (3) τεθαρρήκαμεν D : τεθαρήκαμεν RCQ / δῆλα σοι C / εἰκόνα...... ἡμῖν RCQ : σὺ δ'ὦ βασιλεῦ μέγιστε καὶ παντὸς κόσμου κύριε, σὴν εἰκόνα ἡμῖν ἐξαπόστειλον D (4) ᾗπερ RC : πρὸς ἥνπερ D : εἴπερ lege ᾗπερ Q (5) ἔρρωσο..... δεσπότης C : ἔρρωσο......... δεσπότης καὶ βασιλεύς, ἔρρωσο D : om. RQ (6) ὁ δὲ 'Αλ. C / δὲ ταύτην RD : ταύτην C : τοίνυν Q (7) ἅμα μέν RCQ : ἅμα δὲ καί D / καὶ φόρους..... τριῶν R : τούς τε φόρους τριῶν χρόνων ὄντας D : ἅμα δὲ καὶ φόρους χρόνων τρ. (elegantius) C : καὶ τοὺς τρ. χρ. φόρους Q, nota vocem χρόνος " annus " (8) τήν τε RCQ : καὶ τήν D / εἰς αὐτάς DC : αὐτάς R : ἐν αὐταῖς Q (9) παρὰ βραχύ.... ἀνθρώπινον R : ἔπαθέ τι ἀνθρώπινον παραβραχὺ D : παρ' ὀλίγων... ἀνθρώπινον Q : ἐθαύμασε τοῦ τε κάλλους καὶ μεγέθους καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν C / τὸ δόρυ R : τέως τὸ δ. D : τὸ δ. οὖν C : καὶ δὲ τὸ δ. Q / ἐξαπέστειλεν εἰπὼν Q (IO) εἶπε πρὸς αὐτάς D / ἔστω... 'Αλ. RC : τοῦτο ὑμῖν ἔστω εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἀντὶ 'Αλεξάνδρου D : τόδε ἀντὶ 'Αλ. ἔστω ὑμῖν Q / Post hoc commercium epistularum cum Amazonibus habitum in recensione γ illa narratio de gentibus impuris inserta est, quae e recensione ε sumpta esse videtur et apud codices BM postero loco (cf. Mueller cap. 29) inseritur, in recensione λ autem prius memoratur (cf. v. Thiel cap. 24, p. 5I ss.) (II) τῶν ἐκεῖσε διελθὼν τῷ R : ταῦτα ποιήσας ἐκεῖθεν διῆλθε καὶ D : τῶν ἐκ. διελθὼν 'Αλ. τῷ C : τὰ ἐκεῖσε διελθ. τῷ Q / Εὐρυμίθρῃ DC : Εὐριμήθρῃ R (semper) : Εὐριμίθρι Q (I2) Βελσυρῶν DC : Βελσιρῶν R : Βερσίλων Q / ἧκε πολεμήσων RQ : ἐπορεύθη συνάψαι πόλεμον D : ἧκε πολεμίσων C / ὑποκύφαντι DC : ὑποκύφαντα R / ὑποκύφαντι... κράτει (R)DC : εἴξαντι τῷ Μακεδονικῷ ὑποκύψαι στρατῷ Q (I4) ταῦτα Εὐριμίθρης μαθὼν τοὺς κτλ. Q

ἄνδρας ὡς χιλιάδας ὀκτακοσίας τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον ἀντιπαράταξιν ὥρμησεν. ἐγγίσας δὲ τὰς προφυλακὰς Ἀλεξάνδρου ἐθεάθη ὑπ' αὐτῶν, καὶ δῆλα τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὰ περὶ Εὐρυμίθρους ἐγένοντο. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὰς προφυλακὰς αὐτοῦ δυναμώσας καὶ εἰς πλῆθος χιλιάδων οὐκ ὀλίγων αὐτὰς ποιήσας, πάντας χρυσέοις τεθωρακισμένους θώραξιν, ταῖς πιστευθείσαις αὐταῖς φυλάξεσι παραμένειν προσέταξε, Σέλευκον δὲ τοῦ στίφους ἡγεῖσθαι διωρίσατο. ὁ οὖν Εὐρυμίθρης τῇ προλαβούσῃ νυκτὶ κατασκόπους εἰς τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπέστειλε φοσσάτον, οἵτινες κατασκοπήσαντες ἐπανῆκον, „ μηδεμίαν, εἴποντες, ἔχειν ἡμῶν μνείαν οἱ περὶ Ἀλεξάνδρου. "

ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐστρατοπεδοπλήσατο εἰς αὐτὸν στρατιὰν ἀνείκαστον, οἱ δὲ τοῦ Εὐρυμίθρους βουλὴν τοιαύτην ἔδωκαν· „ οὐ δυνησόμεθα,

(I) ἄνδρας ἐπιλέκτους Q / ὡς R : ὡσεί DCQ / τὴν πρὸς... ὥρμησεν RQ : πρὸς Ἀλέξανδρον ἀντιπαραταξάμενος D : πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρου ἀντιπαράταξιν ὥρμησεν C (D et C lectionem faciliorem reddunt) (2) ἐγγίσας δὲ τὰς προφ. Ἀλεξάνδρου R : ἐγγίσας δὲ πρὸς τὰς προφ. Ἀλ. C : ἐγγίσας δὲ ὁ τοιοῦτος ταῖς προφυλακαῖς Ἀλεξάνδρου D : προκαταλαβόμενος δὲ τὰς αὐτῶν προφυλακὰς Q / ἐθεάθη RCQ : ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος ἐθεάθη D (3) ἔνθέν τοι καὶ δῆλα D / τά RCQ : om. Q (4) ἐγένοντο RQ : ἐγένοντο, ὡς ἤγγισε ταῖς προφυλακαῖς D : ἐγένετο C / ὁ δὲ Ἀλ. RC : ὃς D : αὐτὰς δέ Q / αὐτοῦ RDC : om. Q (5) οὐκ ὀλίγων RDC : om. Q / αὐτὰς ποιήσας RCQ : ταύτας παρεκτείνας D (6) πάντας RCQ : om. D / χρ. τεθωρακισμένους θωρ. C : χρ. τεθωρακισμένοις θωρ. RQ : χρυσέοις τε θώραξι καθοπλίσας D / πιστευθείσαις RDC : πιστευθεῖσι Q (7) αὐταῖς RQ : αὐτοῖς D : om. C / φυλάξεσι DC quod mutare nolui : φύλαξιν R : φυλακαῖς Q / παραμένειν προσέταξε RDC : ἴασε (possis εἴασε) παραμέν⌊ειν⌋Q/ Σελ. ... διωρίσατο RCQ : ἡγεῖσθαι δὲ τοῦ στίφους τὸν Σελ. διωρίσατο, ἄνδρα σοφώτατον καὶ στρατηγικώτατον D (8) οὖν RCQ : δέ D / προλαβούσῃ RCQ : ἐπιούσῃ D (9) τὸ.... φοσσάτον RDC : τὸν.... στρατόν Q (IO) ἐπανῆκον RDC : ἐπανῆκαν Q (II) ἔχειν... Ἀλ. R : ἔχειν μνείαν ἐκείνων τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον D : μνείαν ἡμῶν ἔχειν οἱ περὶ Ἀλεξάνδρου C : ἡμῶν μνείαν ἔχειν ἐν τῷ τοῦ Ἀλ. στρατοπέδῳ Q / ἔχειν i. q. ἔχουσιν (Infinitivus soloecus) (I2) ὁ δὲ Ἀλ. .... ἀνείκαστον R : ἤδη δὲ τῇ Ἀλεξάνδρου στρατιᾷ ἀνεικάστῳ στρατοπεδευσαμένου, D : ὃ δὲ Ἀλ. ἐστρατοπεδοπλήσατο στρατιὰν ἀνείκαστον C : πληθὺς δὲ αὐτῷ καὶ στρατιὰ ἀνείκαστος, Q - ἐστρατοπεδοπλήσατο vox nova, derivanda aut a στρατοπεδ - ὁπλέω aut, quod verius, a στρατοπεδοπίμπλαμαι (I3) οἱ δὲ τοῦ Εὐρ. R : οἱ (δὲ C) περὶ Εὐριμίθρην DC / οἱ δὲ.... ἔδωκαν R : om. Q (I4) ἔδωκαν RC : ἐβουλεύσαντο D / ὥστε οὐ δυν. Q

ὦ Εὐρυμίθρης, πρὸς Ἀλέξανδρον ἀντιπαρατάξασθαι, εἰ μὴ τὰς προφυλακὰς καταλαβόμενοι ἀθρόως αὐτοῖς πόλεμον ἐπιρρίφομεν. τῷ οὖν ἀπροσδοκήτῳ θροηθέντες συναντήματι φυγῇ χρήσονται, ἕκαστος τὴν ἰδίαν περιποιούμενος σωτηρίαν." ταῦτα δὲ ἐβουλεύσαντο μήπω τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου νοήσαντες ἔνεδρον. κυκλοῦσιν οὖν τὰς προφυλακὰς Ἀλεξάνδρου νυκτὸς ἐπιβάντες, τὸ δοκεῖν ἀσυμφθάστους πάντας θηρεῦσαι. ὡς δὲ τὰς παρατάξεις ἐθεάσαντο Ἀλεξάνδρου, τὰ πρὸς πόλεμον ἐπιλαθόμενοι τὰ πρὸς φυγεῖν ἤρξαντο δυσανασχετεῖν. ὡς δὲ καὶ Σέλευκος ἐπὶ τούτοις ἐκτείνει τὴν φάλαγγα, παρευθὺς πάντες ἐτράπησαν, ὡς πληρωθῆναι τὸ Ὁμηρικὸν ῥητὸν ἐν αὐτοῖς· „ἐπέβη μὲν ὡς λέων, ἀντέβη δὲ ὡς ἔλαφος." ἐπιδραμόντες οὖν οἱ περὶ Σέλευκον καὶ τὸν Εὐρυμίθρην

(1) ὦ Εὐρ. R : ὦ Εὐριμίθρη C : εἰπόντες D : om. Q / πρὸς Ἀλ. ἀντ. DC : πρὸς Ἀλ. R : πρὸς αὐτόν Q / εἰ μὴ πρότερον τὰς προφυλακὰς ἐκείνου καταλαβ. D (2) καταλαβ. RDQ : προκαταλαβόμενοι C / ἀθρόως.... ἐπιρρίψομεν RC : πόλεμον ἐπ' αὐτοὺς ἀθρόως ἐπιρρίψωμεν D : ἀθρόως αὐτοὺς τὸν πόλ. ἐπιρρίψωμεν Q (3) τῷ οὖν RC : οἵτινες τῷ D : τῷ δὲ Q / ἀπροσδοκήτῳ DCQ : ἀπροσδόκητον R / συναντήματι RDQ : συντάγματι καὶ συναντήματι C (4) φυγῇ D : φυγὰς RC : φυγαῖς Q / περιποιούμενος RCQ : περιποιούμενοι D / τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν C (5) ἐβουλεύσαντο RC : ἐβούλευντο D : εἶπον βουλευσάμενοι Q / μήπω DCQ : μήπου R / τὸ τοῦ Ἀλ. νοήσ. ἔνεδρον DC : τὸ Ἀλ. νοήσ. ἔν. R : τὰ τοῦ Ἀλ. διανοήσαντες ἔνεδρα Q (6) κυκλοῦσιν .... νυκτός RDC : σκοπησάντων οὖν τὰς προφυλακὰς Ἀλεξάνδρου κυκλῶσαι νυκτός Q (7) malim τῷ δοκεῖν / ἀσυμφθάστους vox nova, i. q. πρὶν φθάνειν αὐτοὺς συνελθόντας : ἀσυντάκτους citat Müller / ἐπιβάντες .... ἀσυμφθάστους (ἀσυμθάστους R) RC : δοκοῦντες ἀσυμφθάστους D : ἐνθένδε ἐπιβάντες τὸ δοκεῖν ἀσυμφθάστως Q (8) δὲ τὰς παρατάξεις RDC : τάξεις Q (9) τὰ πρὸς πόλ. ἐπιλαθ. RC : τοῦ πολεμεῖν καὶ διώκειν ἐπιλαθ. D : καὶ τὰ .... ἐπιλαθ. Q / φυγεῖν RQ : φυγήν C / τὰ πρ. φ. ἤρξ. δυσανασχετεῖν R (sim. CQ) : φεύγειν ἤρξαντο δυσανασχετοῦντες D clarius (10) ὡς δὲ .... ἐκτείνει RCQ : πρὸς οὓς καὶ ὁ Σέλ. ἐπεκτείνας D (11) παρευθὺς π. ἐτράπησαν R : παρ. π. ἐτράπησαν εἰς φυγήν C : πάντας ἔτρεφε κατὰ κράτος D : παρ' αὐτὰ π. ἐτράπησαν Q / ὡς πληρωθῆναι δὴ τὸ Ὁμ. ἐκεῖνο ῥητόν D, sententia talis nusquam apud Homerum invenitur (12) ἐν αὐτοῖς RDC : ἐπ' αὐτοῖς Q / ἐπέβη RDC : ἐπέκει Q / ἀντέβη RDC : ἀντέκει (κ - β) Q expectes (ἀντ)απέβη / post ἔλαφος add. Q τοῦτο δὲ καὶ παρὰ Ἀλεξάνδρου εὑρήθη, ἐπὰν τὴν αὐτῶν ἀκηκόει ἀνδρανίαν (pro ἀδραν.)· καὶ ὥσπερ λέοντες ἐπέβησαν (13) οὖν RDQ : δέ C / οἱ περί DC : τοὺς περί R : αὐτοῖς οἱ ὑπέρ Q / τὸν Εὐρ. DC : Εὐρ. RQ

προκαταλαβόντες, οὓς μὲν ἀνεῖλον, οὓς δὲ κατεδίωξαν πρὸς Βορρᾶν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν ἡμερῶν πεντήκοντα, μέχρι ὀρέων δύο τῶν μεγάλων ἐν τῷ ἀφανεῖ κόσμῳ, ἃ προσηγόρευον Μαζοὺς τοῦ Βορρᾶ.

ἐκεῖσε οὖν συνελθόντας οὐκέτι αὐτοὺς κατεδίωξεν. ἰδὼν δὲ τὰ δύο ὄρη ἐκεῖνα ἐπιτήδεια εἶναι εἰς ἀποκλεισμὸν τῆς ἐξόδου αὐτῶν, ἐκεῖσε παραμεῖνας τὸ θεῖον ἐξιλεοῦτο, ὅπως συνελθόντα τὰ ὄρη τὴν τούτων διακωλύσωσιν ἔξοδον. στὰς δὲ ηὔξατο οὕτως εἰπών·

„ θεὲ θεῶν καὶ κύριε πάσης κτίσεως, ὁ τῷ λόγῳ σου δημιουργήσας τὰ σύμπαντα, οὐρανόν τε καὶ γῆν. ἀδυνατεῖ δὲ οὐδέν σοι, ὡς γὰρ δοῦλα πάντα ὑπείκει τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματός σου· εἶπας γὰρ καὶ ἐκτίσθησαν, ἐνετείλω καὶ ἐγενήθησαν· σὺ εἶ μόνος αἰώνιος, ἄναρχος, ἀόρατος, θεὸς μόνος καὶ οὐκ ἔστιν ἕτερος πλήν σου· ἐπὶ γὰρ τῷ σῷ ὀνόματι καὶ

(I) προκαταλαβόντες RC : καταλαβόντες DQ / post καταλαβόντες add. Q μηδενὸς ὑποληφθέντος, ὥστε καὶ Εὐρυμίθρης αὐτὸς ἐγκρατὴς ἐγένετο· 'Αλέξανδρος δὲ πάντας τῶν βορίων ἐθνῶν ἐκυρίευσε / κατεδίωξαν RC : συνελάβοντο, τοὺς δὲ λοιποὺς κατεδίωξαν D / οὓς μὲν .... κατεδίωξαν RC : καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν Q / πρὸς Βορρᾶν D : τὰ πρὸς Βορρᾶν RQ : om. C (2) ὀπίσω αὐτῶν RC (Q iam antea) : om. D / πεντήκοντα RDC : διακοσίων Q / μέχρι RQ : μέχρις DC (3) κόσμῳ, ἅ RCQ : κόσμῳ ὄντων, ἅτινα D / προσηγόρευον DC : προσηγόρευσε RQ (I-4) κατεδίωξαν.... Βορρᾶ R : similia B, cap. III 29, cf. Bergson p. 206 (5) συνελθόντας... κατεδίωξεν R : εἰσελθόντας .... κατεδίωξαν C : συνεισελθόντων τῶν ἐθνῶν ἐκείνων οὐκέτι οἱ περὶ 'Αλέξανδρον ὀπίσω αὐτῶν κατεδίωκον D : διελθόντων αὐτῶν οὐκέτι αὐτοὺς κ. Q / ἰδὼν δέ RQ : ὁ δὲ 'Αλ. ἰδών D : ἰδὼν δὲ 'Αλ. C (6) τὰ δύο.... εἶναι CQ : τὰ δύο.... ὄντα D : τοῖς δυσὶν ὄρεσιν ἐκείνοις ἐπιτηδείοις εἶναι R (7) παραμείνας RQ : παρέμεινε D : τε παραμείνας C / τὸ θεῖον RDC : τὸν θεόν Q / ἐξιλεοῦτο CQ : ἐξιλεοῦται R : ἐξιλεούμενος D (8) συνελθόντα τὰ ὄρη RCQ : ἅμα τὰ δύο ὄρη συνέλθωσι καί D / διακωλύσωσιν DCQ : διακωλύσιν R / στὰς....εἰπών RDC : om. Q (9) δὲ RC : οὖν D (IO) θεὲ θεῶν RDC : καὶ ὦ θεὲ θεῶν Q / καὶ DCQ : om. R / πάσ. τῆς κτίσεως C / ὁ τῷ λόγῳ DC : τῷ λόγῳ R : εἶπε· ὁ τῷ λόγῳ Q (II) οὐρανόν τε καὶ γῆν RQ : οὐρανόν τε γῆν καὶ θάλασσαν D : καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ τὴν θάλασσαν C / δέ RC : om. DQ (I3) εἶπας RDC : εἶπες Q / ἐγενήθησαν DC : ἐγεννήθησαν RQ (I4) θεὸς μόνος RQ : θεὸς μόνος ἀληθής D : θεός C (I5) ἔστιν ἕτερος πλήν D : ἔστιν πλήν R : ἔστιν ἄλλος πλήν C / ἐπί RCQ : ἐν D / τῷ ὀν. καὶ θελήματί σου Q / (IO-I5) qui hanc orationem Alexandri composuit, libros Veteris et Novi Testamenti et symbola veteris ecclesiae tradita (cf. Hans Lietzmann, Symbole der alten Kirche, Kleine Texte tomus I7/I8, Bonn I9I4) bene novit :

(IO) κύριε πάσης κτίσεως, cf.V.T. Jud.9,I2
(IO-II) ὁ τῷ λ .... γῆν, cf.V.T. Gen.I,I
(II-I2) ἀδυνατεῖ δὲ οὐδέν σοι, cf.V.T. Gen. I8,I4

θελήματι κἀγὼ ἐποίησα, ἃ ἠθέλησας, καὶ ἔδωκας ἐν χειρί μου τὸν συμπάντα κόσμον· παρακαλῶ οὖν τὸ πολυύμνητον ὄνομά σου, καὶ τήνδε τὴν δέησίν μου πλήρωσον καὶ τὰ δύο ὄρη ταῦτα θέλησον συνελθεῖν ἀλλήλοις, καθὼς ᾐτησάμην σε, καὶ μὴ παραβλέψῃ με τὸν ἄθλιον τεθαρρηκότα τοιαῦτα λαλῆσαι· ἐπίσταμαι γὰρ τὴν πρὸς ἐμέ σου κηδεμονίαν καὶ ἄκραν ἀγαθότητα. "

τοιγαροῦν καὶ παραχρῆμα συνῆλθον τὰ ὄρη ἀλλήλοις ὡς ἀπὸ πηχῶν διιστάμενα δώδεκα τὸ πρότερον. Ἀλέξανδρος δὲ θεασάμενος τὸ γεγονός, ἐδόξασε τὸν θεόν· καὶ ᾠκοδόμησε πύλας χαλκᾶς καὶ ἐν τῷ στενῷ τόπῳ τῶν δύο ὀρέων ἠσφαλίσατο καὶ περιέχρισεν ἐν αὐταῖς ἀσίκητον. ἡ δὲ φύσις τοῦ ἀσικήτου ἐστὶν τοιάδε· οὔτε πυρὶ καίεται οὔτε σιδήρῳ προσάπτεται. ἔνδοθεν δὲ τῶν πυλῶν καὶ μέχρι τῆς εὐρυχωρίας ὡσεὶ μίλια τρισχίλια βάτον ἐφύτευσεν, ἥτις ἀρδευθεῖσα τοῖς ὄρεσιν ὑπερεκόμασεν.

(I3) εἶπας ... ἐγενήθησαν, cf.V.T. Ps. 33 (32),9
(I4) σὺ εἶ μόνος,cf.V.T. IV. reg. I9,I5; αἰώνιος, ἄναρχος,ἀόρατος, cf. Symbolum Constantinopolitanum et Nicaeno-Constantinopolitanum, quibus haec similiter de Christo praedicantur: Lietzmann p.34s. et cf. N.T. Rom. I,20; Col. I,I5; I.Tim. I,I7
(I4-I5) θεὸς μόνος, cf.V.T. IV. reg. I9,I9; καὶ οὐκ... σου, cf.V.T. Deut. 6,4, Exodum 34,I4, N.T. I.Cor. 8,4.

(I) ἃ ἠθέλησας RC : τὰ τοσαῦτα κατορθώματα D : ἃ ἠθέλησα Q / ἐν χειρί μου R : ἐν τῇ χειρί DC : ἐν χειρί Q (2) τὸ πολυύμνητόν σου ὄν. C (3) τήνδε μου τὴν δέησιν DC / πλήρωσον RD : πληρῶσαι C : ἐκπλήρωσον Q / τὰ δύο ὄρη ταῦτα DCQ : τοῖς δυσὶν ὄρεσιν R (4) συνελθεῖν ἀλλήλοις D : συνεισελθεῖν RC : συνελθεῖν Q / καθὼς ᾐτησάμην RCQ : om. D / σε RC : om. DQ (5) παραβλέψῃ RQ : παρίδῃς D : παραβλέψῃς C / τὸν ἄθλιον RDC : τὸν ἀχρεῖον ἱκέτην σου Q / τεθαρρηκότα RDQ : τεθαρηκότα ἐπί σε C (5-8) τοιαῦτα... καὶ παραχρῆμα D : sim. RQ : ἐπί σε. καὶ παραχρῆμα C (8) τοιγαροῦν D : om. RQ / καὶ παρ. RDC : παραχρῆμα δέ Q / τὰ ὄρη RCQ : τὰ δύο ὄρη D / ἀπὸ.... δώδεκα RD : ἀπὸ δέκα πηχῶν ἱστάμενα C : ἀπὸ πηχῶν διεστάναι δώδεκα Q (9) τὸ πρότερον RC : om. DQ / Ἀλ. ... γεγονός RCQ : τότε θεασ. τὸ γεγ. ὁ Ἀλ. D (IO) ἐδόξασε τὸν θεόν RDQ : τὸ θεῖον ἐδόξασε C / ᾠκοδόμησε RDC : ἔκτισε Q (II) ἐν D : om. R / καὶ ἐν τῷ ... ἠσφαλίσατο D : sim. R : καὶ τὸν στενὸν τόπον τῶν δ. ὀρ. ἐσφαλίσατο (possis ἠσφαλ.) C : καὶ τὸ στενοπῶν (possis στενόπουν) τῶν δ. ὀρ. ἠσφαλ. Q (I2) ἔνθέν τοι περιέχρισεν D / ἐν αὐταῖς ἀσίκητον (vox mira) D : αὐτῷ ἀσίκητον R : αὐτὰς ἀσικήτῳ C : αὐτὰς ἀσβέστῳ Mueller : ἀσυκείτῳ Q / ἡ δὲ .... τοιάδε R sim. Q : τὸ δ' ἀσίκητον D : ἡ δὲ φύσις τοῦ ἀσικήτου C (cf. Rec. λ p. 55, van Thiel , ἀσύγχυτον W et Rec. β p. 206, Bergson ἀσόκιτον B : ἀσόχητον Byz.) (I3) καίεται RDC : καιόμενον Q / προσάπτεται RDC : προσαπτόμενον Q (I4) δέ RDC : om. Q / ὡσεὶ μίλια τρισχίλια RDQ : om. C (I5) τοῖς ὄρ. ἐκείνοις D (I6) ὑπερεκόμασεν quod a voce nova ὑπερκομάζω derivandum videtur RQ : ὑπερήκμασεν DC

ἐκεῖσε οὖν Ἀλέξανδρος εἰκοσιδύο βασιλεῖς ἐναποκλείστους ἐποίησε σὺν τοῖς ὑπ᾽ αὐτοὺς ἔθνεσιν ἐν τοῖς πέρασι τοῦ Βορρᾶ, τὰς μὲν πύλας Κασπίας ὀνομάσας, τὰ δὲ ὄρη Μαζούς. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἐθνῶν εἰσι ταῦτα·

Γῶθ, Μαγῶθ, Ἀνουγεῖς, Αἰγεῖς, Ἐξενάχ, Διφάρ, Φωτιναῖοι, Φαριζαῖοι, Ζαρματιανοί, Χαχώνιοι, Ἀγριμάρδοι, Ἀνούφαγοι, Θαρβαῖοι, Ἄλανες, Φυσολωνικαῖοι, Σαλτάριοι καὶ οἱ ἕτεροι·

ταῦτα ἦσαν τὰ ἔθνη, ἃ καθεστήκασιν ἔνδον τῶν πυλῶν, ὧνπερ ἔπηξεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν τούτων ἀκαθαρσίαν. ἤσθιον γὰρ σκαρίδια μυσαρά τε καὶ κίβδηλα, κύνας, μυίας, ὄφεις, ἀμβλώματα ἐκτρωμάτων, νεκρῶν σάρκας ἔμβρυά τε τὰ μὴ τελείως ἀπαρτισθέντα, ἵνα τὸν τῆς διαπλάσεως ἀποτάξωνται χαρακτῆρα· καὶ οὐδὲ κτηνῶν ἀλλὰ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἤσθιον.

(I) οὖν RDC : δέ Q / 'Αλ. RDQ : ὁ 'Αλ. πρότερον πρὶν κλεισθῆναι τὰ ὄρη C (2) ἐποίησε RCQ : πεποίηκε D / ὑπ'αὐτούς RD : μετ' αὐτῶν C : ὑπ' αὐτῶν Q (3) Κασπίας DCQ : 'Ασπίας R / τὰς μὲν.... ὀνομάσας RCQ : ὠνόμασε δὲ τὰς μὲν πύλ. Κασ. D (4) καὶ τὰ ὀνόματα Q / εἰσι ταῦτα R : ἔχουσιν οὕτως D : ἦσαν ταῦτα C : τάδε ἦν Q (5) 'Ανουγεῖς D : 'Ανουγεῖ R : 'Ανουγοί C : 'Ανούγ Q / Αἰγεῖς D : Εγεῖς RC : 'Αγεῖς Q / 'Εξενάχ DCQ : 'Εξανάχ R / Φωτιναῖοι....Χαχώνιοι D : sim. RC : Φωτ., Νεύνιοι, Φαριζ., Δεκλημοί, Ναζάρται, Θεανοί, Ζαμαρτιανοί, Χαχόνιοι Q (6) Χαχώνιοι D : Χαχόνιοι Q : Χαρόνιοι R : Χαλόνιοι C / 'Αγριμάρδοι RCQ : 'Αργιμάρδιοι D / 'Ανούφαγοι RDC : 'Ανοφάγοι οἱ λεγόμενοι κυνοκέφαλοι Q (7) Φυσολων. D : Φιλωνικαῖοι R : Φισολονικαῖοι C : Φιλοσονικαῖοι Q / Σαλτ.DC : Σαλάταροι R : 'Αλκηναῖοι, Σατάριοι Q / (partim alia,partim similia nomina trad. rec. λ (van Thiel p. 55) et rec. β (Bergson p. 207) ; Q et Rec. λ soli viginti duo nomina tradunt, ut annuntiaverunt)/καὶ οἱ ἕτεροι RC : καὶ ἕτεροι D : om. Q (8) ἦσαν C : om. RQ (8-9) ταῦτα .... ἔπηξεν RC : ἅτινα ἔθνη ἔνδον τῶν εἰρημένων πυλῶν ἀπέκλεισεν D : ταῦτα τὰ εἰκοσιδύο ἔθνη καθιστήκασιν ἔνδον τῶν πυλῶν, ἅσπερ ἔπηξε Q (IO) τούτων ἀκ. RDC : ἀκαθαρσίαν αὐτῶν Q / σκαρίδια (= ἀσκαρίδια) μυσαρά τε R : πᾶν μισαρόν D : μισαρά τε C : κραίκ (sic!) μισαρά τε Q (II) κίβδηλα RCQ : κίβδηλον D / ἤγουν κύνας D / μυίας R : μύας DCQ / ἀμβλώματα D : ἀβλώματα ἐκτρωμάτων R : ἀναλώματα ἐκτρώματα Q (I2) τὰ μὴ τελείως D : τὰ τελείως R : τὰ οὐ τελείως C : οὔπω τελέως Q / ἀπαρτισθέντα RDQ : γενηθέντα C (I3) διαπλάσεως conditionis humanae, cum homo a deo creatus sit? / ἀποτάξωνται dedi : ἀποτάξονται R (I2-I4) ἵνα τὸν.... ἤσθιον R : καὶ πᾶν κτῆνος νεκρὸν καὶ ὀδωδός D : ὁμοίως καὶ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἤσθιον C : ἀλλὰ μόνον τῆς διαπλάσεως ἀποσώζοντα (possis -ονται) χαρακτῆρα, οὐ μόνον κτηνῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶν εἶδος θηρίων καὶ ἀνθρώπων. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἤσθιον Q / sensus esse videtur οὐ μόνον ζώων (= κτηνῶν) ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων τοὺς νεκροὺς ἤσθιον.

πάντα δὲ θεασάμενος ὁ Ἀλέξανδρος καὶ δεδοικώς, μήποτε ἐξελθόντες μιάνωσιν τὴν οἰκουμένην, κατακλείστους αὐτοὺς ποιήσας τῶν ἐκεῖσε παρῆλθεν.

27

καὶ ὥρμησε ἐπὶ τὴν οἰκουμένην πάλιν ἐξελθεῖν καὶ δι' ἡμερῶν ἐκατὸν τὴν οἰκουμένην κατέλαβεν. εἶτα οὖν παραταξάμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο ἐπὶ τὸν Πρύτανιν ποταμόν· παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὰ προάστεια, εἶδεν ἐκεῖ ποταμὸν θηριώδη ὄντα. σφόδρα δὲ εἰς ἀθυμίαν ἦλθον οἱ στρατιῶται·

(I) πάντα δέ R : ἅτινα πάντα D : ταῦτα πάντα δέ C : ταῦτα δὲ πάντα Q / ὁ ʼΑλ. RD : ʼΑλ. ὁ βασιλεύς C : ʼΑλ. Q / καὶ δεδοικώς C : δεδοικώς RQ : καὶ δείσας D (2) ἐξελθόντες RD : ἐξέλθωσιν C : ἐξελθόντα Q / μιάνωσιν RDQ : εἰς C / οἰκουμένην RDC : γῆν Q / κατακλ. DCQ : καὶ κατακλ. R / αὐταὺς..... παρῆλθεν R : τούτους πεποίηκεν ὡς ἀχρήστους D : αὐτοὺς ἐποίησε καὶ τῶν ἐκεῖσε παρῆλθεν C : ποιήσας τῶν ἐκεῖσε ἀπῆρεν Q

(4 s.) Recensio β aliter incipit et post duas lineas per epistulam Alexandri ad matrem suam scriptam similia tradit, quae recensio γ narratione fert.

(4) ἐπί DQ : εἰς C : om. R / καὶ.... ἐξελθεῖν R : sim. CQ : ἐκεῖθεν οὖν παρῆλθε καὶ ὥρμησεν αὖθις ἐπὶ τὴν οἰκουμένην D / καὶ δι' ἡμ. RDC : τὴν παράλιον τῆς θαλάσσης ὁδὸν διανύσας δι' ἡμ. Q (5) ἑκατόν RD : πολλῶν C : πεντήκοντα καὶ ἑκατόν Q / τὴν οἰκ. RCQ : ταύτην D / post κατέλαβεν add. D σὺν παντὶ τῷ στρατῷ· ἔνθέν τοι καὶ οὐκ ἦν ἀνθιστάμενος αὐτῷ, διότι σοφία καὶ σύνεσις καὶ ἀνδρεία κεχάρισται αὐτῷ παρὰ θεῷ. / post κατέλαβεν Q alia trad.; deinde post quattuordecim lineas de Candace narrat, quod iam supra p. 374 ss. cum recensione γ comparavi / εἶτα οὖν R : εἶτα DC (6) ἐποιεῖτο RDC : ἐποιούμην BL (Al. ad matrem scribit) / post ποταμόν add. D συνάμα τοῖς ἰδίοις στρατεύμασι καὶ τοῖς σατράπαις αὐτοῦ (7) παραγ. δέ CBL : παραγ. R : καὶ παραταξάμενος D / εἶδεν.... ὄντα R (sim. D) L : ἰδεῖν ἐκεῖνον τὸν τόπον· ἦν γὰρ θηριώδης σφόδρα C : εἶδον.... τελείως ὄντα BL / ἐκεῖ R : ἐκεῖσε D (8) σφόδρα ... οἱ στρατιῶται RB : ἐφ' ὃν οἱ στρατιῶται γενόμενοι σφόδρα ἠθύμησαν D : τὰ δὲ στρατόπεδα πάντα εἰς ῥαθυμίαν ἦλθον πολύν (lege πολλήν) C

τῆς γὰρ ἡμέρας ἤδη μεσαζούσης οὐκ ἐπαύσατο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς, πολλοὶ δὲ τῶν πεζῶν τοὺς πόδας ἐξήλγησαν. ἐγένοντο δὲ καὶ βρονταὶ ὑπερμεγέθεις καὶ ἀστραπαὶ καὶ κεραυνοὶ ἔπιπτον. μελλόντων δὲ αὐτῶν διαβαίνειν τὸν ποταμὸν τὸν Πρύτανιν καλούμενον συνέβη πολλοὺς ἀναιρεθῆναι τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. ἤλθοσαν οὖν ἐπὶ τὸν καλούμενον Θερμώδοντα ποταμόν, ὃς ἐξέρχεται χώραν πεδινὴν καὶ εὐδαίμονα, ἐν ᾧ ᾤκουν ἕτεραι Ἀμαζονίδες γυναῖκες τὸ μέγεθος ὑπερέχουσαι καθ' ὑπερβολὴν τῶν λοιπῶν

(I) μεσαζούσης RCBL : μεσούσης D / ἐπαύσατο RB : ἐπαύετο D / οὐκ.... ἐξήλγησαν R : ἐγένετο ἐξαίφνης σκοτεινὸς ἀὴρ καὶ ζεζοφωμένος· ὁ γὰρ Ζεὺς οὐκ ἐπαύσατο χρέχων (sic) ἐπὶ ἡμέρας πολλάς, ὥστε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀλγεῖν τοὺς πόδας διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀνυποδύτους C (2) ὥστε πολλοί D / τοὺς πόδας DB : om. R / ἐγένονται R (3) δέ RC : δ' ἐκεῖσε D (4) κεραυνοὶ συχνοί C / nova penna usus est scriptor (R) abhinc / μελλόντων δὲ ἡμῶν (dedi αὐτῶν ex C).... καλούμενον RBL : μελλ. δὲ τῶν στρατιωτῶν τὸν Πρύτανιν ποταμὸν διαβαίνειν D : ὥστε φωνὰς περιτρέχειν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο ὁ ὑετός, καὶ καίσων (i. q. καύσων cf. p. 430,22) ἐγένετο τοιοῦτος, ὥστε μηδένα ὑπομεῖναι. μελλόντων δὲ αὐτῶν διαβαίνειν τὸν Πρ. ποταμόν C (5) συνέβη .... στρατιωτῶν RBL : πολλοὶ τῶν ἐγχωρίων ὑπ' αὐτῶν ἀνῃρέθησαν ἀνηλεῶς D : συνέβη πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν στρ. ἀναιρεθῆναι. ἐπυνθάνετο δὲ 'Αλέξανδρος τῶν ἐγχωρίων ἐν τῷ (ἐν τῷ cod. : τό Mueller) περᾶν τὸν 'Ωκεανὸν ποταμόν. ἀπεκρίναντο ἐκεῖνοι λέγοντες αὐτῷ· „ βασιλεῦ, τοῦτον οὐ δύνασαι περᾶσαι διὰ τὸ ἄπειρον εἶναι· μόνον δίδομέν σοι ἐλέφαντας περιφανεῖς πεντακοσίους καὶ ἅρματα < καὶ στρατιωτῶν (? add. Mueller) > μυριάδας, ὅσας βούλει λαβεῖν. " ἀκούσας δὲ ταῦτα 'Αλέξανδρος προενεύσατο εἰς τὴν παραποταμίαν, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ πεπόμφασιν ἀξιοῦντες αὐτοὺς ὡς φίλους ὑπάρχειν αὐτῷ.- ὁ δὲ βασιλεὺς 'Αλέξανδρος τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο· καὶ ἀναλαβὼν τὰ στρατεύματα αὐτοῦ καὶ παραγενόμενος διεπέρασεν ἐρήμους καὶ πετρώδεις τόπους· καὶ ὑπὸ τῆς ὁμίχλης οὐκ ἦν ἰδεῖν τὸν παρεστῶτα, τίς ἦν. περὶ ἐκεῖνον οὖν τὸν τόπον διαπεράσαντες ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ ἤλθοσαν ἐπί κτλ. (cf. p. 4I0,6) C (6) ἤλθοσαν οὖν ἐκεῖθεν D : ἤλθομεν RL : ἤλθοσαν C : ἐκεῖθεν ἤλθομεν B (7) ἐξέρχεται RBLA : διέρχεται D : ἐκπορεύεται C (8) ἐν ᾧ RBL : malim ἐν ᾗ : ἐκεῖ C : ὧδε A / ἐν ᾧ ... κάλλει τε R : corruptela apud D / αἱ ἕτεραι 'Αμαζονίδες C (9) τὸ μέγ. R : τῷ μεγέθει CBLA / τῶν λοιπῶν RCLA : ἑτέρων B

γυναικῶν κάλλει τε καὶ εὐρωστίᾳ σπουδαῖαι, ἐσθῆτα δὲ φοροῦσαι ἀνθεινήν, ὅπλοις δὲ ἐχρῶντο ἀργυρέοις, σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς οὐκ ἦν παρ᾽αὐταῖς, συνέσει δὲ καὶ ἀγχινοίᾳ τεταγμέναι. παραβαλλόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τὸν ποταμὸν αὗται διαβᾶσαι παρετάξαντο αὐτοῖς.

28

ἡμεῖς δὲ δι᾽ ἐπιστολῶν ταύτας ὑποταγῆναι ἡμῖν ἐπείσαμεν· καὶ λαβόντες παρ᾽ αὐτῶν φόρους ἀνεχωρήσαμεν ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς τὸν Τένοντα ποταμόν. εἶθ᾽ οὕτως

(I) σπουδαῖαι RDBL : καὶ σπουδαῖαι εἰς τὸ πολεμεῖν C / ἐσθῆτα δὲ φορ. ἀνθινὴν RL : ἀνθεινὰς ἐσθῆτας φορ. D : ἐσθῆτας φορ. ἀνθινάς CB (2) σίδηρος.... οὐκ ἦν RC : οὐ γὰρ ἦν σίδηρος ἢ χαλκός D (3) αὐταῖς DCBLA : αὐτοῖς R (4) αὐτῶν C : ἡμῶν RD ex BL, qui hoc cap. per epistulam Alexandri tradunt. (5) αὐτοῖς C : ἡμῖν RDBLA (3-5) συνέσει.... αὐτοῖς C (sim. R) : ἤδη δὲ παραβαλλόντων ἡμῶν ἐπὶ τὸν ποταμὸν αὗται συνέσει καὶ ἀγχινοίᾳ τεταγμέναι διαβᾶσαι ἀντιπαρετάξαντο ἡμῖν D elegantius / In hoc capitulo vicesimo septimo observari potest, quomodo paulatim prima persona verborum et pronominum epistulae, quam rec. β (BL) fert, tertiam personam narrationis, quam rec. γ (RDC) initio tradit, depulerit:

pag.: 408,6	408,7	4IO,4	4IO,6	4I2,4	4I2,5
ἐποιούμην I.pers.: BL	εἶδον BL	ἡμῶν RBL	ἤλθομεν RBLA	ἡμῶν DRBL	ἡμῖν DRBL
ἐποιεῖτο III.pers.:RDC	εἶδεν RD(C Inf.)	τῶν στρατ./αὐτῶν D C	ἤλθοσαν DC	αὐτῶν C	αὐτοῖς C

cf. etiam tabellam verborum atque pronominum capituli XXVIII p. 42I

(6) ἡμεῖς .... ἐπείσαμεν D qui abhinc decrevit formam epistulae constanter praebere : om.RBLA : αὐτὸς δὲ δι' ἐπιστολῶν ὁ 'Αλ. ἔπεισεν αὐτὰς ὑποταγῆναι αὐτοῖς C (7) ἀνεχωρήσαμεν RBLA : ἀνεχ. ἐκεῖθεν καὶ ἤλθομεν D : ἀνεχώσησαν C (8) post ποταμόν add. C ἦν δὲ δεξιᾷ ὄρος ὑψηλόν, τὸ δὲ ἀριστερὸν ἡ θάλασσα ὑπέκλυζεν : sim. add. A / εἶθ' οὕτως RD : καὶ ἀπάρας ἐκεῖθεν C

ἤλθομεν ἐπὶ τὸν Ἄτλαν ποταμόν, ἐκεῖ δὲ ὁρᾶν τὰ ἡμῖν συνφέροντα. ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου ἀποπλεύσαντες ἤλθομεν εἰς νῆσόν τινα μεγάλην· καὶ εὕρομεν ἐκεῖ πόλιν τὴν τοῦ Ἡλίου καλουμένην, ἐν ᾗ πύργοι ἦσαν δώδεκα ἀπὸ χρυσίου καὶ σμαράγδων ᾠκοδομημένοι· τὸ δὲ τεῖχος τῆς πόλεως ἐκείνης Ἰνδικὸν ἦν· ἐν μέσῳ δὲ ταύτης ἦν βωμὸς χρυσίῳ καὶ σμαράγδῳ ᾠκοδομημένος ἔχων ἀναβαθμοὺς ἑπτά· ἐπάνω δὲ ἵστατο ἅρμα ἵππων καὶ ὁ ἱππηλάτης ἐκ χρυσίου καὶ σμαράγδου ᾠκοδομημένα· τὸ δὲ τεῖχος αὐτῆς ὑψηλόν. ἰδεῖν δὲ τὸν ἱππηλάτην οὐκ ἦν ῥᾳδίως διὰ τὴν ὁμίχλην. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Ἡλίου Αἰθίοψ ἦν βύσσον καθαρὰν ἐστολισμένος· ἐλάλησεν δὲ ἡμῖν βαρβαρικὴν φωνήν, ὥστε ἀναχωρεῖν ἡμᾶς ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου.

καὶ ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν περιεπατήσαμεν ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά· καὶ κατηντήσαντες εἰς τὸν Λύσου λιμένα, καὶ εὕρομεν ὄρος ὑψηλότατον, ἐν ᾧ ἀνῆλθον· καὶ εἶδον οἰκίας

(I) ἤλθομεν RBL : **om.** D : ἦλθεν C : ἤλθαμεν A / Ἄτλαν ποτ. RCL : Ἄτλαντα D / ἐκεῖ... συνφ. R : ἔνθα οὐκ ἦν δρᾶν ἡμᾶς τὰ ἡμῖν συμφ. D : ἐκεῖ δὲ οὐκ ἦν δρᾶν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα, οὔτε γῆν οὔτε οὐρανόν. ἦν δὲ ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκεῖ κατοικοῦντα. εἶδε δὲ ἀκεφάλους ἀνθρώπους, οἵτινες τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχον ἐν τῷ στήθει καὶ τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους ἄνδρας ἑξάχειρας καὶ ταυροπροσώπους, ἄλλους δὲ τρωγλοδύτας ὄντας καὶ ἱμαντόποδας, ἀνθρώπους ἀγρίους, ἄλλους δὲ δασεῖς ὡς αἶγας καὶ λεοντοπροσώπους καὶ θηρία παμποικίλα καὶ διάφορα εἰς ὅρασιν C : **sim.** BLA / δρᾶν **nota infinitivum absolutum** (2) ἀπὸ...ἐκείνου DCBL : **om.** R (3) ἤλθομεν RBL : ἤλθοσαν DC / μεγάλην RD : μεγάλην ἀπέχουσαν ἀπὸ τῆς γῆς ὡσεὶ σταδίους ἑπτά, ὃ λέγεται μίλιον ἕν C / καὶ εὕρομεν RBL : κἀκεῖσε εὕροσαν D : καὶ προσπλεύσαντες οὖν εὗρον C / ἐκεῖ RCBL : **om.** D / πόλιν τινα D (4) ἐν ᾗ.... ᾠκοδ. D : **om.** R : πύργοι δὲ ἦσαν δώδεκα χρυσίῳ καὶ σμαράγδοις περικεκοσμημένοι C : **sim.** BLA (6) Ἰνδικὸν ἦν, ἐξ Ἰνδικῶν λίθων, ἧς καὶ τὸ περίμετρον ἦν ὡσεὶ στάδια ἑκατὸν εἴκοσι C / ταύτης DC : **om.** R (7) χρυσίῳ.... ᾠκοδ. R : D **corruptela** : ἀπὸ χρυσίου καὶ σμαράγδων περικεκοσμημένος C / ἑπτά RBLA : ἑξήκοντα C (8) ὁ ἱππηλάτης RC : ἱππεύς D (9) σμαράγδου RDBA : σμαράγδων CL / ᾠκοδ. RD : κεκοσμημένος C / τὸ ... ὑψηλόν R : ὑψηλὰ λίαν D : **om.** CBLA (IO) ῥᾳδίως RDLA : ῥᾴδιον CB (II) ὁ δὲ.... Ἡλίου RCBLA : ὁ δὲ τοῦ βωμοῦ ἐκείνου ἱερεύς D / καθαρόν R (I2) ἐλάλησεν δὲ ἡμῖν RB : ὃς ἐλάλησε πρὸς ἡμᾶς D : καὶ ἐλάλησε αὐτοῖς C / βαρβ. φωνήν R : βαρβ. τῇ φωνῇ D : βαρβ. φωνῇ CBL / ὥστε... ἐκείνου R : ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε τόπου ἀναχωρεῖν D (I3) ἡμᾶς RBL : αὐτούς C (I4) καὶ δὴ ἐκεῖθεν ἀναχωρήσαντες D / περιεπατήσαμεν RDBL : περιεπάτησαν C (I5) καὶ κατηντ. ...... εἶδον R : οἵτινες καὶ κατήντησαν εἰς τὸν Λύσου λιμένα, ἔνθα ὄρος εὕροσαν ὑψηλότατον, ἐν ᾧ ἀνελθόντες εἴδοσαν D : ... διὰ σκότους· ἐπεὶ δὲ οὐχ εὕρισκον φῶς ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, πάλιν ἀναχωρήσαντες ἦλθον εἰς τὸν Λυ. λιμ. καὶ εὕροσαν ὄρος..... εἶδον C

καλὰς χρυσίου καὶ ἀργυρίου γεμούσας. εἶδον καὶ περίβολον μέγαν ἐκ σαπφείρου λίθου ἔχοντα ἀναβαθμοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ ἄνωθεν ἱερὸν στρογγύλον ἔχον στύλους σαπφειρίνους κύκλῳ ἑκατόν· ἔσωθεν δὲ καὶ ἔξωθεν ἀνάγλυφοι ἀνδριάντες ἡμίθεοι γεγλυμμένοι, Βάκχαι, Σάτυροι, Μυστίδες αὐλοῦσαι καὶ βακχεύουσαι διφυεῖς. ὁ δὲ πρεσβύτης Μάρων ἐπὶ ὑποζυγίῳ ἦν. μέσον δὲ τοῦ ναοῦ ἔκειτο κλίνη χρυσοσφύριστος ἐστρωμένη, ἐν ᾗ ἦν ἀνὴρ περιβεβλημένος σινδόνα βαμβυκίνην. καὶ τὴν μὲν μορφὴν αὐτοῦ οὐκ εἶδον· ἦν γὰρ περικεκαλυμμένος· τὸ δὲ σθένος καὶ τὴν ὁλκὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐβλέπομεν. ἦν δὲ ἐν μέσῳ τοῦ ἱεροῦ ἅλυσις χρυσῆ ὡσεὶ λιτρῶν ἑκατὸν στατήρων καὶ στέφανος χρυσοῦς κρεμάμενος διαυγής· ἀντὶ δὲ πυρὸς ἦν λίθος τίμιος φῶς ἐμφαίνων ἐν ὅλῳ τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. ἦν δὲ καὶ ὀρτυγοτροφεῖον χρυσοῦν κρεμάμενον ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἐν ᾧ ἦν ὄρνεον θηλυκὸν περιστερά, καὶ ὥσπερ ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ἐβόησέ μοι καί φησιν· „ Ἀλέξανδρε, παῦσαι λοιπὸν θεῷ ἀντιτασσόμενος, καὶ ὑπόστρεφε εἰς τὰ ἴδια μέλαθρα καὶ μὴ προπετεύου ἀναβαίνειν εἰς οὐρανίους ὁδούς. " βουλομένου δέ μου καθελεῖν αὐτὴν καὶ τὴν κρεμαμένην κανδήλαν, εἴδομεν τὸν ἐπὶ τῆς κλίνης κείμενον ὡς δοκεῖν αὐτὸν ἀναστῆναι. ἔφησαν δὲ οἱ φίλοι μου· „ παῦσαι, βασιλεῦ· ἱερὸν γάρ ἐστιν. " ἐξελθὼν δὲ εἰς τὸν περίβολον εἶδον ἐκεῖ κειμένους κρατῆρας χρυσοτορνεύτους δύο χωροῦντας ἀνὰ μετρητὰς ἑξήκοντα, οὓς καὶ ἐξεμετρήσαμεν ἐν τῷ δείπνῳ. ἐκέλευσα δὲ παρεμβολὴν ἐκεῖ

(I) χρυσίου καὶ ἀργυρίου R : χρυσίον καὶ ἀργύριον DCL / εἶδον RCBL : εἴδοσαν δέ D (2) σαβφείρου R (3) σαβφειρίνους R (4) ἔξωθεν... γεγλυμμένοι RB : ἔξωθεν αὐτοῦ ἦσαν ἀνδρ. ἡμ. γεγλ. D : ἔξωθεν ἀναγεγλυμμένοι ἀνδρ. ἦσαν C (5) ἡμίθεον R (6) αὐλοῦσαι ... διφυεῖς RDL : **om.** CB / βακχεύχουσαι R / Μάρων DC : Ἄρων R : Ἡμάρων L (7) ὑποζυγίῳ ἦν R : ὑποζύγιον ἦν D : ὑποζυγίου ἦν καθήμενος C : ἱπποζυγίῳ ἦν L / χρυσοσφύριστος DC : -σφύρικτος R : -σφυρήτως B : -σφύρητος L **quod verum** (8) ἦν ἀνήρ RL : ἀνὴρ ἔκειτο D : ἦν ἀνὴρ ἀνακείμενος C / σινδόνα RDBL : στολήν C (9) βαμβ. (= βομβυκίνην) CBL : βανβικίνην R : βαμβακίνην D / εἶδον RCBL : εἴδοσαν D (II) ἐβλέπομεν R : μόνην ἔβλεπον D : ἔβλεπον καὶ τὸ μέγεθος C : ἔβλεπον BL / καὶ ἄλυσις D (I2) στατήρων RCL : **om.** DB / χρυσοῦς RDB : χρυσός CL (I3) ἀντὶ.... φῶς RDBL : ἔκειτο δὲ ἐκεῖ καὶ λίθος τίμιος καὶ ἀντὶ πυρὸς φῶς C / ἐμφαίνων RB : ἀποφ. D : ἐκφ. CL (I4) τόπῳ RDL : ναῷ CB / ἦν δὲ ἐκεῖ καί C (I5) θηλυκόν RDL : ἡλίκον CB (I6) ὥσπερ RBL : D **corruptela** : ὥς C (I6) ἀνθρ. φωνῇ Ἑλληνικῇ CBL (I7) τῷ θεῷ C (I8) προπετεύου RCBL : εἰρωνεύου D (I9) βουλ. δέ μου RL : βουλ. δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου D : βουλόμενος δὲ Ἀλ. C / αὐτὴν ὡσαύτως καί D (20) κανδήλαν (= **candelam**) RBL : κανδύλαν DC / εἴδομεν R : εἶδε C / κανδήλαν... τόν R : κανδήλαν, ὅπως ἀποστείλω σι (**possis** σοι) καὶ ἰδὼν B : κανδ., ὅπως ἀποστείλω σοι, καὶ εἶδον τόν L / εἴδομεν .... **p.** 422,24 Χαλδαίων R : **desunt in D, fortasse quia imagines quaedam ereptae sunt, circiter tres aut quattuor paginae textum continentes** (22) μου RBL : αὐτοῦ C (23) εἰς τόν **dedi** : τόν RL : εἰς τό CB / εἶδον RBL : εἶδεν C (25) ἐξεμετρήσαμεν RBL : ἐξεμέτρησεν C / ἐκέλευσα RBL : ἐκέλευσε C

γενέσθαι καὶ εὐωχηθῆναι. ἦν δὲ ἐκεῖ ποτήρια ἐπίσημα πάσης εὐπρεπείας ἄξια ἐκ λίθων τετορνευμένα. ἐν δὲ τῷ κατακλιθῆναι ἡμᾶς τε καὶ τὰ στρατεύματα πρὸς εὐωχίαν ἐπὶ δεῖπνον ἐξαίφνης ὥσπερ βροντὴ βίαια αὐλῶν καὶ κυμβάλων πλῆθος καὶ συρίγγων καὶ σαλπίγγων καὶ τυμπάνων καὶ κιθάρας ἐγένετο, καὶ τὸ ὄρος ὅλον ἐκαπνίζετο ὥσπερ κεραυνοῦ πεσόντος ἐφ' ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν φοβηθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦδε τοῦ τόπου.

καὶ ἤλθομεν ἐπὶ τὰ Κύρου βασίλεια καὶ κατελαβόμεθα πόλεις πολλὰς ἐρήμους καὶ ἐπίσημον μίαν πόλιν, ἐν ᾗ ἦν οἶκος μέγας, ἔνθα αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐχρημάτιζεν. ἔφησαν δέ μοι, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὄρνεον ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ἑρμηνεῦον. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸν οἶκον εἶδον πολλὰ θεάματα ἄξια θαύματος· ἦν γὰρ ὁλόχρυσος· ἦν δὲ ἐν μέσῳ τῆς ὀροφῆς ὥσπερ ὀρτυγοτροφεῖον ὅμοιον τῷ πρώτῳ χρυσοῦν κρεμάμενον, καὶ ἔσωθεν αὐτοῦ ὄρνεον ὡς περιστερὰ χρυσόχροος. τοῦτο δὲ ἔφασαν ἑρμηνεύειν τοῖς βασιλεῦσιν διὰ τὰς προσπιπτούσας φωνάς. εἶδον δὲ ἐκεῖ καὶ κρατῆρα μέγαν χρυσοτόρνευτον - ταῦτα δὲ ἦσαν ἔσωθεν τῶν βασιλείων Κύρου - χωροῦντα μετρητὰς ἑκατὸν ἑξήκοντα. θαυμαστὸν δὲ ἦν τῇ κατασκευῇ πάνυ· εἶχε γὰρ εἰς τὸ κύκλευμα ἀνδριάντας, καὶ ναυμαχίαν ἄνω διάζωνον, τὸ δὲ μέσον αὐτοῦ εὐλογίαν· τὸ δὲ ἔξωθεν αὐτοῦ χρυσοτόρνευτον. τοῦτο δὲ ἔφησαν ἐξ Αἰγύπτου εἶναι, πόλεως Μέμφης, κἀκεῖθεν ἐνεχθῆναι, ὅτε ἐκράτησαν οἱ Πέρσαι τῆς Αἰγύπτου. ἦν δὲ ὁ οἶκος κατεσκευασμένος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν

(I) ποτήρια R : οἶκος μέγας κατεσκευασμένος, ἐν ᾧ ἦσαν ποτήρια C : **sim.** BL / ἐπίσημα RL : ἐπισ. πολλά CB (3) ἡμᾶς RBL : αὐτόν C / δεῖπνον RBL : τῷ δείπνῳ C (4) πλῆθος RCBL : πλήθους **Mueller**, **Meusel**, **Bergson** (5) συρ. καὶ σαλπ. RL : σύριγγος καὶ σαλπίγγων C : σύριγγος σαλπιζούσης B (6) ἐκαπνίζετον R / κεραυνοῦ πολλοῦ πεσόντος CBL (7) ἐφ' ἡμᾶς RBL : ἐπ' αὐτούς C / ἡμεῖς οὖν RBL : αὐτοὶ δέ C / ἀνεχωρήσαμεν RBL : ἀνεχώρησαν C / ἐκ τοῦδε R : ἐξ ἐκείνου C (9) ἤλθομεν RBLA : ἦλθον C / κατελαβόμεθα RBL : κατέλαβον C (II) ἔνθα .....ἐχρημάτιζεν RCBL **scilicet rex huius urbis** / δέ μοι RBL : δέ τινες τῷ Ἀλεξάνδρῳ C (I2) ὅτι ἐκεῖ ἦν C : ἐκεῖ ἦν R : ἐκεῖ εἶναι BL (I3) δὲ αὐτὸς εἰς τὸν οἶκ. ἐκεῖνον εἶδε C / θαύματος καὶ ἐθαύμαζεν αὐτά C (I4) ὁλόχρυσος ὁ οἶκος ἐκεῖνος C / ἦν RBL : ἐκρέμετο (**lege** ἐκρέματο) C (I5) ἔσωθεν αὐτοῦ ἦν C (I6) ἔφασαν CLA : ἔφθασαν R : ἔφθασεν B (I7) διὰ τὰς πρ. φ. RL : διὰ τὰς πρ. αὐτῶν φ. C : διὰ τῶν πρ. φωνῶν B (2I) ναυμαχίαν CBL : νωμαχίαν R / διάζωνον RCBL (διὰ ζωνῶν **Bergson**, διάζωμα **Mueller**)/ τὸ δὲ μέσον RL : εἰς δὲ τὸ μέσον C (22) εὐλογίαν **mirum** (23) χρυσοτόρνευτον ἦν C (24) οἱ Π. τῆς Αἰγ. C : αἱ Πέρσαι R (25) τὸ Ἑλλ. ῥεῖθρον CBL : τὸν Ἑλλ. ῥ. R : τὸν Ἑλλ. ῥυθμόν A

† ῥεῖθρον, ἔνθα αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἴθιστο χρηματίζειν. ἐν δὲ τούτῳ γέγραπται ἡ ναυμαχία ἡ γενομένη Ξέρξου. ἔκειτο δὲ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ θρόνος χρυσολιθοκόλλητος καὶ λύρα αὐτομάτως κρουομένη. κύκλῳ δὲ ἔκειτο ποτηροθήκη χρυσῆ ἓξ καὶ δέκα πήχεις ἔχουσα, ἀναβαθμοὺς δὲ εἶχεν ὀκτώ. ὑπεράνω δὲ ἔστηκεν ἀετὸς ὑπερέχων ταῖς πτέρυξι τὸν ὅλον κύκλον. ἦν δὲ καὶ ἀναδενδρὰς χρυσῆ ἑπτακλάδος, πάντα εἰργασάμενα χρυσᾶ. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν θεαμάτων ποῖα γλῶσσα δύναται ἑρμηνεῦσαι;

(2) ἡ ναυμ. CBL : οἰνομαχία R (3) χρυσολ. dedi χρυσολιθοκώλυτος R : χρυσοκόλητος ἐκ λίθων καὶ μαργάρων περικεκοσμένος C : λιθοκόλλητος B : χρ.-λιθοκόλητος L / καὶ λύρα RBL : ἔνθα ἦν καὶ λύρα ἐναρμόνιος C (4) expectes ποτηριοθήκη (5) πῆχας R (6) τοῖς πτ. R (7) δὲ ἐκεῖ καί C / τὰ πάντα C (8) εἰργασμένα CBL / χρυσᾶ R : χρυσῷ CBL

Tabella verborum atque pronominum capituli XXVIII, qua observari potest, quomodo in recensione γ narratio in epistulam abit :

pag.:	4I2,6	4I2,7	4I4,I	4I4,I	4I4,3
I.pers.:	ἡμεῖς ἐπείσαμεν D (om.RBL)	ἀνεχωρήσαμεν RDBL	ἤλθομεν RBLA(om.D)	ἡμᾶς-ἡμῖν DR(BLA Inf.)	ἤλθομεν RBL
III.pers.:	αὐτὸς ἔπεισεν C	ἀνεχώρησαν C	ἦλθεν C	αὐτοῖς C	ἤλθοσαν DC

pag.:	4I4,3	4I4,I2	4I4,I3	4I4,I4
I.pers.:	εὕρομεν RBLA	ἡμῖν,πρ.ἡμᾶς RBL D	ἡμᾶς RBL(D Inf.)	περιεπατήσαμεν RDBL
III.pers.:	εὕροσαν,εὗρον D C	αὐτοῖς C	αὐτούς C	περιεπάτησαν C

pag.:	4I4,I6
I.pers.:	εὕρομεν RBL
III.pers.:	εὕροσαν C D, qui abhinc (οἵτινες κατήντησαν) narrationem praefert.

Abhinc semper formam epistulae praebent RBL(A), formam narrationis C,D (qui a pag. 4I6,20 deest).

30

ἀπάραντες δὲ τῶν ἐκεῖσε τὴν Βαβυλῶνα κατελάβομεν. καὶ δι' ἡμερῶν ὀλίγων τῶν ἐγχωρίων γυνή τις ἔτεκεν βρέφος, τὰ μὲν ἄνω τοῦ σώματος ἕως τῶν λαγόνων ἀνθρώπου πάντα κατὰ φύσιν τὰ δὲ ἀπὸ τῶν μηρῶν ἕως κάτω θηρίων προτομαί, ὥστε παρόμοιον τὸ παιδίον τῇ καλουμένῃ Σκύλλῃ. ἦσαν γὰρ αἱ προτομαὶ λεόντων καὶ ἀγρίων κυνῶν. καὶ τούτων ἦσαν αἱ μορφαὶ πᾶσιν εὔδηλοι, ὥστε γινώσκειν τὸν ἑκάστου τόπον. ἡ δὲ τοῦ παιδίου προτομὴ ἦν τεθνηκυῖα. ἅμα δὲ τὸ τεκεῖν τὴν γυναῖκα τὸ βρέφος, ἐμβαλοῦσα αὐτὸ εἰς τὸ ῥακίον καὶ κατακαλύψασα παραγίνεται ἐπὶ τὰ βασίλεια 'Αλεξάνδρου καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ αὐτοῦ· " μήνυσόν με τῷ βασιλεῖ 'Αλεξάνδρῳ περί τινος θαυμαστοῦ πράγματος, ἐπειδὴ βούλομαι αὐτῷ δεῖξαί τι. " ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἐτύγχανεν ἀναπαυόμενος μέσον ἡμέρας ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. ὡς δὲ ἠγέρθη, ἤκουσε περὶ τῆς γυναικὸς καὶ ἐκέλευσεν εἰσάγεσθαι αὐτήν. τῆς δὲ ἐλθούσης ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς ἀποστῆναι πάντας τοὺς παρόντας· καὶ ἐξελθόντων πάντων ἔδειξεν αὐτῷ ἡ γυνὴ τὸ γεγεννημένον τέρας φάσκουσα αὐτὴ αὐτὸ τετοκέναι.

τοῦτο δὲ ἰδὼν ὁ 'Αλέξανδρος ἐθαύμασε, καὶ εὐθέως ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι σημειολύτας σοφούς τε καὶ μάγους καὶ τούτων ἐλθόντων μετὰ καὶ Χαλδαίων ἐκέλευσεν τὴν σύγκρισιν ποιήσασθαι αὐτούς, ἐπαγγειλάμενος αὐτοῖς θάνατον, ἐὰν μὴ εἴπωσιν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν. ἦσαν δὲ οἱ ἐπιδοξότατοι καὶ συνετώτατοι τῶν Χαλδαίων δέκα, καὶ ὁ μὲν εἷς κατὰ τέχνην πολὺ διέφερε πάντων, ὃς καὶ οὐκ ἐτύγχανεν κατὰ τύχην παρεπιδημῶν. οἱ δὲ παρόντες ἔλεγον ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις τὸν 'Αλέξανδρον ἰσχυρότατον

(I) κατέλαβον C / post κατέλαβον C epistulam Alexandri ad matrem scriptam interponit, qua omnia huius libri adhuc narrata breviter repetuntur; illam longam epistulam ad finem huius capitis apposui. Deinde, post magis quam septem folia, C hanc narrationem (καὶ δι' ἡμερῶν...) addit, quam R statim adiungit et B per alterius epistulae formam tradit / καὶ δι'ἡμ.... ἐγχωρίων RC : γράφει δὲ .... προβλεψίαν (p . I79 s. Bergson) B : γράφει δὲ .... τῶν γὰρ ἐγχωρίων (p. 787 Meusel) L (4) κάτω θηρίων προνομαί (προτομαί Meusel et Bergson et infra, lin. 8, R ipse) : κάτωθεν θηρίων ἦσαν ἐχόντων προνομάς C / ὥστε ἦν C : ὥστε εἶναι BLA (5) προνομαί RCBL (7) ὥστε CL : εἴστε R (8) προτομή RBL : προνομή C / τεθνηκυῖα τὸ ἓν μέρος, τὸ καὶ ἀνθρώπου μορφὴν εἰκονίζον, τὰ δὲ ἄλλα μέρη κινούμενα καὶ ζῶντα C / ἅμα δὲ τό RC : ἅμα δὲ τοῦ BLA (9) αὐτό CBLA : αὐτῷ R / τὸ ῥακίον R : ῥάκος C / κατακαλύψασα CBLA : καταλείψασα R (IO) εἰς τὰ βασ. C (I7) πάντων RBL : αὐτῶν ἁπάντων C (I8) αὐτή RBL : αὐτήν C (20) καὶ σοφούς C (2I) μετὰ καί RBL : καί τινων C (22) αὐτούς R : αὐτοὺς τοῦ σημείου τοῦ γενηθέντος παιδίου C : περὶ τοῦ παιδίου τούτου B : αὐτοὺς περὶ τοῦ σημ. τούτου τοῦ γεννηθέντος L (24) δέκα RD : πέντε CBLA / D abhinc adest (25) εἰς αὐτῶν C / πολύ DCBLA : πολλήν R / πάντων RBL : τῶν πάντων D : τῶν ἄλλων C / ὅς.... παρεπιδημῶν R : sim. BL : ὅς καὶ οὐ παρῆν ἐκεῖσε· οἱ δὲ λοιποὶ ἀτεχνεῖς ἦσαν D : καὶ εὐστόλως ἔλεγε τὰ συμβησόμενα C (26) παρόντες RBLA : ἕτεροι C / οἱ δὲ παρόντες ἔλεγον ἔπεσθαι (sic ; correxi e D) τοῖς πολ. τὸν 'Αλ. ἰσχυρότατον πάντων RBL sim. C : οἵτινες καὶ ἔλεγον ἔσεσθαι τὸν 'Αλ. ἰσχ. πάντων D (27) ἰσχυρότερον πάντων ἀνθρώπων C

πάντων, καὶ κατακυριεύσει πάντων ἀνθρώπων. τὰ δὲ ζῷα τὰ ἀλκιμωδέστατα ἔφασαν εἶναι τὰ ἔθνη ὑποτεταγμένα τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι.

μετ'αὐτοὺς δὲ παρεγένετο καὶ ὁ ἕτερος Χαλδαῖος πρὸς 'Αλέξανδρον. καὶ ἰδὼν τὴν διάθεσιν τοῦ σημείου ἀνεβόησε μεγάλως δακρύων καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διέρρηξε δεινοπαθῶν. ὁ δὲ 'Αλέξανδρος ἰδὼν αὐτὸν περιπαθῆ γενόμενον ἠγωνίασεν οὐ μετρίως καὶ κελεύει αὐτὸν θαρροῦντα λέγειν. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· „ ταῦτα, βασιλεῦ, οὐκ ἔστιν συγκρῖναι τοῖς ζῶσιν. " τοῦ δὲ 'Αλεξάνδρου ἀπαιτοῦντος αὐτὸν τὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ σημείου ἀπεκρίθη αὐτῷ ταῦτα· „ κράτιστε βασιλεῦ πάντων ἀνθρώπων, ὁ μὲν τύπος ὁ ἀνθρώπινος σὺ εἶ, τῶν δὲ θηρίων αἱ μορφαὶ οἱ περί σε ὄντες εἰσίν. καὶ εἰ μὲν οὖν τὸ ἄνω μέρος ἔζη καὶ ἐν κινήσει ἦν καθάπερ καὶ τὰ ζῷα τὰ ὑπὸ τοῦτο ὄντα, εὐάρμοστον ἦν ἂν καὶ ἀγαθὸν τὸ σημεῖον. ὥσπερ γὰρ τοῦτο μετέστη ἐκ τοῦ ζῆν, οὕτως καὶ σὺ, βασιλεῦ. καὶ ὃν τρόπον τὰ θηρία τὰ ὑπὸ τοῦτο ὄντα - ἄλαλα γὰρ καὶ ἄγρια τυγχάνουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους - , οὕτως καὶ οἱ περί σε ὄντες διάκεινται πρὸς σέ. " καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Χαλδαῖος ἐξῆλθε. τὸ δὲ βρέφος αὖθις καῆναι εἶπεν ὁ Χαλδαῖος. καὶ ταῦτα ἀκούσας 'Αλέξανδρος τὰ καθ' ἑαυτοῦ διετύπου καθ' ἡμέραν.

(I) τὰ δὲ ζῷα .... σώματι RCBL : τὰ δὲ ζῷα τὰ ὑποτεταγμένα ἔθνη τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἔφασκον εἶναι D (4) ἕτερος RDBL : κατὰ πολὺ διαφέρων C (5) σημείου RDBLA : παιδίου C (6) τὰ ἱμάτια... δεινοπαθῶν RCBL : τὴν στολὴν αὐτοῦ διορύσσων καὶ δεινοπαθῶν D (8) κελεύει.... λέγειν R : κελεύει οὖν αὐτίκα θαρροῦντα λέγειν αὐτὸν τὰ τοῦ σημείου ἀνενδευάστως D : κελεύει.... λέγειν τὰ ἐκ τοῦ σημείου θεωρούμενα CBL sim. A / ὁ δὲ ἤρξατο λέγειν D (9) αὐτῷ CBLA : αὐτόν R / ἐν τοῖς ζῶσι D (IO) ἔτι ἀπαιτ. D / αὐτόν RBLA : om. D : αὐτῷ C (II) τοῦ σημ. ... ταῦτα RCBL : αὐτὸς ἀπεκρίνατο D / κρατ. .... ἀνθρ. RCBLA : βασιλεῦ D (I2) ὁ ἀνθρώπινος RCBLA : τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος D (I3) εἰσίν. καὶ RCBL : om. D (I4) ἐν κινήσει RCBLA : κινούμενον D (I5) τοῦτο RDL : τούτου C : τούτων B / ἄν D : om. RC / εὐαρμοστὸν.... σημεῖον RDC : om. β (I6) γὰρ οὖν CLA / ὥσπερ.... βασιλεῦ R : ἐπείδε τοῦτο τέθνηκε, τεθήξῃ πάντως καὶ σύ, βασιλεῦ, οἱ δὲ ὑπό σε ζήσονται D (I7) καὶ ὃν RCBLA : ὅν D / τοῦτο RDLA : τούτου C : τούτων B / ἄλαλα γὰρ.... ἀνθρώπους D : ἄλαλα.... ἀνθρ. C : om. R (I8) οὕτως RCBL : καθῶς D (I9) ὄντες C : ὄντα R : om. D / διάκεινται πρὸς σέ R : om. D : διάκεινται ἀγρίως· πρὸς σέ C / ταῦτα RCBLA : τοῦτο D (20) δέ RCBLA : om. D / αὖθις καῆναι εἶπεν RCL : κατακαῆναι κελεύσας D / ὁ Χαλ. .... ἀκούσας R : om. DC (2I-22) καὶ.... διετύπου R : ὁ δὲ ᾽Αλ. ἔκτοτε τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν διετύπου D : om. C (22) καθ᾽ ἡμέραν R : νύκτωρ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν D : om. C

Epistula Alexandri ad matrem scripta - e codice C

30a

γράφει τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ὀλυμπιάδι ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως·

–Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου πρὸς Ὀλυμπιάδα.–

Ἀλέξανδρος βασιλεὺς Ὀλυμπιάδι τῇ μητρί μου χαίρειν. τῶν μὲν ἐν ἀρχῇ καταστασθέντων ἡμῖν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πραγμάτων πέπεισμαι εἰδέναι σε ἐκ τῶν παρ' ἐμοῦ γραφέντων σοι ἐπιστολῶν. ἐδόκει δέ μοι περὶ τῆς ἄνω προνοίας βελτίον δηλῶσαι σε, καὶ τὰ ἐμοὶ συμβάντα ἐν ταύτῃ ἀνάγνωθι τῇ ἐπιστολῇ·

καθὼς γὰρ πρῷόν σοι εἶπον, ὅτι εἰς τὴν Ἰνδίαν παραγενόμενοι ἐν τρισὶ συμβολαῖς τοὺς Ἰνδοὺς ἐπολεμήσαμεν, τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ Πώρου τοῦ βασιλέως μονομαχήσας τοῦτον ἀπέκτεινα καὶ πᾶσαν τὴν Ἰνδίαν παραλαβὼν καὶ ὁμόνοιαν Μακεδόσιν καὶ Πέρσαις καὶ Ἰνδοῖς ποιησάμενος τοὺς πάντας ἀνέλαβον.

καὶ εἰς τὴν Πρασιακὴν χώραν ἐλθὼν εὗρον ἐκεῖ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης ἱερόν, ἔνθα ἦσαν δύο δένδρα ὅμοια κυπαρίσσοις, ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἃ καὶ ἐλάλουν ἀνθρωπίνως. ἔλαβον οὖν παρ' αὐτῶν χρησμόν. τὰ δὲ τοῦ χρησμοῦ οὐκ εὔδηλά σοι ποιῶ διὰ τὸ ἔχειν λύπην πολλήν.

καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθὼν εἰς τὰ Σεμιράμεως βασίλεια παρεγενόμην. ἔνθά τις ἐβασίλευεν ὡραῖα γυνή, τοὔνομα Κανδάκη, ἥτις ἀποστείλασα τὴν ἐμὴν εἰκόνα ἱστόρησε καὶ εἶχεν ἐν ἑαυτῇ. ὁπόταν δὲ ἦλθεν ὁ υἱὸς αὐτῆς Κανδαύλης εἰς τὸ στρατόπεδόν μου ζητεῖν παρ' ἐμοῦ βοήθειαν διὰ τὸ ἁρπαγῆναι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τυράννου τῶν Βεβρύκων,

(I ss.) inter κατέλαβον et καὶ δι᾽ ἡμερῶν (pag.422,I) solus codex C illam epistulam omnia huius libri III narrata repetentem ponit, quae difficillime legitur.

προκαθεσθῆναι τὸν Πτολεμαῖον ἐποίησα ἀντὶ ἐμοῦ. ἐγὼ δὲ ὡς ᾿Αντίοχος γεγονώς, ἀπήλθομεν μετὰ Κανδαύλους εἰς τὴν τῶν Βεβρύκων χῶραν καὶ τούτους τροπωσάμενοι παρέδωκα τὴν γυναῖκα τῷ Κανδαύλῃ. ἐκεῖσε δὲ παραλαβὼν αὐτόν; ἤλθομεν πρὸς τὴν Κανδάκην τὴν αὐτοῦ μητέρα. ἔνθα καὶ συνέβη με περιαγῶς (?) λυπηθῆναι διὰ τὸ ἀναγνωρισθῆναί με παρ' αὐτῆς. ἐκείνη δὲ ἐφύλαξέ με καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Δορὴφ τοῦ μικροτέρου βουλομένου με ἀναιρῆσαι ὡς ἄγγελον ᾿Αλεξάνδρου διὰ τὸ ἀναιρεθῆναι τάχα τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Πῶρον παρὰ τοῦ ᾿Αλεξάνδρου, καὶ δῶρα πολλά μοι ἐπιδώσασα ἀπέστειλέ με ὑγιῆ εἰς τὸ στρατόπεδόν μου.

ἐκεῖθεν οὖν διελθόντες εἰς τὰς ᾿Αμαζόνας παρεγενόμεθα καὶ ταύτας δι' ἐπιστολῶν ὑποταγῆναι ἡμῖν ἐποιήσαμεν. καὶ πάλιν ἐκεῖθεν περιπατήσαντες τῷ Εὐρυμίθρῃ ἐπολεμίσαμεν τῷ βασιλεῖ τῶν Βελσυρῶν. καὶ τοῦτον τροπωσάμενοι εὕρομεν ἐκεῖσε ἔθνη πολλὰ πονηρὰ ἐσθίοντα σάρκας ἀνθρώπων καὶ πίνοντα αἷμα ζῴων ὡς ὕδωρ· τοὺς γὰρ νεκροὺς αὐτῶν οὐκ ἔθαπτον, ἀλλ' ἤσθιον. καὶ θεασάμενος τὰ τοιαῦτα πονηρὰ ἔθνη καὶ δεδοικὼς ἐδεήθην τῆς ἄνω προνοίας καὶ ἐνίσχυσα ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτεινα τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ φόβος πάντοθεν ἐπ' αὐτοὺς ἔπεσεν. ἀκούσαντες δὲ, ὅτι ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ᾿Αλέξανδρος παρεγένετο, εἶπον, ὅτι ἐν ῥομφαίᾳ πάντας ἀποκτενεῖ καὶ πορθῆσαι θελήσει τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ βασιλεῖς καὶ καταδυναστεῦσαι καὶ συνλεῦσαι αὐτούς, φόβῳ συνείχοντο ἅπαντες καὶ εἰς φυγὴν τραπόντες ἀλλήλους κατεδίωκον. καὶ οὕτως ἔθνος ἐπ' ἔθνος ἐπολέμουν· ἦσαν γὰρ ἔθνη καὶ οἱ

τούτων βασιλεῖς εἰκοσιδύο.

καὶ κατεδίωξα αὐτοὺς ἐν δυνάμει, ἕως εἰσῆλθον ἐν δυσὶν ὄρεσιν, ὧν ἡ προσηγορία οἱ Μαζοὶ τοῦ Βορρᾶ. καὶ οὐκ εἶχον εἴσοδον οὔτε ἔξοδον ἑτέραν, ὑπερβάλλουσαι γὰρ εἰς ὕψος τὰς τῶν οὐρανῶν νεφέλας καὶ τούτων κορυφαί. καὶ οὕτως ἐκτεταμένα ἦσαν τὰ ὄρη ὡς τείχη δύο. αὖθις οὖν ἐξελιπάρησα τῇ ἄνω προνοίᾳ ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, καὶ προσέταξεν ἡ ἄνω πρόνοια τοῖς δυσὶν ὄρεσιν, καὶ ἐσαλεύθησαν. καὶ ἐκεῖ πύλας ἐποίησα χαλκᾶς, πλάτος πηχῶν εἰκοσιδύο καὶ ὕφος πηχῶν ἑξήκοντα. καὶ ἀσφαλῶς καταχρίσας τὰς πύλας ἀσυγχύτῳ (sic), ἵνα μήτε πῦρ μήτε σίδηρος, ἐν οἵᾳ δήποτε ἐπινοίᾳ γίνεται, ἀναχαλκεύσῃ τὰς πύλας. τὸ γὰρ πῦρ ἀγόμενον εἰς αὐτὰς σβέννυται καὶ ὁ σίδηρος συντρίβεται. καὶ ἔξωθεν τούτων τῶν φοβερῶν πυλῶν ἐθέμην ἑτέραν οἰκοδομὴν διὰ λίθων πετρίνων. καὶ τὸ πλάτος τῶν λίθων ἦν ἕκαστον ἀνὰ πηχῶν ἕνδεκα καὶ τὸ ὕφος ἀνὰ πηχῶν εἴκοσι καὶ τὸ εὖρος ἀνὰ πηχῶν εἴκοσι.

καὶ δὴ τῶν ἐκεῖθεν ἐξελθόντες εἰς τὸν Πρύτανιν ἤλθομεν ποταμόν. ἔνθα φόβους ὑπέστημεν πολλοὺς διὰ τὸ βροντὰς καὶ κεραυνοὺς πλείστους καὶ βροχὰς γεγονέναι, ἔπειτα καὶ καίσωνα μέγαν, ὡς μηδένα ὑπομεῖναι.

κἀκεῖθεν εἰς πετρώδεις τόπους καὶ ἐρήμους διαπεράσαντες ἤλθομεν ἐπὶ τὰς ἑτέρας Ἀμαζόνας καὶ ταύτας δι' ἐπιστολῶν ὑποτάξαντες τῶν ἐκεῖσε διήλθομεν. καὶ ἀγρίους ἀνθρώπους εὕρομεν καὶ θηρία πάμπολλα, καὶ μόλις ἐκ τούτων φυγόντες εἴς τινα νῆσον κατηντήσαμεν. εὕρομεν

(II) καταχρύσας C, correxi, cf. p. 404,I2 περιέχρισεν / ἀσυγχύτῳ C hic : ἀσικήτῳ C p. 404,I2
(I4) σβέννυται C (22) καίσων (i.q. καύσων) solum apud C invenitur, cf. p. 4II, n. 4

- e codice C -

οὖν ἐκεῖ πόλιν τὴν τοῦ Ἡλίου, ἧς τὰ κάλλη ἦσαν ἐξαίρετα. ἐν ᾗ ἦν καὶ βωμὸς περικαλλής· ὁ δὴ ἱερεὺς αὐτοῦ εἶπεν ἡμῖν ἀναχωρεῖν τῶν ἐκεῖσε.

καὶ τῆς νήσου ἐκπλεύσαντες δι' ἡμερῶν τινων ἤλθομεν εἰς τὸν Λύσου λιμένα. καὶ εἴς τι ὄρος ἀνελθόντες εὕρομεν οἰκίας καλὰς καὶ περίβολον ἐν αὐταῖς μέγαν καὶ ἱερόν. ἐν ᾧ ἦσάν τινα εἴδη ἄξια θαύματος καὶ ὀρτυγοτροφεῖον χρυσοῦν, ὅπερ εἶχεν ἔνδον περιστεράν, ἥτις ἀνθρωπίνως μοι ἐλάλησεν ὑποστρέφειν εἰς τὰ ἴδια. ἐγὼ δὲ βουλευσάμενος αὐτῆς καθελεῖν ὑπὸ τῶν ἰδίων μου φίλων ἐκωλύθην εἰπόντων, ὅτι εἶναι ἱερόν.

ἐκ τοῦ τόπου οὖν ἐκείνου ἀναχωρήσαντες εἰς τὰ τοῦ Κύρου βασίλεια ἤλθομεν. καὶ μίαν πόλιν καταλαβόντες, ἐν ᾗ ἦν οἶκος μέγας, ἔνθα ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐχρημάτιζεν. ἐκεῖ οὖν πάμπολλα θεάματα εἴδομεν καὶ κρατῆρα μέγαν καὶ ὁλόχρυσον, ὅνπερ ἐξ Αἰγύπτου εἶπον ἐνεχθῆναι, καὶ λύραν αὐτομάτως κρουομένην καί τινα ἄλλα, ἃ οὐδεὶς δύναται ἑρμηνεύειν.

ἐκεῖθεν οὖν ἀπάραντες τανῦν εἰς Βαβυλῶνα ἤλθομεν. καὶ ἐν εἰρήνῃ ὑπὸ πάντων γενόμενος τάδε σοι γέγραφα.

ἔρρωσο, γλυκυτάτη μῆτερ.

ταύτην οὖν γράψας τὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος ἀπέστειλε τῇ μητρὶ αὐτοῦ εἰς Μακεδονίαν.

31

- denuo e codice R -

τοῦ δὲ Ἀντιπάτρου ἐξαναστάντος Ὀλυμπιάδι τῇ μητρὶ Ἀλεξάνδρου, ἐποίησεν εἰς αὐτήν, ὅπερ ἐβούλετο. τῆς δὲ

(II) εἶναι (= ἐστίν) **nota formam neograecam**

(24) ἐξαναστάντος RD : ἐπαναστάντος CBL / τοῦ δὲ Ἀντ. .... ὁ Ἀντίπατρος R : ἤδη δὲ τοῦ Ἀντ. ἐξαναστάντος κατὰ τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου Ὀλυμπιάδος καὶ ποιήσαντος εἰς αὐτήν, ὅπερ ἐβούλετο, αὕτη δεινοπαθήσασα παραδηλοῖ τῷ υἱῷ αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ διὰ γραφῆς τὰ καθ' αὐτὴν, καὶ ὅπως πολλάκις βουληθεῖσα διελθεῖν εἰς τὴν Ἤπειρον ἐκωλύθη παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου D **elegantius**

(25) τῆς δὲ Ὀλ. .... καὶ βουλ. R : τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου Ὀλυμπιάδος καθ' ἑκάστην διὰ γραμμάτων εἰς ὑπόμνησιν ἀγούσης αὐτῷ τὰ κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου – ἤχθετο γὰρ ὥσπερ μήτηρ περὶ Ἀλεξάνδρου – καὶ βουλ. C

'Ολυμπιάδος πλεονάκις γραφούσης 'Αλεξάνδρῳ περὶ τοῦ 'Αντιπάτρου καὶ βουλομένης αὐτῆς διελθεῖν εἰς τὴν Ἤπειρον, διεκώλυεν αὐτὴν ὁ 'Αντίπατρος. τοῦ δὲ 'Αλεξάνδρου δεξαμένου τὰ γράμματα 'Ολυμπιάδος τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ γνοὺς δι' αὐτῶν τὴν ἐνεστηκυῖαν αὐτῆς λύπην ἀπέστειλεν πρὸς τὸν 'Αντίπατρον Καρτερὸν τοὔνομα εἰς Μακεδονίαν ἐπιμελήτην αὐτῆς γενόμενον. αἰσθόμενος δὲ 'Αντίπατρος τὴν ἐπίνοιαν 'Αλεξάνδρου καὶ τὴν ἄφιξιν Καρτεροῦ καὶ εἰδὼς τοὺς στρατιώτας ἀνακομίζοντας ἀπὸ 'Αλεξάνδρου εἰς Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν ἕνεκεν αὐτοῦ, ἐφοβήθη καὶ ἦλθεν εἰς δολοφονίαν 'Αλεξάνδρου, αἰσθόμενος περὶ ὧν ἔπραξεν εἰς 'Ολυμπιάδα. καὶ τοῦτο διαλογιζόμενος ἐσκεύασε φάρμακον δηλητήριον, ὃ οὐκ ἔφερεν ἀγγεῖον οὔτε χαλκοῦν οὔτε ὑάλινον οὔτε κεράμιον, ἀλλ' εὐθέως ⌊ἐρρήγν⌋υτο. ἐν μολιβδίνῃ οὖν πυξίδι βαλὼν τὸ φάρ⌊μακον⌋ ὁ 'Αντίπατρος καὶ περιθάλψας ἔξωθεν ἑτέρᾳ πυξίδι σιδηρᾷ δέδωκεν τῷ ἰδίῳ υἱῷ καὶ ἀπέστειλεν τοῦτον εἰς Βαβυλῶνα 'Ιούλλῳ τῷ πιγκέρνῃ 'Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, συλλα⌊λήσας⌋ αὐτῷ ὑπὲρ τῆς τοῦ φαρμάκου δεινότητος καὶ θανατηφόρου δυνάμεως, καὶ ὡς, ἐὰν 'Αλέξανδρον διὰ τούτου ἀνέλῃ, γαμβρὸν αὐτὸν ἐπὶ τῇ γνησίᾳ τούτου ποιήσειε θυγατρί.

(I) πλεονάκις BLA : πλεονίκα R / Ἀλεξάνδρῳ dedi : Ἀλεξάνδρου R : αὐτῷ BL (3) τοῦ δὲ Ἀλ. .... αὐτοῦ RCBL : ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δεξάμενος τὰ γράμματα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ὀλ. D (5) ἐνεστεκ. CBL : ἀνεστεκ. R : om. D / αὐτῆς dedi : ἑαυτῆς R : ἐκείνης D : τῇ μητρὶ αὐτοῦ CL : τῆς μητρὸς αὐτοῦ B (7) αὐτῆς CBL : ἑαυτῆς R / ἐπιμελ. αὐτ. γεν. (R)CBL : ὡς ἂν ἐπιμελητὴς Ὀλυμπιάδος γένηται τῆς ἑαυτοῦ μητρός D (8) τὴν ἄφιξιν DC : ἄφιξιν RBL (8-IO) καὶ εἰδὼς.... θετταλίαν RBL : ἅμα δὲ καὶ τὸ στῖφος εἰδὼς τῶν στρατιωτῶν τῶν εἰς Μακ. καὶ θεττ. ἀφικομένων D (9) εἰδὼς RBL : ἰδὼν C / ἀνακομίζοντας RBL : παραγενομένους C (IO) αὐτοῦ RDBL : τούτου C / ἐφοβήθη λίαν CB / καὶ ἦλθεν.....Ἀλ. RCB (sim.L) : καὶ δολοφονίαν ἐμελέτησε κατ' Ἀλεξάνδρου D (II) αἰσθόμενος.... ἐσκεύασε R : καὶ δὴ ἐσκεύασε D : φοβούμενος δὲ περὶ ὧν ἔπραξεν εἰς Ὀλυμπιάδα, μήποτε εἰς παραφυλακισμὸν ἔλθῃ καὶ κακῶς τιμωρηθήσεται· ἤκουσε γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον πολὺ ἐπιβεβηκέναι πρὸς ὑπερηφανίαν διὰ τὰς ἐπιτελουμένας αὐτῷ πράξεις C, sim. BL (I3) ὃ.....κεράμιον R (sim.CBL) : ὅπερ οὐκ ἠδύνατο φέρειν ἀγγεῖον χαλκοῦν ἢ ὑέλλινον εἴτε κεράμειον D (I4) ὑάλινον RBL : ὑέλινον C / ἀλλ' εὐθέως RCBLA : εὐθέως γὰρ D (I5) ὁ δὴ φάρμακον ἐν μ.π.β. ὁ Ἀντ. D / πυξίδι DCBL : πυξίδᾳ R ut infra lin.I6 (I6) περιθάλψας RDBLA : περικαθάψας C / ἔξωθεν D : om. RCBLA / πυξ.σιδ. DCBL : ⌞πυξί⌟δᾳ R / δέδωκε ταύτῃ D (I7) τοῦτον D : om. RCBL / Ἰούλλῳ CBL : Ἰούλῳ R : Ἰόλλᾳ A (I8) πιγκέρνῃ R : ἐπικέρνῃ CB : ἐπιβέρνῃ L / πρὸς Ἵουλλον τὸν πιγκέρνην D / συλλ. αὐτῷ CBL : συλλα[ ] αὐτῶν R : συμφωνήσας μετ' αὐτοῦ D (I9) δυνάμεως καὶ δεινῆς κατασκευῆς αὐτοῦ C (20-2I) καὶ ὡς....θυγατρί D : ὅπως, ἐὰν Ἀλέξανδρον, ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπὸ τῶν πολεμίων δεξάμενος, τέλος λάβῃ, εἰς τὴν γνησιωτάτην μου θυγατέραν R : ὅπως, ἐάν τι αὐτῷ ἐν τοῖς πολέμοις ὑπὸ τῶν πολεμίων συμβῇ, δεξάμενος εἰς καλὸν τέλος λάβῃ· καί, ἐὰν αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον θανάτῳ ἀπολέσῃ διὰ φαρμάκου, ἔσται μοι γαμβρὸς εἰς τὴν θυγατέραν μου C : ὅπως, ἐάν τι ἑαυτῷ.... (ut C) συμβῇ, δεξ. τέλος λάβοι B : sim. L .

ἀφικόμενος δὲ ὁ υἱὸς Ἀντιπάτρου εἰς Βαβυλῶνα συνελάλησεν Ἰούλλῳ τῷ πιγκέρνῃ λάθρα περὶ τῆς τοῦ φαρμάκου δόσεως, τοῦ Ἰούλλου οὖν ἐν λύπῃ φερομένου πρὸς Ἀλέξανδρον· πρὸ ὀλίγων γὰρ ἡμερῶν παραπεσόντος Ἰούλλου, ὁ Ἀλέξανδρος ῥάβδῳ κατὰ τῆς κεφαλῆς δεδωκὼς ἐτραυμάτισεν αὐτὸν δεινῶς· ὅθεν Ἴουλλος ὀργιζόμενος Ἀλεξάνδρῳ ὑπούργησε τῷ Ἀντιπάτρου υἱῷ πρὸς τὸ παρανόμημα. παρέλαβεν δὲ σὺν αὐτῷ Ἴουλλος Μήδιόν τινα συνηδικημένον αὐτῷ. καὶ διετάξαντο εἰς ἑαυτοὺς, πῶς δώσουσιν τὸ φάρμακον Ἀλεξάνδρῳ πιεῖν. ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν προσῆλθε τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὁ ῥηθεὶς Μήδιος ἀξιῶν αὐτὸν εἰσελθεῖν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ πεισθεὶς Ἀλέξανδρος τῇ τούτου δεήσει ἥκεν ἐπὶ τὸν δεῖπνον αὐτοῦ. συνανεκλίθησαν δὲ τῷ βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ τινές. τὸ δὲ μέλλον γίνεσθαι διὰ το⸤ῦ⸥ φαρμά⸤κου⸥ δ⸤όλιον⸥ ἐπιβούλευμα Περδίκας ⸤μὲν⸥ καὶ Π⸤τολε⸥μαῖ⸤ο⸥ς καὶ Ὄλκιος <καὶ> Ἀντίοχος καὶ Φίλιππος καὶ Σέλευκος καὶ Φίλων καὶ Λυσίμαχος καὶ Εὐμένιος καὶ Σκάμανδρος οὐκ ᾔδεισαν. ⸤οἱ δὲ⸥ ἄλλοι πάντες οἱ συνανακείμενοι Ἀλεξάνδρῳ μετειλή-

(2) Ἰούλῳ R / πιγκ. RD : ἐπικέρνῃ Ἀλεξάνδρου CBL / δόσεως καὶ δεινότητος C (3) τοῦ Ἰ. ....Ἀλέξανδρον RB : συνέβη γὰρ τότε τὸν Ἴουλον δεινῶς φέρεσθαι κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου D : ἔτυχε δὲ τότε Ἰοῦλλον ἐν λ. φερόμενον πρὸς Ἀλ. C (3-5) πρὸ ὀλίγων.... δεινῶς RB : ἐπείπερ πρὸ ὀλίγων ἡμ. οὗτος ῥάβδῳ τούτου τὴν κεφαλὴν δεινῶς ἐτραυμάτισεν D (4) παραπεσ. Ἰούλου R (sim.B) : πταίσαντα τὸν Ἰοῦλλον C (6) Ἴουλλος D : Ἰούλος R : ὁ Ἰοῦλλος CB / ὅθεν....Ἀλεξάνδρῳ R : ὅθεν Ἴουλλος κατ' Ἀλεξάνδρου φερόμενός τε καὶ ὀργιζ. D (7) παρέλαβεν RCBL : παραλαβὼν D / δὲ σὺν αὐτῷ Ἰούλος (Ἰοῦλλος C) RC : μεθ' ἑαυτοῦ καὶ D (8) καὶ διετάξαντο.... δώσουσιν (δώσωσιν C)... πιεῖν RC : μεθ' οὗ βουλὴν ἐβουλεύσατο πονηράν, οἵῳ τρόπῳ τὸ φαρμ. Ἀλεξάνδρῳ δώσουσι πιεῖν D (IO) ἐν μιᾷ οὖν RD : τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου ἀναπαυσαμένου ἀπὸ δείπνου μεγάλου ἐν μιᾷ C / τῷ Ἀλ. RD : αὐτῷ CB / ὁ ῥηθεὶς Μήδιος D : Μήδιός τις R : τῇ ἐπαύριον Μήδιός τις CL : τῇ ἐπ. Μήδ. B (II) ἀξ. εἰσελθεῖν τοῦτον D / post αὐτοῦ add. C εἰς τὸ ἀνακλιθῆναι ἐν δείπνῳ / καὶ πεισθείς RCBL : πεισθεὶς δέ D (I2) ὁ Ἀλ. C / τούτου RD : τοῦ Μηδίου CBL / τὸν δεῖπ. RCBL : τὸ δεῖπ. D (I3) συναν. ... τινές RC (sim.BL) : καὶ συναν. αὐτῷ ἱκανοί D (I4) τὸ δὲ .... ἐπιβούλευμα.... R : τὸ δὲ μέλλον βούλευμα γίν. δ. τ. φ. δόλιον οὐκ ᾔδεισαν οἱ φίλοι αὐτοῦ ἤγουν... C : ἀφ' ὧν... D (I5-I7)

R:Περδ.μὲν καὶ Πτ.καὶ Ὅλ.,Ἀντ.καὶ Φίλ.καὶ Σέλ.καὶ Φίλων καὶ
D:Περδ. καὶ Πτ.καὶ Ὅλ.,Ἀντ.καὶ Φίλ.καὶ Σέλ., Φίλων καὶ
C:Περδ. καὶ Πτ., Ὅλ.καὶ Ἀντ., Φίλ.καὶ Σέλ., Φίλων καὶ
R:Λυσ.καὶ Εὐμ. οὐκ ᾔδεισαν
D:Λυσ.καὶ Εὐμ. οὐκ ᾔδεισαν τὸ τοῦ φαρμ.δόλιον ἐπιβούλευμα
C:Λυσ., Εὐμ.καὶ Σκάμανδρος.

(I8) μετειλ. .... φαρμ. RCBL : μέτοχοι τῆς πονηρᾶς ὑπῆρχουν πράξεως D

φασιν τῆς παρανόμου πράξεως τοῦ φαρμάκου, δεδωκότες ὅρκους ἀλλήλοις· ἐπεθύμουν γὰρ ἤδη πραγμάτων τοῦ Ἀλεξάνδρου.

ἤδη δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου συνανακλιθέντος αὐτοῖς ἐπὶ τὸ δεῖπνον προσήνεγκεν αὐτῷ ὁ Ἴουλλος ποτήριον ἄδολον. λόγου δὲ προσπεσόντος διατριβῆς ἕνεκεν τοῦ τόπου, ἤδη διεληλυθότος ἱκανοῦ χρόνου ἐπέδωκεν αὐτῷ Ἴουλλος καὶ αὖθις ἕτερον ποτήριον ἔχον τὸ φάρμακον. δεξάμενος δὲ Ἀλέξανδρος σὺν τῇ συντυχίᾳ καὶ πιὼν ἐξαίφνης ἀνεβόησεν ὡς τόξῳ πεπληγὼς διὰ τοῦ ἥπατος. μικρὸν δὲ ἐπισχὼν χρόνον καὶ τὴν ὀδύνην καρτερήσας ἀπῄει πρὸς ἑαυτόν, ἐντειλάμενος τοῖς παροῦσιν ἐπὶ τὸν δεῖπνον μένειν.

32

οἱ δὲ ἀγωνιάσαντες διέλυσαν παραχρῆμα τὸν δεῖπνον· καὶ παραχρῆμα ὁ ἀὴρ ἐμελανοῦτο καὶ οἱ ἀστέρες {ὡς} δίκην τὸ πραχθὲν μὴ φέροντες βλέπειν τὴν ἑαυτῶν ἤμβλυναν λαμπρότητα. ἐγνωκὼς δὲ Ἀλέξανδρος τὸ εἰς αὐτὸν πραχθέν, οἰμώξας σὺν δάκρυσιν ἔφη τοῖς συνανακειμένοις· „ ἀνάστητε, ὦ φίλοι μου, λοιπὸν τοῦ καθεύδειν· οὐκέτι Ἀλέξανδρος μεθ' ὑμῶν, οὐκέτι ἐν τοῖς ζῶσίν με ὄψεσθε, οὐκέτι σὺν ἐμοὶ ἐφιππεύσετε, οὐκέτι φωνῆς μου ἀκούσετε, οὐκέτι λοιπὸν σὺν ὑμῖν ἔσομαι. οἴμοι, πρὸς Ἅιδην κατεπείγομαι φθάσαι. καί, ὦ Ῥωξάνη, ἔφη, μικρὸν ἐμοὶ χαρίσαι σεαυτήν. " καὶ ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενος κατεκλίθη εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ.

(I) δεδ. ὅρκ. (ὅρκ. D) ἀλλήλ. RD : καὶ συμπεφωνηκότες ἦσαν τῷ 'Ιούλλῳ οἰνοχόῳ 'Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως δεδ. ὅρκ. ἀλλήλ., ἵνα διὰ τῆς κακοτέχνου ἐνέδρας ἀπαλλάξωσι τοῦ ζῆν τὸν βασιλέα 'Αλέξανδρον, ὃ δὴ καὶ ἐποίησαν C (2) ἐπεθύμουν... 'Αλ. RL : ....ἐφέσει τῶν 'Αλεξάνδρου πραγμάτων D : ἐπεθύμουν γὰρ οἱ παράνομοι τὸν θάνατον 'Αλεξάνδρου ἰδεῖν, ὥστε κατασχεῖν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ C (3) ἤδη δὲ τοῦ D : τοῦ δέ RCLA (4) ἐπὶ τὸ δεῖπνον D : om. RCBLA / ὁ Ἴουλλος D : ὁ 'Ιούλος R : ὁ 'Ιοῦλλος C (5) ἄδολον ἐπὶ τὸ πιεῖν αὐτό C / τοῦ τόπου RDL : τινος χώρας C : τοῦτο πιεῖν B : τοῦ πότου A, quod malim (6) ἤδη.... χρόνου R : ὡς ἂν ἱκανοῦ χρόνου διεληλυθότος D : καὶ ἤδη διεληλυθυίας ὥρας ἱκανῆς καὶ ἤδη τοῦ πότου παρεκτείναντος ἐπὶ τὸ αὐτό C / αὐτῷ.... αὖθις D : 'Ιούλος R : ὁ 'Ιοῦλλος τῷ 'Αλ. C (8) δεξάμενος.... καὶ πιὼν RBL : ὅπερ δεξ. 'Αλ. καὶ σὺν τῇ συντ. πιὼν D : δεξ. δὲ 'Αλ., ὡς ἦν συναίρων λόγους τινὰς μετὰ τῶν ἀνακειμένων καὶ πιὼν C (9) ὡσεὶ τόξῳ διὰ τοῦ ἥπατος πληγείς D (IO) καρτερήσας RBA : ἐλεεινῶς ὑφιστάμενος D : ἐγκαρτερήσας CL / ἑαυτόν RDBLA : τὴν σκηνήν C (II) τὸν δεῖπνον RCL : τὸ δεῖπνον D (I2) τὸν δεῖπ. RC : τὸ δεῖπ. DBL / καὶ παραχρῆμα R simplicius : καὶ ἄλλος ἄλλοσε φορεύμενοι (malim φορούμενοι) διεσπάρησαν· τηνικαῦτα δέ D elegantius: καὶ ἔξωθεν ἀπεκαραδόκουν ἱστάμενοι τὸ συμβησόμενον· καὶ εὐθύς C (I3) ὡς δίκην R, variam lectionem sustuli (δίκην praepositionis vice fungitur, i. q. ὡς) : ὡς δή Q : om. DC / τὸ πραχθὲν RDC : τὸ προσταχθὲν Q (I5) ὁ δὲ 'Αλ. ἐγν. D (I6) ἀνάστητε, λέγων, ὦ φ. μ. C (I7) τοῦ καθ. RC : καὶ μὴ καθεύδετε D (I8) ἐν D : om. RC (I9) ἐφιππεύσητε R / τῆς φωνῆς C (20) σὺν ὑμῖν ἔσομαι RD : σὺν ἐμοὶ ἔσεσθε C : σὺν ἐμοὶ ἔσομαι Q (2I) καί, ὦ RC : εἶθ' οὕτως, ὦ D / σεαυτήν RDBL : αὐτήν C (2I-22) καὶ ὑπ.... κατεκλ. RC : ἣν καὶ κατασχὼν κατεχ. κατεκλ. ἅμα αὐτῆς D

ταῦτα Μακεδόνες ἅμα ἤκουσαν, τοῦ δείπνου εὐθὺς ἐξανέστησαν καὶ τὸν θρῆνον ἐκ πολλοῦ πόνου ψυχῶν ἐλεεινῶς ἐποίουν καὶ „ ὢ οἷόν τι γέγονεν, ἔλεγον, καὶ τίς ἡμῶν ἔσβεσε τῆς ἡμέρας τὸν λύχνον; τίς τὴν τῶν Μακεδόνων καταβαλεῖν ἠθέλησεν δύναμιν; τίς δὲ καὶ τὴν ἡμῶν χαρὰν εἰς πένθος μετέστρεψεν; διατί δὲ καὶ ἡ ἑσπέρα ταύτη γέγονεν ἡ παγκάκιστος καὶ φονεύτρια; διατί δὲ καὶ ὁ ταῦτα κατατολμήσας παραχρῆμα ἀνάρπαστος οὐκ ἐγεγόνει, ἀλλὰ τελευτήσαντος Ἀλεξάνδρου αὐτὸς τοῖς ζῶσιν συνῇ; " λοιπὸν Μακεδόνας ἔλαβον θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί, καὶ ἐν τούτοις πᾶσιν ἡ νὺξ ἐτελέσθη.

τῇ ἐπιούσῃ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτεν· ἐκέλευσε δὲ Περδίκαν, Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. εἶπε δέ, ἄλλος τις μὴ εἰσέλθῃ σὺν αὐτοῖς, ἄχρις ἂν διαθήσεται. ἐξαίφνης δ' ἐκ τῶν Μακεδόνων ἐγένετο βοὴ καὶ συνδρομὴ πρὸς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὸ ἀνελεῖν τοὺς σωματοφύλακας αὐτοῦ, εἰ μὴ δείξωσιν αὐτοῖς τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου πυνθανομένου περὶ τοῦ θορύβου προσῆλθεν αὐτῷ Ἀντίοχος καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. προσέταξεν δὲ Ἀλέξανδρος τὴν κλίνην αὐτοῦ ἐπαρθῆναι καὶ τεθῆναι εἰς ἕνα τόπον ὑψηλόν, ὥστε πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν στρατευμάτων πορευομένους ὁρᾶν αὐτὸν εἰς ἁγιασμόν. τούτου δὲ γενομένου

(I) ταῦτα Μακ. ἅμα (ὡς C) ἤκουσαν RC : οἱ δὲ Μακ. ἀκούσαντες D / ἤκουσαν καὶ τοῦ Q (2) ἐξανέστησαν RD : ἐξανίσταντο CQ / ἐκ πολλοῦ.... ἐποίουν καί R (C) : ἀναλαβόμενοι γοερὸν ἀνεκώκυον καὶ σὺν οἰμωγαῖς ἐβόων καὶ δάκρυσιν D : ἐκ πολὺ (sic) πόνων ψυχῶν ἐλ. ᾦδον καί Q / ψυχῶν RQ : om. C (3) ὢ οἷόν τι RC : ὢ οἷον D : οὐαί, τί Q / ἔλεγον, καί RCQ : om. D (4) καταβαλεῖν RD : καταλαβεῖν C (5) δὲ καί RC : om. D / ἡμῶν DC : ὑμῶν R (6) ταύτη RC : αὕτη D (7) ταῦτα πρᾶξαι κατατολμ. D (8) παραχρ. ἀν. οὐκ RC : οὐκ ἀν. εὐθύς D (9) συνῇ RDC : συνεῖ Q / λοιπὸν.....καὶ μέλος C : λοιπὸν Μακεδόνες λαβὸν τὸ θρῆνον μέλος R : καθ' ὅλην γοῦν τὴν νύκτα ἐκείνην θρῆνος καὶ μέλος D : λοιπὸν ἄφνω Μακεδόνας ἔλαβε θρῆνος, μέλος Q / καὶ ἐν.....ἐτελέσθη RC (sim.Q) : παρὰ Μακεδόσιν ἐτύγχανε (sic) D (I2) τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ C / ἐκέλευσε τοιγαροῦν D (I3) Περδ. καὶ Πτ.CBLA / εἰσελθεῖν CBLA (I4) ἄλλος.....αὐτοῖς R : ὅπως ἄλλος ...αὐτοῖς C : ἄλλον δέ τινα συνεισελθεῖν αὐτοῖς D (I5) δ'D : δὲ CBLA : om. R (I6) ἐπί RCBL : εἰς D (I7) αὐτοῦ RCBL : 'Αλεξάνδρου D / εἰ μὴ... βασ. RCBLA : εἰ μὴ τοῦτον αὐτοῖς δείξωσιν ἐμφανῆ D (I9) θορύβου, τίς ἂν ἦν C / ὁ 'Αντ. C / ἐδιδ. αὐτῷ τὰ λεγόμενα C / καὶ ἐδιδ. ...Μακ. RB : καὶ τὸ ὑπὸ τῶν Μακ. λεγόμενον ἐξεῖπε D (20) προσέταξεν δὲ 'Αλ. RCBL : ὃς αὐτίκα προσέταξε D (22) ὥστε π.τ.δ. τῶν στρατ. πορευομένους ὁρ. αὐτ. εἰς ἁγιασμόν R : ὥστε π.τ.δ.τῶν στρατ. αὐτοῦ πορευομένην ὁρ. αὐτ. εἰς ἁγιασμόν C : ὥστε π.τ.δ. τῶν στρατ. παραπορευομένους ὁρ. αὐτ. εἰς ἁγιασμὸν καὶ δι'ἑτέρας θύρας ἐξάγειν BL (quod Meusel et Bergson sicut Mueller ex A emendant ὥστε π.τ.δ. τῶν στρατ. παραπορευομένους ὁρ. αὐτ., εἰσάγειν δὲ μόνους < Μακεδόνας > καὶ δι' ἑτέρας θύρας ἐξάγειν) : ἵνα πᾶσιν κατάδηλος γίνηται καὶ αὐτὸς πᾶσαν τὴν δυν. τῶν στρατ. ὁρᾷ εἰς οἰκείαν ἀναψυχήν D (23) τούτου δὲ γενομένου RD : ποιήσαντος οὖν τοῦ 'Αντιόχου τὰ προσταχθέντα αὐτῷ ὑπὸ 'Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως C (sim.BLA)

εἰσεπορεύοντο οἱ Μακεδόνες μόνοι καὶ ἐθεώρουν αὐτόν. καὶ οὐκ ἦν, ὃς οὐκ ἐδάκρυεν τὸν τηλικοῦτον βασιλέα 'Αλέξανδρον κατακείμενον βλέπων ἡμιθανῆ.

ἀνὴρ δέ τις ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν εἴδη οὐκ ἀπρεπής, ἰδιώτης δέ, ἐλθὼν πλησίον τῆς κλίνης 'Αλεξάνδρου εἶπεν· „ ἐπ' ἀγαθῷ μέν, 'Αλέξανδρε βασιλεῦ, Φίλιππος ὁ πατήρ σου ἦρξεν, ἐπ' ἀγαθῷ τε καὶ σύ, βασιλεῦ. σὺ μὲν προλαμβάνεις ἡμᾶς. καλὸν μὲν οὖν ἡμᾶς σὺν σοὶ ἀποθανεῖν τῷ ποιήσαντι Μακεδονίαν πόλιν ἐλευθέραν. " τοῦ δὲ 'Αλεξάνδρου δακρύσαντος ἅπαν τὸ πλῆθος θρήνου καὶ οὐαὶ ἐπεπλήρωτο. ὁ δὲ Βουκέφαλος ἵππος μέσον πάντων δρομαῖος εἰσῆλθε καὶ πλησίον 'Αλεξάνδρου ἐπιστὰς ἤρξατο τοῖς δάκρυσιν καταλούειν τὴν κλίνην. κοπετὸς δὲ γέγονεν μέγας Περσῶν ὁμοῦ καὶ Μακεδόνων ἐπὶ τῇ τοῦ ἵππου δακρυρροίᾳ.

33

γνοὺς δὲ 'Αλέξανδρος ἑαυτὸν ἤδη τελευτᾶν ἔδοξεν ἐπιστολὴν γράψαι τῇ μητρὶ αὐτοῦ. τὰ δὲ τῇ ἐπιστολῇ ἐμφερόμενά εἰσιν τάδε· „'Αλέξανδρος ὅ ποτε ὢν βασιλεύς, ὃς πᾶσαν περιενόστησεν γαῖαν, πλείστας τε χώρας καὶ πόλεις τῷ

(I) καὶ οὐκ ἦν RCBL : οὐκ ἦν δέ D (2) τόν DC : om. RBL (3) βλέπων D : om. R : ἐν κλίνῃ C (4) ἀνὴρ δέ τις RCBL : τέως ἀνήρ τις D / ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν εἴδη R : om. D : ἐξ αὐτῶν τῷ μὲν εἴδει CBLA (5) εἶπεν RBL : ἔφη D : ὡς φρονήσει κεκοσμημένος εἶπεν C (6) ἐπ' ἀγαθῷ τε RBL : ἐπ' ἀγαθωτέρῳ δέ D : ἐπ' ἀγαθῷ δέ CA (7) σὺ...ἡμᾶς RCBL : om. D / προλαμβ. RBL : προσλαμβ. C (8) καλὸν μὲν (om.CBL) οὖν ἡμᾶς RCBL : καλ. οὖν ἡμῖν ἐστιν D / Μακ. πόλιν ἐλευθέραν RBL : Μακ. ἐλεύθερον D : πᾶσαν Μακ. καὶ πόλιν αὐτῆς ἐλευθέραν C (9) τοῦ δὲ 'Αλ. δακρύσαντος......θρήνου....ἐπεπλήρωτο D : ὁ δὲ 'Αλ. δακρύσας,........θρήνους...ἐπεπλήρωντο R : ὁ δὲ 'Αλ. δακρύσας........,θρῆνος....ἐπεπλήρωτο καὶ ἐξέτεινε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἔμφασιν ποιούμενος παρακλήσεως C : ὁ δὲ 'Αλ. δακρύσας ἐξέτεινεν τὴν δεξιάν κτλ. BL (sim.ut C) (IO) post ἐπεπλήρωτο καὶ ἐξέτεινε... παρακλήσεως add. C ex (β) καὶ κελεύσας εἰσελθεῖν ὑπομνηματογράφον εἶπε περὶ 'Ρωξάνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι„ἐὰν γένηταί μοι ἐκ 'Ρωξάνης τῆς γυναικός μου παιδίον ἀρρενικόν, ἐκεῖνος βασιλευέτω Μακεδόνων, ἐὰν δὲ θῆλυ γένηται ἐξ αὐτῆς, ἐλέσθωσαν ὃν ἂν βούλωνται βασιλέα." καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ 'Αλεξάνδρου ὁ δὲ Βουκέφαλος κτλ. (II) πλησίον 'Αλ. ἐπιστάς RC : πλησίον στὰς 'Αλ. D : τῇ κλίνῃ ἐπιστάς Q (I3) γέγονεν RDQ : ἐγένετο C / Περσῶν ...Μακ. RCQ : Περσαῖς...Μακεδόσιν D (I4) ἐπὶ δὲ τῇ δακρυρροίᾳ τοῦ ἵππου κοπετὸς γέγονεν κτλ. D (I5) ὁ 'Αλ. C / γνοὺς....τελευτᾶν....αὐτοῦ....τάδε R : τότε τὴν αὐτοῦ τελευτὴν γνοὺς ὁ 'Αλέξανδρος ἐπιστέλλει τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως D : γνοὺς ....τελευτᾶν......αὐτοῦ εἰς ἐπανάληψιν τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἐπιστολῶν οὕτως C : καὶ γνοὺς....μέλλοντα τελευτᾶ<ν> Q (I6) τῇ μητρὶ ἀποστεῖλαι τὰ περὶ ἑαυτὸν ἔδοξε, τὰ δὲ τῇ ἐπ. ἐμφ. τάδε ἦν Q (I8) πλείστας τε RD : καὶ πλείστας C / τῷ δ. ἐνήλατο C : τὸ δόρυ ἀνήλατο R : τῷ οἰκείῳ ἐπόρθησε δόρατι D

δόρατι ἐνήλατο· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολὰς ἐπειγόμενος, οὐκ ἦν τῇ τύχῃ αὐτοῦ ὁ ἀνθιστάμενος ἐν τῇ ὑφ' ἡλίῳ οἰκουμένῃ· ἔπειτα τὴν ἀοίκητον ἐπιβὰς πολλοὺς ὑπέστη κινδύνους, χώρας ἀγρίων ἀνθρώπων διερχόμενος. διῆλθον δὲ μακάρων νήσους καὶ τὴν σκοτεινοτάτην γαῖαν διεπορεύθην, ὡσεὶ πορείας ἡμερῶν πολλῶν· καὶ μέχρι θείας τινος ὀπτασίας οὐ παρεκελεύσθην ὑποστραφῆναι, ἀλλ' ὁδεύειν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ θεωρεῖν ἐξαίσια πράγματα.

ἀνθυποστραφεὶς δὲ Πῶρον ἀπέκτεινα τὸν τῶν Ἰνδῶν βασιλέα. εἶθ' οὕτως μέχρι τῆς ἐσχάτου διώδευσα θαλάσσης, ἔνθα ἡλίου ὀνομάζεται χώρα.

ἐκεῖθεν δὲ διελθόντες μετ' Εὐρυμίθρους ἐπολεμήσαμεν. καὶ τοῦτον ἡττήσαντες κατεδίωξα ὄπισθεν αὐτῶν καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ τῆς ἰδίας γῆς καὶ κατέκλεισα αὐτοὺς ἐν τῷ μὴ τέλος ἔχοντι πεδίῳ τοῦ Βορρᾶ. ἐπεκαλεσάμην δ'

(I) ἀπὸ....ἀνατολάς (ἀνατολῶν C) RC : ἤδη τάφῳ ἐγκλεισθῆναι συνέχεται· πλὴν [ἴ]σθι, ὡς ὅτε ἀπὸ δυσμῶν ἐπορευόμην ἐπὶ ἀνατολάς D / ἐπιγόμενος R : ἀγόμενος C : om. D (2) οὐκ...οἰκουμένῃ RC : οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ ὑφ' ἥλιον κτίσει ὁ ἀνθιστάμενός μοι D / αὐτοῦ Mueller : αὐτόν RC / ἀνθιστάμενος dedi (cf.D) : ἀντισταθῆναι R : ἀντισταθῆναι βουλόμενος C : de D vide supra (3) ἔπειτα RC : ἀλλὰ καί D / ἐπιβάς C : ἐπιβῶν R : γῆν καταλαβὼν D / ὑπέστην D qui iam ex ἐπορεύμην (nota I) prima persona utitur (4) διῆλθον.....νήσους R : εἶδον δὲ καὶ τὰς νήσους τῶν μακάρων D : διῆλθον.....χώρας, ὡς δι' ἄλλης μου ἐπιστολῆς δηλώσας C (5) διεπορεύθην RC : διῆλθον D (6) πορείαν D / πολλῶν RD : τινων C (7) παρεκελεύσθη R / ἀλλ'....πράγματα C : om. RD (9) ἀνθυπ. δέ D : ἀνθυποστραφέντος μου δέ R : de codice C vide infra p.445,n.9-IO (9-IO) ἀνθυπ. ...μέχρι D (R) : ἀνθυποστρέψας δὲ ἐκ τούτων καὶ τὴν οἰκουμένην καταλαβὼν τὰ περὶ Πώρου ἠρξάμην δουλώσασθαι, ὡς προεδήλωσα, ὦ μῆτέρ μου, ἐν τῇ πρώην ἐπιστολῇ. πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτον, κἂν ὁπόση δύναμις, ἀπέκτεινα τὸν τῶν 'Ινδῶν βασιλέα. ἐκεῖσε οὖν διελθὼν μέχρι C (IO) εἶθ' οὕτως μέχρι D : καὶ μέχρι R (II) ἐπονομάζεται C (I2) ἐκεῖθεν δέ D : ἐκεῖσε οὖν R / C abhinc alia tradit, quae infra p. 446,I2 referimus/μετὰ βριμύθους R (I3) κατεδ. ὅπ. αὐτῶν R : ὅπ. αὐτοῦ κατεδιώξαμεν D melius / καὶ ἐξήγ. .... κατέκλεισα R : καὶ ἔξω τῆς ἰδίας ἠγάγομεν γῆς καὶ κατεκλείσαμεν D (I5) πεδίῳ D : παιδῆαν R (I5 ss.) τοῦ Βορρᾶ (p. 444,I5)..... ἀθετήσῃς (p. 446,II) edidi solum ex D, quia in R post παιδῆαν unum totum folium (i.e.duae paginae) deest; textus codicis R p.448 ,24 post illam lacunam pergit.... καὶ παντὶ τῷ πλούτῳ.

αὐτὸς κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς συνελθεῖν μοι εἰς βοήθειαν, ὃς οὐ παρεῖδέ μου τὴν δέησιν, ἀλλ' αὐτίκα συνήγαγε δύο μαζοὺς τοῦ Βορρᾶ καὶ ἀπέκλεισε τὴν ἄνοδον τούτων. ἔνθα καὶ αὐτὸς πύλας ἔπηξα μετὰ ἀσικήτου. καὶ βάτον ἐφύτευσα, ὃν οὐ δυνήσονται ὑπερβῆναι μέχρις ὅτε πληθυσθείη ἡ ἁμαρτία ἐπὶ τῆς γῆς, τότε ἂν ἐξάξει αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἐξολόθρευσιν πάντων τῶν ζώντων.[ ] ἐκείνου μητρός· δ⌊έδωκεν δὲ καὶ 'Ρωξάνην τὴν ἑαυτ⌋οῦ γυναῖκα, εἰπὼν ταύτην ⌊ἀποκομίζαι πρὸ⌋ς 'Ολυμπιάδα σὺν τῇ μητρὶ αὐτῆς ⌊καὶ παντὶ τῷ πλού⌋τῳ αὐτῶν· καὶ τῆς ἀγάπης ἀμφοτέρων τὸν ὅρον μὴ ἀθετήσῃς.

alia e codice C

ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἀνθυποστρέψας, ὡς γέγραφά σοι ἐν τῇ δευτέρᾳ μου ἐπιστολῇ, τὴν παράλιον διώδευσα ὁδόν. ἐν τούτῳ κατασκοπεῦσαι τὸν τόπον 'Αμαστρίδος τῆς πόλεως ἠθέλησα. καὶ ἐπεγνώσθην παρὰ τῆς βασιλίσσης Κανδάκης, ἥτις ἵλεώς μοι ἐγένετο καὶ ὡς μήτηρ μου ἀνεδείχθη. καὶ οὐκ ἀπέδωκέ μοι κακὰ ἡ ὄντως καλὴ ἕνεκεν ἑνὸς μικροῦ ἀγαθοῦ, ὃ ἐποίησα εἰς Κανδαύλην τὸν υἱὸν αὐτῆς, ὅτι ἐρρυσάμην αὐτὸν σὺν γυναικὶ καὶ πλούτῳ καὶ στρατῷ ἐκ χειρὸς Εὐαγρίδου τοῦ τυράννου τῶν Βεβρύκων. καὶ ἡ πολέμιος γυνὴ τὸ ἐν ἐμοὶ ᾤκτειρε νέον.

οἱ δὲ σὺν ἐμοί, τῶν ἐμῶν ἀπολαβόντες ἀγαθῶν, πικρῷ καὶ ἀνελεεῖ με παραπέμπουσι θανάτῳ, μὴ οἰκτειρίσαντές με τὸ σύνολον, μῆτερ ἐμή. καὶ ἐπὰν τῷ νεύματι τῆς ἄνω προνοίας τὸν σύμπαντα κατεκυρίευσα κόσμον, τανῦν οὐ συγκεχώρημαι παρὰ τῶν ἐμῶν τὴν ἐμὴν καταλαβέσθαι πατρίδα, καὶ σέ,

(7) post ζώντων add. D in ultima pagina finem quinque lineas continentem, quae vix legi, ex C et R autem plerumque compleri possunt (cf.C p.448,20 et R p.448,24 et notam). lacuna circiter XX litterarum idem spatium explet ac ille textus ⌞καὶ Ῥωξάνην τὴν ἑαυτ⌟ (II).... ἀθετήσῃς finis codicis D ; sed fortasse paginae quaedam perierunt (I2) ἐκεῖθεν κτλ.: haec cod. C praebet post .... ἐπονομάζεται χώρα (supra p.444,II)/ ἐκεῖθεν (p.446,I2).... θεωρήσεις (p.448,4) similiter Q (26) καὶ σέ C : καὶ ὅπως σέ coni. Mueller : possis etiam ὅπως καὶ σέ

- e codice C -

ὦ μῆτέρ μου, θεασάμενος τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου διατελέσωμεν ἄμφω. λοιπόν, μῆτερ ἐμή, γνῶθι τοῦ λοιποῦ ἄτεκνον εἶναί σε. οὐκέτι γάρ με θεωρήσεις οὔτε τῆς φωνῆς μου ἀκούσεις, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστολὴν ἑτέραν παρὰ 'Αλεξάνδρου δέξῃ. τὸ γὰρ ἀποδημεῖν με ἐφικτὸν ἦν, ἐν δὲ τῇ νῦν ἀποδημίᾳ δυσχεραίνω, ὦ φίλη μοι μῆτερ· πρὸς γὰρ χρονιωτάτην καὶ ἀνήλιον καὶ ἀνυπόστροφον στρατείαν ἀπέρχομαι καθὼς πᾶσιν ἀσυγχώρητος. λοιπὸν δὲ ἔχε, ὦ μῆτέρ μου, τήνδε τὴν ἐπιστολὴν ἀντὶ ἐμοῦ καὶ ἀνάγνωθι εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς σου καὶ θρήνοις μνημόνευε στέρησιν τέκνου." εἶθ' οὕτως διανέμει τὴν ἀρχὴν ὁ 'Αλέξανδρος τοῖς ἑαυτοῦ ἄρχουσι, ἤγουν Σελεύκῳ, Πτολεμαίῳ τῷ Φιλίππῳ, 'Αντιόχῳ, Φίλωνι τῷ Βύζᾳ· Σέλευκον μὲν Πέρσαις καὶ 'Ινδοῖς βασιλεύειν, Φίλιππον δὲ τὸν καὶ Πτολεμαῖον Αἴγυπτον ἄρχειν, 'Αντίοχον δὲ τὴν μέσην γαῖαν τῶν 'Ασσυρίων, Φίλωνα δὲ τὸν καὶ Βύζαντα τὴν Μακεδονικὴν διέπειν ἀρχήν, τὰ περὶ 'Ολυμπιάδος πλεῖστα παραινέσας αὐτῷ. κατασφαλισάμενος αὐτὸν ὅρκοις εἰς ἅπαν αὐτῆς συμφέρον, καὶ θελήσειν καὶ ἐπιμελῶς αὐτὴν διακεῖσθαι ὡς υἱὸν αὐτῆς. δέδωκε δὲ καὶ 'Ρωξάνην τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα εἰπὼν αὐτῷ πρὸς 'Ολυμπιάδα τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ταύτην ἀποκομίσαι σὺν τῇ μητρὶ αὐτῆς καὶ παντὶ τῷ πλούτῳ αὐτῶν.

- denuo e codice R -

.... καὶ παντὶ τῷ πλούτῳ αὐτῶν, ἐπορκισάμενος αὐτῷ τῆς τῶν ἀμφοτέρων ἀγάπης ὅρον, μὴ ἀθετῆσαι τὰ διατεταγμένα.

(I5) Αἴγ. C : Αἰγύπτου em.Mueller (I9) θέλησιν C / καὶ ἐπ. αὐτήν C : ἐπιμελῶς αὐτόν em. Mueller : possis καὶ ἐπ. αὐτῆς (23) καὶ παντί κτλ. C : item pergit R duabus paginis antea amissis (24-25) αὐτῶν, ἐπορκ. (sic).....διατεταγμένα. ὡς δέ R : αὐτῶν. ἐπορκισάμενος οὖν αὐτὸν ἕνεκε (sic) τῆς πρὸς αὐτῶν (αὐτόν dedit Mueller) ἀγάπης μὴ ἀθετῆσαι τὰ διατεταγμένα, ὡς δέ C (cf. finem codicis D p. 446,II)

ὡς δὲ ἐτέλεσεν τοῦ λέγειν προσκαλεσάμενος ἅμα τὸ Μακεδονικὸν στράτευμα, ἑνὶ ἑκάστῳ μετὰ δακρύων περιπλεκόμενος κατησπάζετο.

ὡς δὲ πάντας ἐτέλεσεν ἀσπαζόμενος, ὁ Πολυκράτους εἰσέρχεται παῖς καὶ λίαν ἀλκιμώτατος καὶ πᾶσιν εὐδοκιμήσας τοῖς πολεμίοις καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ποθητὸς τυγχάνων. καὶ περιπλακεὶς τῷ Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἠβούλετο ἐξ αὐτοῦ διελθεῖν δεινῶς ὀλοφυρόμενος καὶ ᾀσμάτων θρῆνον ποιούμενος. ἐδόκει καὶ ἡ γῆ συν αὐτῷ πενθεῖν. μάλιστα δὲ τοῦ παιδὸς πρὸς τὸν Βουκέφαλον ἵππον ἀντιστραφέντος καὶ γοερῶς ἐπιφθεγξαμένου ὡς „ καὶ σὺ δυστυχής, δοκέω, εἶναι, ἄλλον ὡς ἀπώλεσας Πήγασος Βελεροφόντα· κρείσσων γὰρ γέγονας Πηγάσου ἐν τοῖς ἵπποις, καὶ κρείσσων Ἀλέξανδρος Βελεροφόντος. οἴμοι, τίνα δέξῃ τὸν ἀναβάτην; ποίοις ὀφθαλμοῖς τις ἐμβλέψαι δυνηθείη Βουκέφαλον ἔχοντα ἄλλον ἱππέα; " ταῦτα δὲ Χαρμίδης μετ' ὀδυρμῶν ἔλεγεν· καὶ ὁ ὄχλος ἐκόπτετο σφόδρα· καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν παῖδα ἀπολῦσαι οὐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἦν. αὐτοῦ ἐπικείμενος τῷ τραχήλῳ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μέλλων ἐκπνέειν τόνδε τὸν λόγον ἔφη·

„ ὃς τὴν ἅπασαν οἰκουμένην διῆλθον
ἀοίκητόν τε καὶ σκοτεινώδη γαῖαν,
φυγεῖν οὐκ ἐξίσχυσα τὴν εἱμαρμένην·
κύλιξ δὲ μικρὰ τῷ θανάτῳ προδίδοι
νέκυσι προπέμπουσα φαρμάκου μίξει.
βλέπων δὲ στρατὸς θανεῖν βιαζόμενον
βοηθῆσαι θέλοντες ἀδυνατοῦσιν.
λοιπὸν ἐν Ἅιδει κείσομαι τεθαμμένος. "

(4) Πολυκράτου R (5) παῖς, ὃς ἦν εὐδοκιμώτατος, καὶ λίαν C / πᾶσιν ... πολεμίοις R : πολλὰ εὐδοκιμήσας ἐν τοῖς πολέμοις C (8) ποιούμενος.......πενθεῖν R : ποιούμενος· καὶ ὄντως μέλος πένθους γλυκύτατον ἦρξατο καὶ τὰς καρδίας πάντων δακρύων ἐπλήρωσεν, ὡς ἐδόκει σὺν αὐτῷ καὶ ἡ γῆ πενθεῖν C (IO) ἵππον C : om. R (II) σύ CQ : σοι R / δοκέω.... Βελερόφοντα (sic) R : ὧν ὡς Πήγασος Βελεροφόντην ἀπολέσας ἄλλον C (II-I3) ὡς „ καὶ .... Βελεροφόντος R : ἵππε καὶ σὺ κρείττων γὰρ γεγονὼς Πωγάσου (sic) ἐν τοῖς ἵπποις καὶ κρείσσων 'Αλ. 'Εβλεροφόντου Q qui hic rursus incipit (I2) κρείσσων γὰρ.... Βελεροφόντος R : ἀλλὰ κρείσσων 'Αλέξανδρος Βελεροφόντου C (I4) τίνα δ. τὸν αναβ. dedi : τεῖνον δεξιᾶς ἐστι τὸν ἀναβάτην R : τίνα δέξῃ ἀντ-αναβάτην Q : om. C / ποίοις....δυνηθείη C : ποῖος ὦμος (sic, fort. ὠμὸς) ἐκείνῳ ἐμβλέψαι δυνηθῇ R : ποῖος ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεῖνος, ὃς βλέψει τάδε Q (I5) ἄλλον ἱππέα ἔχοντα καὶ ἀναβάτην C (I6) σφόδρα C : om. RQ (I8) ὁ δὲ ... ἐκπνέειν R : καὶ μέλλων ἐκπν. ὁ 'Αλ. C (I9) post ἔφη hanc inscriptionem ponit C : Στίχοι, οὓς εἶπε 'Αλέξανδρος, ὅτε ἐξέπνει· (20-27) versibus trad. C, scriptione continua RQ (2I) σκοτεινώδη C : σκοτεινήν R : σκοτειναίαν Q (22) φυγ.δ.οὐκ Q / ἐξίσχυσα C : ἴσχυσα RQ (24) νέκυσι Mueller : νεκάσι C : νεκάσοι R : ἕνεκά σου Q / προπέμπουσα C : προπεμάσπουσα R : προπέμψασα Q (27) κείσομαι RC : θήσομαι Q

καὶ ταῦτα εἰπὼν παρεκάλεσεν πάντας ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον ταφῆναι Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ὑπὸ πάντων τῷ τάφῳ παραπεμφθῆναι, μετὰ δὲ τὸ ταφῆναι αὐτὸν ἕκαστος τῇ ἀφορισθείσῃ αὐτῷ ἀπελθεῖν βασιλείᾳ. παρακαλέσας πάντας καὶ ἐπορκισάμενος μηδένα τῶν διατεταγμένων ἀθετῆσαι, ὅς τοῖς Μακεδόσιν ἦν περισκοπῶν καὶ πονῶν τὴν ψυχὴν περὶ αὐτῶν, ἐπὶ Χαρμίδους οὖν ἐπικείμενος τῷ τραχήλῳ. τοῦ Βουκεφάλου πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἱσταμένου ἐφαπλοῖ τὴν χεῖρα Ἀλέξανδρος καί φησιν· „ ὡς καὶ σὺ τῇ ἐμῇ τύχῃ ἦσθα γεγενημένος, ἵνα δι' ἐμοῦ καὶ σὺ δυστυχήσῃς· ἐν γὰρ τοῖς πολέμοις εἶχόν σε συναγωνιζόμενον. τανῦν δὲ ἐν τῷδε μοι τῷ θανατηφόρῳ οὐ συναγωνίζῃ πολέμῳ. δοκεῖ δέ μοι, ὥστε θέλων βοηθῆσαι οὐ δύνασαι. "

ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Βουκέφαλον σὺν δάκρυσιν λεγόντος ὁ σύμπας ἀνῴμωξεν στρατός, ὥστε μεγίστη γέγονε βοή. ὁ δὲ τὸ φάρμακον σκευάσας δόλιος δοῦλος καὶ ὁ τὴν τῶν πάντων ἐπιβουλευσάμενος ζωὴν δόξας Ἀλέξανδρον τελευτῆσαι δρομαίως ἐπέρχεται θεασάμενος. Βουκέφαλος δὲ τοῦτον ἰδών, τὸ κατηφὲς καὶ στυγνὸν εὐθὺς ἀπορριψάμενος ὥσπερ τις τῶν λογικῶν τε καὶ γνωστικωτάτων ἀνθρώπων – οἶμαι δὲ καὶ παρὰ τῆς ἄνω προνοίας – τὴν τοῦ δεσπότου ἐκδίκησιν ἐποιήσατο. καὶ μέσον πάντων ἐπιδραμὼν καὶ τὸν δοῦλον ἐκεῖνον δραξάμενος τοῖς ὀδοῦσι καὶ ἄντικρυς Ἀλεξάνδρου τοῦτον ἀγαγὼν καὶ ἐκτινάσσων ἐπὶ τούτῳ φοβερῶς ὠρύετο, ὡς ἐκδικῶν τὸν κύριον αὐτοῦ. καὶ οὕτως ποιῶν μεταρσίῳ δὲ πηδήματι εἰς ὕψος ἀρθεὶς παραχρῆμα δὲ σὺν τῷ δολίῳ δούλῳ ἐκείνῳ καὶ δυσπίστῳ προσρήξας τῇ γῇ. παρευθὺς ὁ μὲν δόλιος διεσκορπίσθη· ὡς ἄν τις εἴπῃ χιὼν νότιος

(3) μετὰ δέ R : εἶτα μετά C / ἐν τῇ ἀφ. C (4) πάντας R : οὖν ἅπαντας C (5) ὅς R : ὡς C (7) τῷ τραχήλῳ R : ἦν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ κλαίων καὶ ὀδυρόμενος C / τοῦ δέ C / Βουκεφάλου ἵππου C (I2) ὥστε R : ὡς CQ (I6) καὶ ὁ τήν R : καὶ τήν C (I7) δόξας Ἀλ. τελευτῆσαι R : ἔδοξεν ἐν τῇ βοῇ Ἀλ. τελευτῆσαι καὶ C (I8) θεασάμενος R : θεάσασθαι C / Βουκ. .... ἰδών R : θεασάμενος δὲ τοῦτον ὁ Βουκ. C (2I) ἐκδίκησιν CQ : ἐκδιοίκησιν R (23) τοῖς ὀδοῦσι C : om. RQ (24) καὶ ἐκτινάσσων.... ποιῶν C : om. RQ (26) δόλιῳ.... δυσπίστῳ C : δούλῳ R (27) προσρρήξας R : προσῤῥίξας C / παρευθύς C : om. R (28) νότιος ἀφ' C : νότιον ἀπό R

ἀφ' ὑψηλοῦ καταπεσοῦσα στέγους, οὕτως ἐγένετο ἐνώπιον πάντων. ὁ δὲ ἵππος ἐγερθεὶς καὶ χρεμετίσας μικρὸν ἔμπροσθεν Ἀλεξάνδρου καὶ πεσὼν εὐθέως ἐξέψυξεν τὴν πνοὴν ἐπαφήσας, ὥστε τὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τούτῳ μειδιᾶσαι.

καὶ σὺν τῷ μειδιάσματι ἐγένετο περὶ τὸν ἀέρα ὁμίχλη, καὶ ἐφάνη μέγας ἀστὴρ κατερχόμενος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ σὺν αὐτῷ ἀετός· καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐκ Βαβυλῶνος Διὸς ἐκινήθη. ὁ δὲ ἀστὴρ πάλιν ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἠκολούθησε δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ἀετός. κρυβέντος δὲ τοῦ ἀστέρος εἰς τὸν οὐρανὸν εὐθέως ἐκοιμήθη Ἀλέξανδρος τὸν αἰώνιον ὕπνον.

ἔκλαυσαν οὖν αὐτόν, ὡς ἔθος ἦν, ἥ τε Ῥωξάνη ἡ γυνὴ αὐτοῦ σὺν τῇ μητρὶ αὐτῆς καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ὅ τε Πτολεμαῖος καὶ Σέλευκος Ἀντίοχός τε καὶ Φίλων καὶ Χαρμίδης ὁ ἠγαπημένος αὐτῷ σὺν παντὶ τῷ Μακεδονικῷ καὶ Περσικῷ στρατῷ.

34

μετὰ δὲ τοῦ κλαυθμοῦ οἱ Πέρσαι μάχονται μετὰ τῶν Μακεδόνων βουλόμενοι τὸν Ἀλέξανδρον ἐν Περσίδι τῇ χώρᾳ αὐτῶν μετακομίσασθαι καὶ Μίθραν ἀναγορεῦσαι. οἱ δὲ Μακεδόνες ἀντεποιοῦντο βουλόμενοι ἀναλαβεῖν αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν. λέγει οὖν αὐτοῖς Φίλιππος ὁ Πτολεμαῖος· „ ἔστιν μαντεῖον τοῦ Βαβυλωνίου Διός. παρ' αὐτῷ οὖν ληψόμεθα χρησμὸν τοῦ σώματος Ἀλεξάνδρου, ποῦ ἂν καταστήσωμεν αὐτό. " ἐχρημάτισεν δὲ αὐτοῖς ὁ τοῦ Διὸς χρησμὸς οὕτως· „ ἐγὼ φράσω τὰ συμφέροντα πᾶσιν. ἔστι πόλις ἐν Αἰγύπτῳ τοὔνομα Μέμφη· κἀκεῖ ἐνθρονίζειν τοῦτον. "

(I) οὕτως..... πάντων C : om. R (2-4) ἔμπροσθεν .... ἐπαφήσας C : εὐθέως πεσὼν ἐξέψυξεν R (4) τόν C : om. R / ἐπὶ τούτῳ R : ἐπὶ τοῦτο C (5) ἐγένετο **abhinc similia ut in rec.** β (7) καὶ τό RBLA : τὸ δέ C (8) τοῦ ἐκ Βαβ. Διός C : τοῦ Διός R (9-IO) ἠκολούθησε .... εὐθέως CB : καὶ εὐθέως R (I2-I5) ἔκλαυσαν.... στρατῷ C : **om.** RBLA (I6) μετὰ δὲ τοῦ (**sic**) κλ. C : **om.** RBLA / μάχονται RBL : ἐμάχοντο CA (I7) ἐν Περ. τῇ χ. αὐτῶν C : **om.** RBL : εἰς τὸν Περ. A (I8) μετακομ. R : ἀνακομ. CBLA / Μίθραν RBL : ἡμίθεον (**nota scribam Christianum!**) C : ὡς θεὸν Μίθραν A (20) αὐτοῖς CBLA : **om.** R / ἔστιν ὧδε C (22) καταστήσωμεν BL : καταστήσομεν RC (23) ἐγὼ ὑμῖν φράσω C (25) τοῦτον χρεὼν C

τοῦ δὲ χρησμοῦ δοθέντος οὐδεὶς οὐκέτι ἐλάλησε· λαβόντες δὲ πάντες ὁμοῦ, ὥστε τῶν Περσῶν καὶ Μακεδόνων ἔξαρχοι τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου σῶμα ἤγαγον ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον Ἀλεξανδρείᾳ ἐν μολυβδίνῃ λάρνακι ἐσμυρισμένον. κακεῖσε αὐτὸν θάπτουσιν ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντι ἀστείῳ. ἐκεῖσε δὲ αὐτοῦ στήλην ἐκ λίθων φεγγίτων ἀναστήσαντες ἀφομοιώσαντες αὐτῷ τὸν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θανάτου γέλωτα καὶ Χαρμίδην τῇ χειρὶ ἐπικείμενον, ὥστε τοσοῦτον ἦν αὐτῷ ὁμοίωμα, ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν εἶναι Ἀλέξανδρον θρήνου καὶ δέους ἐπίδειξιν ἔχοντα.

οὕτω δὴ Ἀλέξανδρος πολεμῶν καὶ μαχόμενος καὶ ἐπαρθεὶς τῇ δόξῃ καὶ τῇ φρονήσει καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ὑπὲρ πᾶσαν γενεὰν βασιλέων, οὐκ ἔφθασε διαπεράνας τὸν βίον καὶ τὸ ἀπρονόητον τοῦ θανάτου, ἀλλὰ τῆς τοιαύτης βασιλείας ὁ παμμέγιστος βασιλεὺς τὸ τῆς δόξης ἐάσας γέρας ἐξῆλθε τὸν βίον.

(I) οὐκέτι RBL : οὔτε τῶν Μακεδόνων οὔτε τῶν Περσῶν C

(I-5) λαβόντες.... ἀστείῳ R (post lacunam inde ab κἀκεῖσε Q) : ἀλλὰ συνεχώρουν τῷ Πτολεμαίῳ ἐν μολυβδίνῃ λάρνακι τὸ στεναρὸν καὶ νουνεχὲς παρὰ Μακεδόσι καὶ τοῖς πολλοῖς φρενῆρες σῶμα 'Αλεξάνδρου εἰς Μέμφην τὴν πόλιν ἐσμυρισμένον ἀγαγεῖν. ὁ δὲ λαβὼν Πτολεμαῖος ἐν ῥάκει ἐσμυρισμένον τέθηκεν ἐν μολυβδίνῃ θήκῃ. καὶ θέμενος ἐπὶ ἅμαξαν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο σὺν παντὶ τῷ λαῷ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον πρὸς τὸ καθιδρῦσαι τὸ σῶμα 'Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως κατὰ τὸν δοθέντα αὐτοῖς χρησμὸν παρὰ τοῦ Βαβυλωνίου Διός, ὅτι ἐν Μέμφῃ αὐτὸν ἐνθρονίζειν. καὶ δὴ φθάσαντος τοῦ <Πτο>λεμαίου μετὰ τοῦ σώματος 'Αλεξάνδρου εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἔδει αὐτὸν κατατίθεσθαι, ὡς ἤκουσαν οἱ Μεμφῖται, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ σώματος 'Αλεξάνδρου καὶ εἰσήγαγον αὐτὸ ἐν Μέμφῃ. ὁ δὲ ἀρχιπροφήτης τοῦ ἐν Μέμφῃ ἱεροῦ ἔφη αὐτοῖς· „ ὧδε αὐτὸν μὴ καθιδρύσητε, ἀλλ' εἰς ἣν ἔκτισε πόλιν ἐν τῇ 'Ρακώτιδι. ὅπου γὰρ ἂν ᾖ τὸ σῶμα τούτου, ἀκαταστασία τῇ πόλει ἐκείνῃ ἔσται καὶ πόλεμοι καὶ μάχαι ἀλλεπάλληλοι γενήσονται ἐν αὐτῇ. εὐθέως οὖν ὁ Πτολεμαῖος ταῦτα ἀκούσας καὶ λαβὼν αὐτὸ ἐκεῖθεν μετὰ πάντων σὺν τοῖς Περσῶν καὶ Μακεδόνων ἐξάρχοις ἤγαγον ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον 'Αλεξανδρείᾳ. καὶ ποιεῖ τάφον ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντι ἀστείῳ παρὰ τὸ ἱερὸν τὸ καλούμενον Σῶμα 'Αλεξάνδρου· κἀκεῖ τὸ τοῦ 'Αλεξάνδρου λείψανον κατέθηκεν. C amplius : sim. sed multo breviora BLA (5) ὑπ' αὐτοῦ CQ : ὑπ' αὐτῷ R / ἀστείῳ (sic) RC : ἄστει Q

(6) ἐκεῖσε .... στήλην dedi : ἐκεῖσε δὲ αὐτὸν στύλων R : ἐκεῖ οὖν αὐτὸν καὶ στήλην C : στήλην αὐτοῦ Q / ἀναστήσαντες RQ : ὁ Πτολ. κελεύσας ἀναστῆναι C

(7) ἀφομοιώσαντες RQ : ἀφωμοίωσαν C doctius / αὐτῷ RC : αὐτῇ Q / τοῦ θανάτου αὐτοῦ C (8) τῇ χειρί RC : ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ Q (9) τὸν 'Αλ. C (II-I5) οὕτω .... βίον C : om. RQBL

ἔζησε δὲ ᾽Αλέξανδρος ἔτη τριάκοντα δύο. ἐβίωσε δὲ οὕτως· ἀπὸ εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευεν. ἐπολέμησε δὲ ἔτη δώδεκα. ἔκτισε πόλεις δώδεκα·

᾽Αλεξάνδρου τὴν κατ᾽ Αἴγυπτον κειμένην,
᾽Αλεξάνδρου τὴν πρὸς ᾽Ορπάς,
᾽Αλεξάνδρου τὴν Κράτιστον,
᾽Αλεξάνδρου τὴν Σκυθίαν,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Κρηπίδος ποταμοῦ,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Τρωάδος,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Περίας,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ <Βου>κέφαλον ἵππον,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Πῶρον,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμόν,
᾽Αλεξάνδρου τὴν ἐπὶ Μεσάγγιστα καλουμένην.

ἐγεννήθη δὲ ὁ ᾽Αλέξανδρος μηνὶ ᾽Ιαννουαρίῳ νεομηνίᾳ ἀνατολῆς οὔσης ἡλίου. ἐτελεύτησε δὲ μηνὶ ᾽Απριλλίῳ νεομηνίᾳ δυσικοῦ ὄντος ἡλίου. καὶ ἐκάλεσαν τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ νεόμαγα διὰ τὸ τὸν ᾽Αλέξανδρον νέον τετελευτηκέναι. ἐτελεύτησε δὲ ᾽Αλέξανδρος ἐν τῷ πεντακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ ἔτει τοῦ κόσμου· ἤγουν ἀπὸ τῆς τελευτῆς ᾽Αλεξάνδρου ἕως τῆς τοῦ θεοῦ λόγου ἐκ παρθένου σαρκώσεως ἔτη τριακόσια εἴκοσι τέσσαρα.

(2) ἔτη δώδ. ἐν τῇ περιγείῳ C (3 ss.) de C vide infra n. 3-I5 (7) Σκυθίαν C : Σκυφίαν RL (II) Περίας RL : Πέρσας recte A (I2) Βουκέφαλον ἵππον dedi : Κεφαλῶν ἵππων R (I3) Πῶρον C et (supra) D : Πόρρον R (3-I5) δώδεκα..... καλουμένην R : δώδεκα ταύτας·

'Αλεξάνδρειαν κατ' Αἴγυπτον κειμένην α',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ὤρπῃ οὖσαν β',
'Αλεξάνδρειαν τὴν εἰς Κράτιστον γ',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐν Σκυθίᾳ τῇ γῇ δ',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Κρηπῖδος ποταμοῦ ε',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Τρωάδος ς',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐν Βαβυλῶνι ζ',
'Αλεξάνδρειαν τὴν εἰς Περσίαν η',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Κεφάλων ἵππων θ',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ τοῦ Πώρου ι',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ τὸν Τίγριν ια',
'Αλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Μεσέγγιστα ιβ'. C

(I6) ἐν μηνὶ 'Ιανν. C (I7) ἀνατολῆς οὔσης RBA : ἀνατολικοῦ ὄντος C / ἐτελεύτησε..... ἡλίου C : om. RL : sim. BA (I8) καὶ ἐκάλεσαν RBL : ἐκάλεσε δέ C (I9) νεόμαγα RL : νεομαχίαν C : νεομέγα B / τό C : om. RBL (2I) τρίτῳ = γ' legi apud R, etiam τ' vel στ' vel σγ' legere neque intellegere possis : ς'= ἕκτῳ apud BL (20-2I) ἐτελεύτησε..... κόσμου R, sim. BL : ἀπ' ἀρχῆς δὲ αὐτῆς τῆς κοσμοποιίας ἕως τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ὑπῆρχον ἔτη πεντάκις χίλια διακόσια δέκα ἑπτά C miro computo / ἤγουν ἀπό R : ἀπὸ δέ C (22) 'Αλ. R : αὐτοῦ C (23) τριακ. εἴκ. τεσσ. RB : διακόσια ἐνενήκοντα ἐννέα, ὁμοῦ ἔτη ἕως τοῦ Χριστοῦ ἀπ' ἀρχῆς -:εφη':-C,qui hic narrationem finit versibus iambicis, quos ad finem huius recensionis (γ) ponimus p. 460,I9

ὑπέταξε δὲ πλήθη ἐθνῶν πολλῶν· πρῶτον μὲν Ἕλληνας, Ἴβηρας, Ἀβάρους, Σκλάβους, Μαύρους, Μαυρεντιανούς, Ὀνογούρους, Τετραγούρους, Τετρακάτους, Μονοκεράτους, Σικίονας, Κανζιότας, Κανζήτας, Ῥυσπηρήτας, Χαρουρίτας, Ὀφιομάγους, Ὀφιόποδας, Ἐλεφαντινόποδας, Σκηβρυότας, Ἐξαμάρους, Λογγιβάρδους, Λεβεσεντιανούς, Ἐβρίδας, Δερματησίους, Ἀβάσγους, Ἀρμενίους, Ῥουσίους, Ὄχλους, Σαρακηνούς, Σύρους, Ἀλανούς, Ἐβρεπάους, Ἐβρεξάους, Ἑξαχείρους, Ἑξαστίχους, Λωροπόδους, Ὑποφαλαγγίους, Πρίσκους, Λακούς, Πολύποδας, Πατησόφους, Λέβεις, Λυκοκράνους, Κυοκεφάλους (sic), Λοκομίτας, Ὀστρικούς, Πανζήτας, Δελεήμας, Σανδαλεῖς, Κανσάδεις, Κασανδριώτας, Αἰγιώτας, Ὑποβιώτας, Ὑποβοτίους, Ἰνδούς, Σινδιανούς, Σουγδάους, Βαρμαίους, Αἰγυπτίους <σὺν> τοῖς κατοικοῦσιν τοῖς σκοτεινοῖς τόποις, Ἑβραίους, Θρυμβήτας, Κούσκους, Χαζάρους, Βουλγάρους, Χουνάβους, Πίνσας, Αἰθίοπας καὶ Ῥωμαίους τοὺς νικήτορας στρατιώτας. τοὺς δὲ λοιποὺς χωρὶς πολέμου ὑπετάξαμεν· καὶ φόρους ἐτέλεσαν. Ἀμήν.

– e codice C –

Στίχοι ἰαμβικοὶ εἰς Ἀλέξανδρον·

Οὐδὲν τὰ φαιδρὰ τοῦδε τοῦ κόσμου, φίλε.
Πρὶν γὰρ φανοῦσιν, ἀφανίζονται τάχει
Ὡς ἄνθος, ὡς ἄγρωστις, ὡς σκιᾶς ὄναρ.
Τὰ χείρονα στέργουσι κρειττόνων πλέον.
Θᾶττον πρὸ ὥρας τὰ καλὰ παρατρέχει.
Οὐδὲν τὸ καινὸν τῆς τροπῆς ταύτης, ξένε·
Ἀνθεῖ μόλις, φθῇσι δέ, φθάνει ταχέως

(I) ὑπέταξε... R, sim. L : om. CBA (2) ᾽Αβάρους RL : caveas ne scribas ᾽Αράβους (3) Μονοκεράπους L (4) Κανζιῶτας, Κανζίτας, ῾Ρυσπουρίτας, L (5) Σκηβρ. R : Σκυμβριότας L (6) Λευεσεντ., Οὐριδάς L (7) Δερματισίους L / ῞Οχλους L (9) ῾Εξωστίχους L / Λωροπόδους R : Λωρόποδας L melius (IO) Πατισόφους, Λέσαεις L (II) Κυοκ. R, fortasse Κυνοκεφάλους (IO–II) Λυκοκρ. ..... Λυκομ. R : om. L (I2) Κανσ. R : Κασάνδρεις L / Κασανδρ. R : Κασυνδριώτας L / Αἰγιώτας R : Αἰγιότας, Αἰγιτίδους L (I3) Σουγδανούς L (I4) Βαρμ. R : Βαρθολομαίους L / σύν addidi : om. RL (I5) Θρυμνίτας L (I6) Πίνσας R : Πέρσας L (I8) hic R finit narrationem (I9) huic fini versus adiungimus ex C, cf. p. 459,n.23 (22) σκιᾶς Mueller : σκια C (26) φθῆσι δέ intellegas φθίσει δέ

- e codice C -

Ἄκανθα· δυσώδης γὰρ ἣ κεντοφόρος
Ἐβλάστησε, τέθηλεν αὐτῆς τὸ κλέος.
Ἓν ἦμαρ ἠφάνισε ταῦτα πολλάκις
Κενούς τε κατέλειψαν αὐτῶν δεσπότας.
Ἐντυγχάνει μόνιμον, ἄφθιτον κλέος
Ἡ ἀρετή, ἧς καὶ χρόνος πανδαμάτωρ
Γνώμην ἀγαθὴν δαμάσαι οὐκ ἰσχύει.
Θέλεις τοιγαροῦν παρ' ἐμοῦ μαθεῖν, ξένε,
Πρὸς τί ταῦτα ἔλεξα πρός σε; νῦν μάθε·
Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὁ κοσμοκράτωρ,
Ὀλυμπίας ὁ βλαστός, εὐανθὲς ῥόδον,
Ἐκ βασιλικῶν αἱμάτων βεβαμμένον,
Ἥρως βριαρός, γεννάδας, θυμολέων,
Οὗ τὴν σπάθην ἔφριξαν ἰταμῶν φῦλα,
Οὗ τὸ δόρ' ἐτρόμαξε Περσῶν ἡ φάλαγξ,
Ὃς βαρβάροις ἅπασι πρηστὴρ ἐπῆλθεν,
Τετραμερῆ κλίματα, τὴν γῆν, οἰκοῦσιν·
Οὗτος φαεινὸς ὀφθεὶς τοῖς Μακεδόσι,
Βαβαί. πρὸ ὥρας ἐξέλιπεν, ἐκρύβη,
Ὡς ὑπὸ τὸν μόδιον ἔκλαμπρος λύχνος.

Τ Ε Λ Ο Σ

(2I) post ΤΕΛΟΣ subscriptio in C haec : ἀνεκαινίσθη τὸ παρὸν βιβλίον „Ἀλέξανδρος" ἐν ἔτει ζ^{ω}οε' (quem numerum sicut Mueller, superscripta illa littera ω neglecta, intellegas: an. 7075 aer. Constantinopolitanae,i.i.e. I567 p. C.) ἰνδικτιῶνος τῆς διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Εὐσταθίου ἱεροδιακόνου.

Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ διακόνου πόνος
Γαβριήλ, τοῦ γράψαντος ἐν πολλῷ πόθῳ.
Καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθέ μοι.
Ἀ μ ή ν .

Beiträge zur klassischen Philologie
Herausgegeben von Reinhold Merkelbach

Heft

1 Clemens Zintzen
Analytisches Hypomnema zu Sencas Phaedra

2 Anton Wiechers
Äsop in Delphi

3 Ernst Köberlein
Caligula und die ägypischen Kulte

4 Ursula von Lauenstein
Der griechische Alexanderroman – Rezension Γ, Buch I

5 Reinhold Merkelbach
Isisfeste und ihre Daten in griechisch-römischer Zeit

6 Dieter Kolk
Der pythische Apollonhymnus als altiologische Dichtung

7 Ingrid Löffler
Die Melampodie

8 Udo Hetzer
Andromeda und Tarpeia

9 Joachim Gruber
Über einige abstrakte Begriffe des frühen Griechischen

10 Gerhard Binder
Die Aussetzung des Königskindes

11 Remy Petry
Über den Roman des Chariton

12 Helmut Engelmann
Der griechische Alexanderroman – Rezension Γ, Buch II

13 Siegfried Reichmann
Das byzantinische Alexandergedicht

14 Armin Schäfer
Menanders Dyskolos

15 Helmut Engelmann
Die Delische Sarapisaretalogie

VERLAG ANTON HAIN KG · 6554 MEISENHEIM Postfach 180

Beiträge zur klassischen Philologie
Herausgegeben von Reinhold Merkelbach

Heft

16 Volker Schmidt-Kohl
Die neuplatonische Seelenlehre in der Consolatio Philosophiae des Boethius

17 Rudolf Hutmacher
Das Ehrendekret für den Strategen Kallimachos

18 Josef Stallmach
Ate – Zur Frage des Selbst- und Weltverständnisses des frühgriechischen Menschen

19 Johannes Dornseiff
Isaak Sebastokrator – Zehn Aporien über die Vorsehung

20 Otto Zwierlein
Die Rezitationsdramen Senecas – Mit einem kritisch-exegetischen Anhang

21 Willi Frentz
Mythologisches in Vergils Georgica

23 Heinz-Josef Thissen
Studien zum Raphiadekret

25 Hartmut Sell
Das Etymologicum Symeonis

26 Friedrich W. Cremer
Die chaldäischen Orakel und Jamblich de Mysteriis

27 Peter Frisch
Die Träume bei Herodot

28 Hans-Veit Friedrich
Thessalos von Tralles

29 Johann Georg Petzl
Antike Diskussion über die beiden Nekyiat

30 A. Scobie
Über den antiken Roman

31 Christina Gülke
Mythos und Zeitgeschichte bei Aischylos – Das Verhältnis von Mythos und Historie in Eumeniden und Hiketiden

32 Fritz Fajen
Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen zu den Halieutika des Oppian

VERLAG ANTON HAIN KG · 6554 MEISENHEIM Postfach 180